

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MESLEK YÜKSEK OKULU
MUHASEBE VE VERGİ UYGULAMALARI BÖLÜMÜ
ÖĞRENCİLERİNİN STAJ UYGULAMALARININ
VERİMLİLİĞİ VE MUHASEBE EĞİTİMİNE
KATKISININ İNCELENMESİ;
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Rahime ERGÜN YILDIRIM

Danışman
Prof. Dr. Nilgün KUTAY

İZMİR - 2019

TEZ ONAY SAYFASI

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Meslek Yüksek Okulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü Öğrencilerinin Staj Uygulamalarının Verimliliği ve Muhasebe Eğitimine Katkısının İncelenmesi; Uludağ Üniversitesi Örneği” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

05/07/2019

Rahime ERGÜN YILDIRIM

İmza

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

**Meslek Yüksek Okulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü
Öğrencilerinin Staj Uygulamalarının Verimliliği ve Muhasebe Eğitime
Katkısının İncelenmesi; Uludağ Üniversitesi Örneği
Rahime ERGÜN YILDIRIM**

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme Anabilim Dalı

Muhasebe Programı

Küreselleşme ve bunun muhasebe alanı üzerindeki etkisi ile işletmeye ait bilgileri doğru, kaliteli eksiksiz bir şekilde ortaya koyabilen, analiz ve yorumlama yeteneğine sahip muhasebe elemanlarına ihtiyaç vardır. Amacı piyasalara nitelikli ara eleman yetiştirmek olan meslek yüksekokullarında muhasebe mesleği ile ilgili teorik ve uygulamalı bilgi ve beceriler Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programlarında verilmektedir. Muhasebe eğitiminin istenilen düzeyde olabilmesi için öğrencilere muhasebe teorik bilgilerle beraber uygulamaya yönelik bilgi ve becerilerin de kazandırılması gerekir. Çalışma hayatına adapte olmak ve mesleği alanında deneyim sahibi olmak açısından stajın muhasebe eğitiminde önemi büyüktür.

Bu çalışma ile meslek yüksekokullarının muhasebe ve vergi bölümü öğrencilerinin staj uygulamalarının verimliliği ve muhasebe eğitime katkısı ölçülmeye çalışılmıştır. Araştırma için gerekli veriler Uludağ Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokullarında ön lisans öğrenimi gören Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı ikinci sınıf öğrencilerine uygulanan anket formu yardımı ile elde edilmiştir. Araştırma verileri SPSS20.0 istatistik programı ile analiz edilmiş ve zorunlu staj uygulamasında karşılaşılan aksaklıklara rağmen muhasebe eğitimi üzerinde olumlu katkısı olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı, Zorunlu Staj.

ABSTRACT

Master's Thesis

The Study of the Efficiency of Training Course and Contribution on Accounting Education in Vocational High School of Department of Accounting and Tax Applications; The Example of Uludağ University
Rahime ERGÜN YILDIRIM

Dokuz Eylül University

Graduate School of Social Sciences

Department of Business Administration

Accounting Program

There is a need for accounting staff, capable of analyzing and interpreting the business information in a complete, accurate and high-quality manner with globalization and its impact on the accounting field. Theoretical and practical knowledge and skills related to the accounting in vocational high schools whose aim is to train qualified intermediate staff in the markets are gained in Accounting and Tax Applications Programs. The achievement of the purpose of accounting education depends on the students to gain knowledge about accounting theory as well as applicable information and skills. Therefore, the internship is an important part of the training in order to adapt to work life and gain professional experience.

With this study, the efficiency of the internship practices of the students of accounting and tax department of vocational high schools and their contribution to vocational high schools and their contribution to accounting education were tried to be measured. The data required for the research were obtained through a questionnaire applied to the second year students of Accounting and Tax Applications program in vocational schools affiliated to Bursa Uludağ University. The research data were analyzed with SPSS20.0 statistical program and it was concluded that despite the problems, contribution on accounting education.

Keywords: Accounting Education, Vocational High School, Accounting And Tax Applications, Training Course.

**MESLEK YÜKSEK OKULU MUHASEBE VE VERGİ UYGULAMALARI
BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN STAJ UYGULAMALARININ VERİMLİLİĞİ
VE MUHASEBE EĞİTİMİNE KATKISININ İNCELENMESİ;
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	ii
YEMİN METNİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	xi
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLER LİSTESİ	xvi
EKLER LİSTESİ	xvii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN TANIMI	4
1.2. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN AMACI	5
1.3. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN ÖNEMİ	6
1.4. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN ÖNCELİKLERİ	7
1.5. MESLEKİ EĞİTİMDE EĞİTİM MODELLERİ	7
1.5.1. Okul Temelli Model	8
1.5.2. İşyeri Temelli Model	9
1.5.3. İkili Sistem	9
1.5.4. Modüler Sistem	10
1.6. TÜRKİYE’DE MESLEKİ EĞİTİM	10
1.6.1. Türkiye’de Mesleki Eğitimin Tarihi	10

1.6.2. Türkiye’de Mesleki Eğitimin Genel Yapısı	12
1.6.2.1. Örgün Eğitim	12
1.6.2.1.1. Ortaöğretim Kurumlarında Mesleki Eğitim	13
1.6.2.1.2. Ön Lisans Düzeyinde Mesleki Eğitim	16
1.6.2.1.3. Lisans Düzeyinde Mesleki Eğitim	16
1.6.2.2. Yaygın Eğitim	17
1.6.3. Türkiye’de Mesleki Eğitim İle İlgili Proje ve Programlar	17
1.6.3.1. Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi (OSANOR)	18
1.6.3.2. Mesleki ve Teknik Eğitim Projesi (METEP)	18
1.6.3.3. Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi (METGE)	18
1.6.3.4. Lise Mezunlarına Meslek Edindirme Projesi (LİMME)	19
1.6.3.5. Mesleki Teknik Eğitimin Modernizasyonu Projesi (MTEM)	19
1.6.3.6. Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi(MEGEP)	19
1.6.3.7. Okul-Sanayi Eğitim Programları Projesi (OSEP)	20
1.6.3.8. Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Beceri’10 Projesi (UMEM)	20
1.6.3.9. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Kalitesinin Geliştirilmesi Projesi	21
1.6.3.10. Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi Projesi (HBÖGP)	21
1.6.3.11. Mesleki Becerilerin Geliştirilmesi Projesi (MESGEP)	22
1.6.3.12. İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi (İKMEP)	22
1.7. DÜNYADA MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	23
1.7.1. Almanya’da Mesleki ve Teknik Eğitim	23
1.7.2. Fransa’da Mesleki ve Teknik Eğitim	24
1.7.3. İngiltere’ de Mesleki ve Teknik Eğitim	26
1.7.4. Amerika Birleşik Devletleri’ nde Mesleki ve Teknik Eğitim	27

İKİNCİ BÖLÜM
ÖNLİSANS DÜZEYİNDE MUHASEBE EĞİTİMİ HAKKINDA GENEL
BİLGİLER

2.1. MUHASEBE MESLEĞİ	35
2.2. MUHASEBE EĞİTİMİ	36
2.2.1. Muhasebe Eğitiminin Amacı	36
2.2.2. Muhasebe Eğitiminin Önemi	37
2.2.3. Muhasebe Eğitiminin Yapısı	38
2.2.4. Muhasebe Eğitiminin Ülkemizdeki Gelişimi	38
2.2.5. Muhasebe Eğitiminde Staj Uygulamasının Önemi	39
2.3. MESLEK YÜKSEKOKULLARI	41
2.3.1. Meslek Yüksekokullarının Önemi	41
2.3.2. Meslek Yüksekokullarının Amaçları	42
2.3.3. Meslek Yüksekokullarının Tarihi Süreci	43
2.3.4. Meslek Yüksekokullarının Mevcut Durumu	43
2.3.5. Meslek Yüksekokullarına Giriş Şartları	46
2.3.6. Ön Lisans Programlarından Lisans Programlarına Geçiş	47
2.3.7. Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulu	47
2.4. MUHASEBE VE VERGİ UYGULAMALARI BÖLÜMÜ	48
2.4.1. Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü Programı Ders Planları	50
2.4.1.1. Zorunlu Dersler	51
2.4.1.2. Seçmeli Dersler	54
2.4.2. Staj Uygulamaları ve İş Yeri Eğitimi	56
2.4.2.1. Staj Uygulamaları	56
2.4.2.2. İş Yeri Eğitimi	57
2.5. 3308 SAYILI MESLEKİ EĞİTİM KANUNU	57
2.5.1. Tanımlar	58
2.5.2. Mesleki Eğitim Kurulu ve İl Mesleki Eğitim Kurulu	59
2.5.3. İşletmelerin Stajyer Çalıştırma Yükümlülüğü	59
2.5.4. Stajyerlere Ödenecek Ücretler	60

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
MESLEK YÜKSEKOKULU MUHASEBE VE VERGİ UYGULAMALARI
PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN STAJ UYGULAMALARININ
VERİMLİLİĞİ VE MUHASEBE EĞİTİMİNE KATKISININ
İNCELENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: BURSA ULUDAĞ
ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

3.1. LİTERATÜR TARAMASI	61
3.1.1. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılarını İnceleyen Çalışmalar ve Elde Edilen Sonuçlar	62
3.1.2. Meslek Yüksekokullarında Uygulanan Zorunlu Staja İlişkin Yapılan Çalışmalar ve Elde Edilen Sonuçlar	63
3.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI	64
3.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE TEKNİĞİ	66
3.4. ARAŞTIRMANIN DÖNEMİ VE SINIRLILIKLARI	66
3.5. GÜVENİRLİK ANALİZİ	67
3.6. ARAŞTIRMANIN BULGU VE SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	67
3.6.1. Demografik Bilgilerin Dağılımı	67
3.6.2. Staj Uygulamalarının Verimliliği ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeyleri	76
3.6.3. T Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ve TUKEY Testi Analizleri	88
SONUÇ VE ÖNERİLER	119
KAYNAKÇA	122
EKLER	

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ASO	Ankara Sanayi Odası
CEDEFOP	Avrupa Mesleki Teknik Eğitim Geliştirme Merkezi
DGS	Dikey Geçiş Sınavı
EFT	Avrupa Eğitim Vakfı
FEE	Avrupa Muhasebeciler Federasyonu
HBÖGM	Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
IFAC	International Federation of Accountants
İKMEP	İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi
İŞ-KUR	Türkiye İş Kurumu
LİMME	Lise Mezunlarına Meslek Edindirme Projesi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEDA	Akdeniz Ülkeleri İşbirliği Programı
MEGEP	Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi
MESGEP	Mesleki Becerilerin Geliştirilmesi Projesi
MTEM	Mesleki Teknik Eğitimin Modernizasyonu Projesi
METEP	Mesleki ve Teknik Eğitim Projesi
MTEGM	Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
METGE	Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi
MYO	Meslek yüksekokulu
OSEP	Okul-Sanayi Eğitim Programları Projesi
OSANOR	Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi
OSTİM OSB	OSTİM Organize Sanayi Bölge Yönetimi
TESMER	Temel Eğitim ve Staj Merkezi
TÜRMÖB	Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TOBB ETÜ	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi

UMEM

Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Beceri'10
Projesi

YKS

Yükseköğretim Kurumları Sınavı

YÖK

Yükseköğretim Kurulu

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Mesleki ve Teknik Eğitimdeki Öğrenci Sayıları	s. 15
Tablo 2: Yükseköğretim Kurumlarında Meslek Yüksekokulu Sayıları	s. 44
Tablo 3: Meslek Yüksekokulları Türleri	s. 44
Tablo 4: Birinci Yarıyıl Zorunlu Ders Programı	s. 51
Tablo 5: İkinci Yarıyıl Zorunlu Ders Programı	s. 52
Tablo 6: Üçüncü Yarıyıl Zorunlu Ders Programı	s. 53
Tablo 7: Dördüncü Yarıyıl Zorunlu Ders Programı	s. 53
Tablo 8: İkinci Yarıyıl Seçmeli Ders Programı	s. 54
Tablo 9: Üçüncü Yarıyıl Seçmeli Ders Programı	s. 55
Tablo 10: Dördüncü Yarıyıl Seçmeli Ders Programı	s. 55
Tablo 11: Bursa Uludağ Üniversitesi'ne MYO' larda Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı İkinci Sınıf Öğrenci Sayıları	s. 65
Tablo 12: Cinsiyete Göre Dağılım	s. 67
Tablo 13: Mezun Olduğu Lise Türüne Göre Dağılım	s. 68
Tablo 14: Öğretim Durumuna Göre Dağılım	s. 70
Tablo 15: Staj Yapılan İş Yerini Bulma Şekline Göre Dağılım	s. 71
Tablo 16: Staj Yapılan İşletmenin Sektörüne Göre Dağılım	s. 72
Tablo 17: Meslek Yüksekokulunun Tercih Edilme Sebebine Göre Dağılım	s. 73
Tablo 18: İşletmelerin Stajyer Kabul Etme Sebebine Göre Dağılım	s. 74
Tablo 19: “Staj Yaptığım Departman Eğitim Aldığım Bölüm İle İlgilidir.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s.76
Tablo 20: “MYO’ da Aldığım Muhasebe Eğitimi Mesleğin Temel Bilgilerini Öğrenmem Açısından Yeterlidir.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s.77
Tablo 21: “Staj Uygulamasında Derslerde Aldığım Mesleki Bilgileri Uygulama Becerisi Verilmektedir.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s.77
Tablo 22: “MYO’ da Aldığım Mesleki Eğitimin Tamamını Staj Yaptığım İşletmede Uygulayabiliyorum.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 78

Tablo 23: “Staj Yaptığım İşletme Beni Sadece Alanım Olan İşlerde Görevlendiriyor.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 79
Tablo 24: “Stajda Yaptığım İşler Sürekli Tekrarlanan Benzer İşlerden Oluşmaktadır.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 79
Tablo 25: “Staj Eğitimi Aldığım İşletme İleride Çalışmayı Düşündüğüm Mesleğe Yönelik Beklentilerimi Karşılıyor.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 80
Tablo 26: “Stajda ki Görevlerim Muhasebe Eğitiminin Gerektirdiği İşlerden Oluşur.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 81
Tablo 27: “Stajda Edindiğim Bilgi ve Beceriler Okul Başarımı Arttırıyor.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 81
Tablo 28: “Stajda Aldığım Eğitim Beni İş ve Meslek Hayatına Hazırlamada Yeterlidir.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 82
Tablo 29: “Staj Eğitiminde Bölümüm İle İlgili Yeni Teknolojileri Tanıma Ve Kullanma Fırsatı Buldum.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 82
Tablo 30: “Staj Eğitimi Çalışan-İşveren Arası İlişkiler Kurabilmemi Sağladı.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 83
Tablo 31: “Staj Eğitimi İle Kendime Olan Güvenim Arttı.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 83
Tablo 32: “Staj Eğitimi Sorumluluk Bilincimi Arttırdı.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 84
Tablo 33: “Staj Eğitimi Bana Yeni Bilgi ve Beceriler Kazandırıyor.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 84
Tablo 34: “Staj Eğitimi Liderlik Yeteneğimi Ortaya Çıkardı.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 85
Tablo 35: “Staj Eğitimi Sosyal Sorumluluk Sahibi Olmamı Sağladı.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 85
Tablo 36: “Staj Eğitimi Ekip Çalışması Yapabilmemi Sağladı.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 85
Tablo 37: “Staj Eğitimi İle Mesleki Teori Ve Pratiği Bir Arada Uygulama ve Analiz Etme Yeteneği Kazandırdı.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 86

Tablo 38: “Staj Eğitimi İş Disiplini ve İş Ahlakı Kazanmama Yardımcı Oldu.” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 86
Tablo 39: “Staj Eğitimi Sonunda Başka Bir İş Yerinde Çalışacak Bilgi ve Beceriye Sahip Oldum” İfadesine Katılım Düzeyleri	s. 87
Tablo 40: Staj Uygulamalarının Verimliliği ve Muhasebe Eğitime Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Cinsiyete Göre Değişimi	s. 88
Tablo 41: Staj Uygulamalarının Verimliliği Ve Muhasebe Eğitime Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türüne Göre Değişimi	s. 90
Tablo 42: Staj Uygulamalarının Verimliliği Ve Muhasebe Eğitime Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Öğrenim Türüne Göre Değişimi	s. 96
Tablo 43: Staj Uygulamalarının Verimliliği ve Muhasebe Eğitime Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin İş Yerini Bulma Şekline Göre Değişimi	s. 98
Tablo 44: Staj Uygulamalarının Verimliliği Ve Muhasebe Eğitime Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Öğrenim Türüne Göre Değişimi	s. 103
Tablo 45: Staj Uygulamalarının Verimliliği ve Muhasebe Eğitime Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Meslek Yüksekokulunu Tercih Etme Sebebine Göre Değişimi	s. 105
Tablo 46: Staj Uygulamalarının Verimliliği Ve Muhasebe Eğitime Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin İş Yerinin Stajyer Kabul Etme Sebebine Göre Değişimi	s. 113

ŞEKİLER LİSTESİ

Şekil 1: Türk Eğitim Sistemi	s.12
Şekil 2: Öğrencinin Yönelme ve Mesleki Eğitim Süreci	s.14
Şekil 3: Öğrenim Durumlarına Göre Öğrenci Sayıları	s.16
Şekil 4: Almanya Eğitim Sistemi Diyagramı	s.25
Şekil 5: Fransa Eğitim Sistemi Diyagramı	s.26
Şekil 6: İngiltere Eğitim Sistemi Diyagramı	s.27
Şekil 7: Amerika Birleşik Devletleri'nin Eğitim Sistemi Diyagramı	s.28
Şekil 8: Japonya'nın Eğitim Sistemi Diyagramı	s.29
Şekil 9: Cinsiyete Göre Dağılım Grafiği	s.68
Şekil 10: Mezun Olduğu Lise Türüne Göre Dağılım	s.68
Şekil 11: Öğretim Durumuna Göre Dağılım	s.70
Şekil 12: Staj Yapılan İş Yerini Bulma Şekline Göre Dağılım	s.71
Şekil 13: Staj Yapılan İşletmenin Sektörüne Göre Dağılım	s.72
Şekil 14: Meslek Yüksekokulunun Tercih Edilme Sebebine Göre Dağılım	s. 73
Şekil 15: İşletmelerin Stajyer Kabul Etme Sebebine Göre Dağılım	s.75

EKLER LİSTESİ

Ek 1: Anket Formu

ek s.1

GİRİŞ

İnsan kaynaklarının niteliği ülkelerin gelişmişlik düzeyini etkileyen ölçütlerden biridir. Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması açısından önemli olan nitelikli iş gücünün yetiştirilmesinde mesleki ve teknik eğitim kurumlarının oldukça önemli rolü vardır. Gelişmişlik seviyesi yüksek ülkelerin, gelişmekte olan ülkelere göre eğitim sistemlerinin içinde mesleki eğitime ayırdıkları pay ve önem belirgin olarak görülmektedir.

Ülkemize mesleki eğitim 12. Yüzyılda ahilik teşkilatı ile ustadan çırağa geçen meslek öğretimi ile olmaktaydı. Mesleki eğitimin okullaşması ve bir sisteme bağlanması 18. yüzyılda ordunun düzenlemesi düşüncesiyle ile başlamıştır. Mesleki ve teknik eğitimin örgün eğitim kurumları altındaki meslek ve sanat okullarında verilmeye 1860'lı yıllarda başlanmıştır. Devlet politikalarında yer alması ise Cumhuriyet dönemini bulmuş olan mesleki eğitim 1927 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) bünyesine dahil edilmiştir.

Meslek eğitim içinde yer alan muhasebe eğitimi ilk kez 1850 yılında Kanunname-i Ticaret ile bir düzene bağlanmış ve 1883 yılında açılan İstanbul Ticaret Mekteb-i Alisi'nin derslerinden biri olarak okutulmuştur. Muhasebe eğitimi veren İktisat ve Ticaret Okulları 1959 yılında İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi haline dönüştürülerek yükseköğretimde muhasebe eğitiminin Anadolu'da yaygınlaşması sağlanmıştır.

Günümüzde muhasebe eğitimi ortaöğretim, ön lisans ve lisans düzeylerinde verilmektedir. Ön lisans düzeyinde eğitimin verildiği meslek yüksekokulları mesleki eğitim sektörünün temel basamaklarından. Meslek yüksekokulları kurulurken sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerine gerekli mesleki bilgi ve beceriyle donatılmış meslek elemanı yetiştirmeyi amaçlanmıştır. Bu eğitim kurumları lisans düzeyinde eğitim veren kurumlar ile ortaöğretim kurumlarının istihdam alanları arasında kalan iş gücü boşluğunu karşılama işlevini yerine getirmektedir.

Meslek yüksekokullarında muhasebe eğitiminin verildiği Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı, hem kamu sektörü hem de özel sektör için, uygulamaya yönelik günümüz şartlarının bilgi ve teknolojik yeterlilikleriyle donatılmış, muhasebe

birimlerde çalıştırılmak üzere, vergi mevzuatı bilgilerine sahip ara eleman ihtiyacını karşılamak ve bu yönde ara elemanlar yetiştirmeyi hedefleyen bir program olmalıdır.

Muhasebe eğitiminin temel amacı öğrencileri muhasebe mesleği kariyerine başlatmak ve geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda öğrencilere genel muhasebe eğitimi ve ihtisaslaşmış muhasebe eğitimi verilir. Muhasebe eğitiminde teorik dersler ve uygulama birbirini bütünleyen parçalardır. Muhasebe eğitiminin istenilen nitelikte olabilmesi için öğrencilere akademik muhasebe öğretileri ile beraber uygulamaya yönelik bilgi ve becerilerin de kazandırılması önemlidir. Öğrenciler derslerinde öğrendikleri teorik mesleki bilgileri staj çalışmaları ile gerçek hayatta uygulayacak, iş yaşantısına uyum sağlayacak ve mesleki tecrübe kazanacaktır.

Meslek yüksekokullarında staj uygulamalarının amacı öğrencilerin eğitimini aldıkları meslek alanları ile ilgili endüstrilere ve gerçek iş ortamlarına katılmalarını sağlamaktır. Staj uygulaması öğrencilere, yüksekokulda edindikleri teorik bilgi ve yeterlilikleri pekiştirmeleri, laboratuvar ve atölye uygulamaları ile kazandıkları becerileri pekiştirmeleri, staj sonrası alacakları dersleri daha bilinçli takip etmeleri, öğrencilerde sorumluluk bilincinin gelişmesi ve işçi işveren ilişkilerini tanıma imkanı sağlar. Meslek yüksekokullarında öğrencilerin ikinci ve dördüncü yarıyıldan sonra yaz döneminde ya da derslerini başarı ile tamamladıktan sonra dönem içinde alacak başka dersi bulunmayanların dönem içinde staj yapmaları gereken 30 iş günü zorunluluğu vardır.

Zorunlu staj uygulaması öğrencilerin derslerde öğrendikleri teorik muhasebe bilgilerinin uygulamada kullanıp deneyim sahibi olmaları açısından oldukça önemlidir. Staj uygulamaları ile öğrenciler iş hayatına adım atmış olmaktadır. Bu sebepten staj döneminin etkin ve verimli geçmesi oldukça önemlidir. Staj dönemini verimli geçiren öğrenciler aldıkları teorik bilgileri uygulama alanı bularak pekiştirebilecek ve öğreneceği diğer mesleki teorik bilgilere olan ilgisi de artacaktır.

Bu çalışmada Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümü öğrencilerinin yaptıkları zorunlu staj uygulamasının verimliliği ve muhasebe eğitimine katkısı araştırılmıştır.

Çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümünde, mesleki eğitim, mesleki eğitimin amacı, önemi, ülkemizdeki tarihi gelişimi, mesleki eğitim modelleri, Türkiye ve dünyada mesleki eğitim sistemi ve mesleki eğitim programları hakkında genel bilgilere yer verilmiştir.

İkinci bölümde muhasebe mesleği, muhasebe eğitimi, önemi, yapısı, ülkemizdeki gelişimi, ön lisans düzeyinde muhasebe eğitimi, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı, staj uygulamaları ve 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ele alınmıştır.

Son bölüm olan üçüncü bölümde Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü öğrencilerinin yaptıkları zorunlu staj uygulamasının verimliliği ve muhasebe eğitimine katkısı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bunun için Uludağ Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksek okullarında öğrenim gören, stajlarını tamamlamış ikinci sınıf öğrencilerine yapılan anket çalışması ile veriler toplanmış ve SPSS istatistik programı ile analiz edilmiştir. Çalışmada katılımcı öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda sorunlar tespit edilerek çözüm önerileri getirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN TANIMI

Eğitim, Türk Dil Kurumu sözlüğünde, kişilerin toplum içinde yer almaları için, kişiliklerini geliştirmelerine ,gerekli bilgi, beceri elde etmelerine, okul aracılığı ile ya da okul dışında yardımcı olma olarak tanımlanmıştır.

Eğitim, kişilerin davranışında, yaşantıları ile istendik değişimler oluşturma sürecidir (Ertürk,1991:12). Hayat boyu devam eden eğitim süreci içeriğinde plan, amaç, psikolojik, sosyal, kültürel boyutları içerirken hedefinde kişinin davranışında kendi yaşantısı ile beklendik değişim oluşturmaya amaçlamaktadır.

Meslek, bireyin yaşamında geçimini sağlayabilmek için yaptığı ve bundan maddi ve manevi menfaat sağladığı iştir. Ayrıca meslek bireyin sadece kendisi için değil toplumun diğer fertlerinin faydası için yaptığı ve bunun karşılığında bir gelir elde ettiği faaliyettir.

Meslek; iş, kariyer, uğraş gibi kavramlarla eş anlamda kullanılır. Meslek bireysel, toplumsal, sosyal, ekonomik ve teknolojik yapının gereklerinden doğan görev dağılımı, iş ve uğraş olgusu olarak tanımlanabilir (Karaağaçlı,2002:132).

Mesleki eğitim; hem toplumsal ve hem de kişisel yaşamın gerektirdiği bir meslek alanında bilgi, beceri ve pratik uygulama kazandıran, bireyin sosyal, ekonomik, kişisel, zihinsel ve duygusal yönleriyle kişiyi geliştirme sürecidir (Orhaner ve Hussein,2007:199).

Mesleki eğitim kişiye iş yaşantısında bireyin yeteneklerini mesleği ile alakalı bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları edindirilerek geliştiren eğitim çalışmalarıdır. (Alkan ve diğerleri, 2001: 4).

Mesleki eğitim, kişilerin ihtiyaçlarının karşılanması düşüncesiyle bir meslek çerçevesinde kişisel gelişim hedefleriyle birlikte kişiye mesleki beceri ve davranış kazandıran, kişilerin bu yeterliliklerini geliştirmelerini ve içinde bulunduğu topluma faydalı olmalarını sağlayan faaliyetlerdir (Aksakaloğlu, 2013:24).

1.2. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN AMACI

Ülkelerin gelişmişlik düzeyini etkileyen ölçütlerden biri insan kaynaklarının niteliğidir. İnsan kaynaklarının niteliğinin artırılması sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için gerekli en önemli unsurlarından biridir. Bunda da özellikle mesleki ve teknik eğitim kurumlarının oldukça önemli etkileri vardır. Gelişmişlik seviyesi yüksek ülkeler, gelişmekte olan ülkelere göre eğitim sistemlerinin içinde mesleki eğitime ayırdıkları pay ve önem belirgin olarak görülmektedir. Ülkemizde de mesleki ve teknik eğitim toplumsal gelişimi sağlamak için nitelikli iş gücü yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Karabatak ve Şengür, 2017: 73).

Mesleki eğitimin amaçları Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nde şöyle belirtilmiştir:

1) İş, hizmet ve sağlık alanlarında ihtiyaç duyulan ulusal ve uluslararası meslek standartlarına uygun nitelikte insan gücünün yetiştirilmesi, mesleki bilgi ve becerilerin güncelleştirilmesi ve uygulanan programlarla girişimcilik bilinci, meslek etiği, iş sağlığı ve güvenliği kültürü ile iş alışkanlıklarının kazandırılmasını,

2) Mesleki eğitim görenlerin istihdama hazırlanmasını amaçlar.

Ortaöğretim kurumları yönetmeliğinde değinildiği gibi mesleki eğitimin amacı, bireylere yaşantılarını sürdürebilmek için kazanç elde edecekleri ve bu faaliyetleri ile topluma katkı sağlayacakları ulusal ve uluslararası meslek standartlarına uygun kriterlerde mesleki bilgi ve beceriler kazandırmaktır. Bunun yanında mesleki eğitim, çalışanların verimliliğini arttırmayı amaçlamaktadır. Mesleki eğitim ile sadece mesleklerinin gerekliliklerini yerine getiren meslek mensupları yetiştirmenin yanı sıra, zamanı ve kaynakları en verimli şekilde kullanan bireyler yetiştirmek hedeflenmiştir. Zamanı ve mekanı en verimli şekilde kullanabilen meslek mensupları yetiştirebilmek verilen eğitime bağlıdır. Bunun için mesleki eğitimde verimlilik ölçüsünü dikkate alınmalı ve verilen eğitim iş dünyası ile yakından ilgili olmalıdır. Mesleki eğitim iş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücünü özellikle ortaöğretim ve yükseköğretim seviyesinde karşılamalıdır. Mesleki eğitim çerçevesinde kişiye mesleki yeterlilikler kazandırmak veya mesleği ile ilgili becerisini geliştirmek amacıyla ortaöğretim, yükseköğretim ve yetişkinler eğitim seviyesinde değişik öğretim programları uygulanmaktadır.

Meslek eğitimi ile öğrencilerin, iş dünyasının ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikli işgücü yetiştirilmesi sağlanır. Diğer bir ifade ile mesleki ve teknik eğitim toplumun gelişimi açısından hedeflenen işgücü sayısına ulaşmada katkıda bulunmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim bireyi, aktif hayata hazırlarken kültürel ve ekonomik açıdan bireyi geliştirmektedir (Orhaner, Hussein,2007:199).

Mesleki ve teknik eğitimin temel amaçları şöyle sıralanabilir (Bolat: 2016, 153):

- İçinde bulunduğu toplum için iyi bir vatandaş ve iyi bir meslek mensubu yetiştirmek,
- Eğitim çağındaki kişileri mesleki bilgilerle geliştirerek hayata hazırlamak,
- Kişilere temel mesleki becerileri kazandırmak,
- Mesleki eğitim de uygulama ortamı oluşturarak nitelikli teknik elemanların eğitiminde profesyonel meslek uzmanlarından faydalanmak,
- Kişinin eğitim aldığı seviyesinin öğrenim yeterliliklerini kazandırmak,
- Nitelikli iş gücü yetiştirmek için piyasanın ihtiyaçları göz önünde bulundurarak planlama yapmak,
- İş verimi artırmak için çalışanların bilgi, beceri ve yeterliliklerini geliştirerek,

1.3. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN ÖNEMİ

Mesleki ve Teknik eğitimin, eğitim sistemine, topluma ve ülkeye katkılarını şöyle sıralayabiliriz:

- Mesleki ve teknik eğitim alan öğrenciler belli bir iş alanı hakkında bilgi ve
- beceri sahibi oldukları için eğitim sonrası iş bulma imkanı daha fazladır.
- Mesleki ve teknik eğitimden mezun olan öğrenciler daha kısa sürede çalışan durumuna geçtikleri için ülke ekonomisine daha kısa sürede katkı sağlamaktadırlar.
- Mesleki ve teknik eğitimde işveren-okul işbirliği ile endüstrinin ihtiyaçları göz önüne alındığından öğrenciler değişen şartlara uygun şekilde eğitim almaktadırlar.
- Mesleki ve teknik eğitim ortaöğretim ve meslek yüksekokulları düzeyinde tamamlanabileceği gibi öğrencinin başarısı ve imkanları doğrultusunda fakülte

düzeyinde de tamamlanabilir. Böylelikle istenilen nitelikli iş gücü ortaöğretim ve lisans düzeyinde sağlanabilir.

1.4. MESLEKÎ VE TEKNİK EĞİTİMİN ÖNCELİKLERİ

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayımladığı “Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No:1 Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü” isimli çalışmada mesleki ve teknik eğitimin öncelikleri üzerinde durularak şu görüşlere varılmıştır.

- Sektörün ihtiyaçları dikkate alınarak nitelikli eleman yetiştirmek,
- Mesleki ve teknik eğitime katılımı arttıracak bir anlayış getirmek,
- Mesleki ve teknik eğitim mezunlarının üretime katılmasını teşvik etmek,
- Meslekî ve teknik eğitim sisteminin kalitesini arttırmak için sürekli geliştirmek.
- Sektörün ihtiyaçlarına yönelik mesleki eğitimi bölümlere ayıran, esnek yapılı bir öğrenme yaklaşımı olan modüler öğretim programları hazırlamak,
- Eğitimde sosyal ve sektörel uyum sağlanarak ekonomide verimliliğin ve rekabetin artırılmasını sağlamak,
- Bireylere değişen şartlara uyum sağlayabilmesi için gerekli becerileri kazandırmak,
- Kişilere bilgi ve iletişim teknolojilerinin temel kazanımlarıyla beraber üst düzey beceriler kazandırmak,
- Öğrencileri iş ahlakı değerleriyle yetiştirmek,
- İnsanı odak alan kalkınmanın sağlanmasında etkin yer almak,
- Yeni iş alanlarının oluşturulması için girişimcilik anlayışının kazandırılarak ve istihdamın artırılmasıdır (Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü,2018:21,22).

1.5. MESLEKİ EĞİTİMDE EĞİTİM MODELLERİ

Mesleki eğitim kişileri ilgili mesleki bilgi ve beceriler kazandıran ve okul sonrasında iş hayatına atılmalarına olanak sağlayan bir eğitim sistemidir. Bu sistem

içerisinde öğrenciler hem meslekle ilgili teorik bilgileri hem de uygulamalı eğitimleri alarak mesleğe hazırlanmalıdırlar. Bu eğitimin etkin ve verimli şekilde verilebilmesi için bir eğitim modeli içerisinde yapılmalıdır. Bu model ülkelerin ekonomik şartları, gelenek ve görenekleri gibi sosyal etkilere bağlı olarak farklılık göstermektedir.

Meslek eğitiminde dört temel mesleki eğitim modeli belirlenmiştir. Bunlar:

- 1) Okul temelli model
- 2) İşyeri temelli model
- 3) İkili sistem
- 4) Modüler sistem

1.5.1. Okul Temelli Model

Okul temelli sistemde mesleki ve teknik eğitimin bütün teorik ve uygulama safhaları okulda oluşturulmaktadır. Öğrenciler ana mesleki bilgilerin verildiği dersleri okullarda meslek öğretmenlerinden almaktadır. Mesleklerin uygulama eğitimleri ise okulların bünyesindeki atölyelerde verilmektedir.

Okul esaslı mesleki ve teknik eğitimin avantajları ve sınırlılıkları vardır. Avantajları arasında öğrencilerin mesleki eğitimlerinin öğretmenlerinin kontrolü altında yapıldığından çalışmaların daha kolay ve uygulamaların tüm eğitim öğretim hedeflerini kapsayacak şekilde yapılmasını sağlayacaktır. Öğrenciler okulun atölye ve laboratuvarlarında öğretmenlerinin gözetiminde program doğrultusunda hazırlanmış uygulama çalışmaları yaparlar. Uygulama eğitimlerini öğrenciler yaparken iş kazaları gibi iş alanlarında oluşabilecek olumsuzluklardan korunmuş olurlar. Bununla birlikte okul temelli eğitimin sınırlılıkları ise okulda oluşturulacak uygulama alanlarının kurulum ve sistem masraflarının çok pahalı olmasıdır. Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilere uygulama imkanı verebilmek için atölye ve laboratuvarlarının fiziki ortamını gerekli donanım, araç ve gereçler ile donatmak zorundadır(Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştay, 2012: 47).

1.5.2. İşyeri Temelli Model

İşyeri temelli sistemde öğrenciler mesleki eğitimleri, işyerinde usta öğreticilerin yanında çıraklık yaparak alırlar. Meslekle ilgili mesleki bilgiler için iş yerinde sınıflar oluşturulur veya mesleki eğitim veren okullarda verilebilir. Bu model mesleki ve teknik eğitim kurumlarının istenilen niteliklere ulaşamadığı bölgelerde kurulan bir sistemdir.

İşyeri temelli eğitimin avantajları öğrencilere mesleki eğitim vermek için bir okula ihtiyaç olmadığından mesleki ve teknik okulların kurulumu için bir maliyete katlanılmamasıdır. Öğrenciler iş yerinde teknik olarak eğitim aldıkları mesleklerin teknik bilgilerini öğrenirken ayrıca iş hayatında öğrenmeleri gereken iletişim, işletmecilik, sorun çözme gibi yetenekleri de öğrenmiş olurlar. Bununla birlikte sınırlılıkları ise meslek öğrenen öğrencilerin birbirinden ayrı iş yerlerinde eğitim almalarından dolayı genel bir meslek eğitimi alamayarak sadece çalıştıkları işyerinde öğretilen beceriler ile sınırlı kalırlar. Ayrıca öğretimde program ve kontrol olmadığı için işyeri temelli eğitime katılan tüm öğrencilerin aldığı eğitim kalitesinde eşitlik sağlanamaz (Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, 2012: 48).

1.5.3. İkili Sistem

Öğrenciye okulda teorik eğitim verilmekte, işletmede ise öngörülen beceriler kazandırılmaktadır. Hem meslek eğitiminde hem de çıraklık eğitiminde yaygın olarak kullanılan bu sistem okula veya işletmeye aynı değeri vermektedir (Orhaner, Hussein,2007:201).

İkili eğitim modeli uygulamasında öğrenciler haftanın bir kısmını okullarda ki derslerle ilgili teorik bilgileri alarak, haftanın kalan kısmında ise işyerlerinde uygulamalı eğitim yaparak geçirirler.

İkili eğitim modelinin avantajları iş yeri temelli eğitimde olduğu gibi uygulamalı eğitimlerin işyerinde yapıldığından okulların işletim maliyetleri düşüktür. Okullarda ve işyerlerinde yapılan eğitimler öğretim programı içerisinde yapıldığından öğrenciler meslekle ilgili tüm temel becerileri kazanırlar. İkili eğitiminin sınırlılığı ise okul işletme işbirliği ile oluşacak organizasyon sürecinde iş

dünyasının mesleki ve teknik eğitime gereken desteği vermesi gerekliliğidir (Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, 2012: 48).

1.5.4. Modüler Sistem

Bir öğrenme birimi olan modül öğrencinin bir alanda yeterlilik kazanabilmesi için kendi içinde bütünlüğü olan bir sistem ile düzenlenmiş öğretim ortamlarından oluşur. Bu sistem öğrenci merkezli, esnek yapıli bir öğrenme yaklaşımıdır. Meslek standartları da dikkate alınarak ülkenin ihtiyaçları doğrultusunda tasarlanmalıdır (Kalkınma Bakanlığı, 2014: 35)

Mesleki Eğitimi ve Öğretiminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) ile modüler sistem uygulanmak istenerek 2005 yılında pilot bölgelerde uygulanmaya başlanmış, yeterlilikler belirlenerek bu doğrultuda modüller hazırlanmıştır. Fakat Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nde belirtilen sınıf geçme hükümlerine uygun olmadığından bu sistem uygulanamamıştır. Hazırlanan modüllerden ise birbiri ile ilgili olanlar birleştirilip ders kitabı olarak faydalanılmıştır.

Bu projenin temel üç hedefi bulunmaktadır. Bu hedefler mesleki eğitim sisteminin etkinliğinin geliştirilmesi; mesleki eğitim ile ilgili paydaşların kapasitelerinin güçlendirilmesi; yerel birimlerin de bu sürecin uygulanmasına ortak edilerek mesleki eğitim sisteminin yerelleşmesini sağlamaktır (Yöyen, 2008: 22,23).

1.6.TÜRKİYE'DE MESLEKİ EĞİTİM

1.6.1. Türkiye'de Mesleki Eğitimin Tarihi

Meslekî ve teknik eğitimin ülkemizdeki gelişimi incelendiğinde meslekî eğitimin farklı şekillerde gerçekleştirildiği görülmektedir. Ülkemizde 12. Yüzyılda ahilik teşkilatı çevresinde şekillenen mesleki eğitimin verildiği okullar bulunmamakta ve meslek öğretimi çırağa ustaların dükkanlarında yapılmaktaydı (Turan, 1992: 25). Selçuklularda esnaf ve sanatkar teşkilatı “Ahilik” adıyla kurulmuş, Osmanlılar döneminde de bir süre devam ederek daha sonra “Lonca” ve “Gedik” teşkilatlarına dönüşmüştür. Ahilik teşkilatı “Küçük esnaf, usta, kalfa ve

çırakları içine alan, onların dayanışmaları, dürüst bir şekilde özenerek mesleklerinin gereğini yapmalarını sağlayan ayrıca eğitimlerini amaçlayan” bir yapı olarak tanımlanmıştır(Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü, 2018: 15).

Orduyu düzenlemek amacıyla geliştirilmiş mesleki ve teknik eğitimde modern anlamda yapılan ilk düzenlemeler 18.yüzyılda yapılmıştır. Mesleki ve teknik eğitim, 1860’lı yıllarda örgün eğitim kurumları altındaki meslek ve sanat okullarında verilmeye başlanmıştır. Devlet politikalarına Cumhuriyetin ilan edilmesi ile girmiş olan mesleki eğitim 1927 yılında Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) görev ve hizmet alanına dâhil edilmiştir. 1933 yılında MEB’e bağlı olan Mesleki ve Teknik Tedrisat Umum Müdürlüğü tarafından verilmeye başlanmıştır. 1941 yılına Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kurulmuş ve 1960’lı yıllarda bu müsteşarlık yerini Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ve Ticaret Öğretimi Genel Müdürlüğü’ne bırakmıştır. 1977 yılında çıkartılan 2089 Sayılı Kanun ile çıraklık eğitimi meslekî eğitim sistemine dahil edilmiştir. 1986 yılında 3308 Sayılı Meslek Eğitimi Kanunu çıkartılarak meslekî eğitim; “örgün”, “çıraklık” ve “yaygın” eğitimleri kapsayacak şekilde düzenlemiştir. 3308 Sayılı Kanun ile örgün, çıraklık ve yaygın meslekî eğitimin plan, uygulanma ve değerlendirilme aşamalarında sosyal taraflara önemli görevler vererek ulusal düzeyde hizmet veren MEB’e bağlı Meslekî Eğitim Kurulu ve il düzeyinde hizmet veren İl Meslekî Eğitim Kurulları kurulmuştur (Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü, 2018: 16).

2011 yılında çıkan 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile mesleki ve teknik eğitim veren kurumlar, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü (MTEGM) adı altında toplanmıştır. Yaygın mesleki eğitim ile açık öğretim kurumları da Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (HBÖGM) bünyesinde birleştirilmiştir.

Mesleki ve teknik eğitimin yasal çerçevesini “1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu”, “3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu”, “2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu”, “5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu”, “6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ve ilgili düzenleyici işlemler oluşturmaktadır.

1.6.2. Türkiye’de Mesleki Eğitimin Genel Yapısı

Sanayi, ticaret ve hizmet alanlarına nitelikli eleman yetiştirmeyi hedefleyen mesleki eğitim, eğitim sistemimizin en önemli parçalarından biridir. Ülkemizde eğitim sistemi 1739 Sayılı Mili Eğitim Temel Kanunu’na göre oluşturulmuştur. Kanun 1973 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu yasa ile eğitim örgün ve yaygın eğitim olarak iki temel başlıkta düzenlenmiştir.

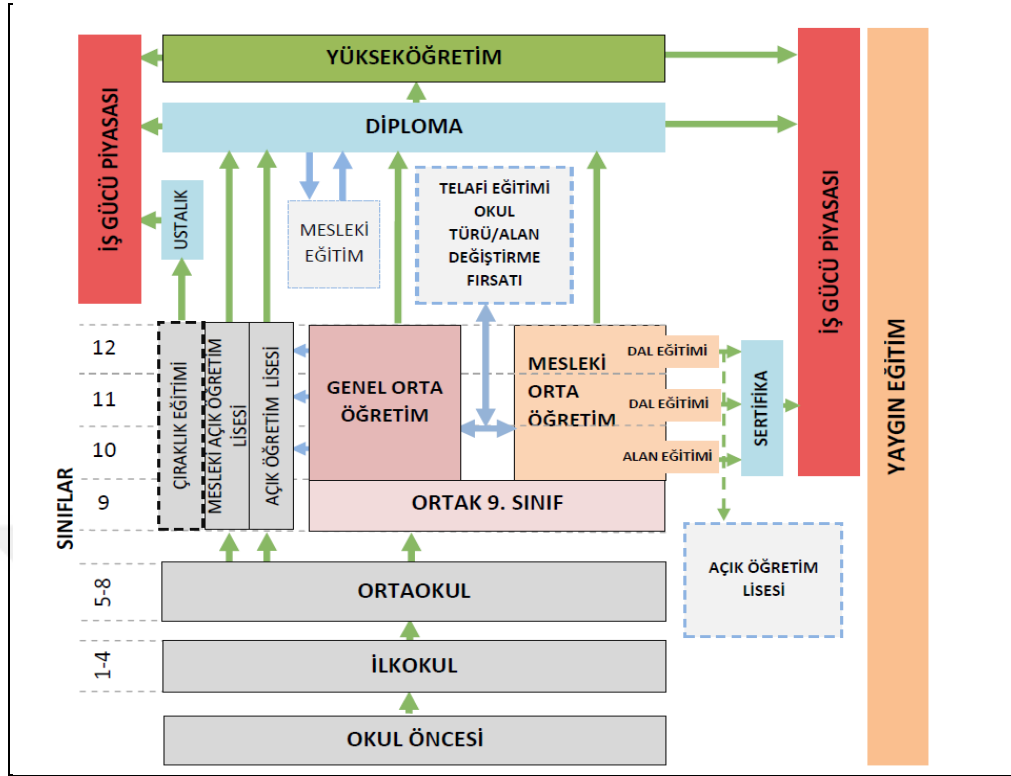
Mesleki eğitim faaliyetinin temelini oluşturan ve mesleki ve teknik eğitimin bir sistem içerisinde yeniden düzenlenmesini sağlayan kanun ise 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu’dur. Mesleki eğitimin; planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularına esas teşkil eden 3308 Sayılı Kanun ilk olarak 1986 yılında yürürlüğe girmiştir. Mesleki ve teknik eğitim örgün eğitim, yaygın eğitim, çıraklık eğitimi, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları ile işletmelerde yapılabilir.

Ülkemizde mesleki eğitim faaliyetleri de 1739 Sayılı Kanun’da belirtildiği gibi örgün eğitim ve yaygın eğitim olarak iki biçimde çalışmaktadır. Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri ve Çok Programlı Anadolu Liselerinde örgün mesleki eğitim verilirken Mesleki Eğitim Merkezleri ve Mesleki Açık Öğretim Liselerinde yaygın mesleki eğitim verilmektedir.

1.6.2.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim; seviyeleri aynı olan belli bir yaş grubundaki kişilere, belli bir gayeye göre oluşturulmuş programlarla, okulda sistemli olarak uygulanan eğitimidir. Örgün eğitim; okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar (Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, 2015: 14).

Şekil 1: Türk Eğitim Sistemi

Kaynak: Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018, 2013: 16.

1.6.2.1.1. Ortaöğretim Kurumlarında Mesleki Eğitim

İlköğretime dayalı olarak öğrencilere genel kültür oluşturma yanında, alaka, heves ve becerileri kapsamında en az dört yıllık zorunlu eğitim veren, öğrencileri yükseköğretime, mesleğe ya da iş ortamlarına yöneltip hazırlayan eğitim öğretim sürecidir (Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, 2015:5).

Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde ortaöğretimin amaçlarına ek olarak mesleki ortaöğretim için sektörlerin ihtiyaç duyduğu kalifiye işgücünün ulusal ve uluslararası standartlara, ulusal yeterliklere ve mevzuata dayalı yetiştirilmesi, mesleki bilgi ve becerilerin güncellenerek içinde bulunduğu koşulları yakalaması ve uygulanan programlarla öğrencilere meslek ahlakı, iş alışkanlığı, girişimcilik bilinci, sosyal ve çevresel sorumluluk bilinci ile iş sağlığı ve güvenliği bilgisi kazandırılarak öğrencilerin sektöre hazırlanması olarak belirtilmiştir.

Mesleki ortaöğretimde temel mesleki eğitim ve teknik eğitim programları uygulanır. Ortaöğretim kurumları modüler eğitim sistemine geçme çalışmalarında üç yıllık eğitimden dört yıllık eğitime geçilerek alan ve dal seçimi getirilmiştir. Bu uygulamada öğrencilerin uygulamaları aşağıdaki Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2: Öğrencinin Yönelme ve Mesleki Eğitim Süreci

Kaynak: Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, 2012: 9

2017-2018 eğitim öğretim yılında yaygın ve örgün mesleki ve teknik eğitimden yararlanan öğrenci sayıları tabloda verilmiştir.

Tablo 1:Mesleki ve Teknik Eğitimdeki Öğrenci Sayıları

Eğitim kademesi	Okul/ Kurum Sayısı	Öğrenci Sayısı		
		Toplam	Erkek	Kadın
Meslekî ve teknik ortaöğretim toplamı	4 461	1 987 282	1 117 229	870 053
Meslekî ve teknik lise (Resmi)	4 078	1 878 169	1 051 006	827 163
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	3 636	1 660 115	906 351	753 764
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	428	25 409	16 396	9 013
Diğer Bakanlık ve Kur. Bağlı Meslek Lisesi (Konservatuvar)	13	551	180	371
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü (Özel)	383	109 113	66 223	42 890
Mesleki Açıköğretim Lisesi	1	192 094	128 079	64 015

Kaynak:MEB, İstatistikler

1.6.2.1.2. Ön Lisans Düzeyinde Mesleki Eğitim

Ön lisans düzeyinde mesleki eğitim Meslek Yüksekokulları tarafından verilmekte olup ortaöğretim sonrası verilir ve orta kademeli insan gücü yetiştirmeyi amaçlar (Özsoy:2007,166). Meslek yüksekokullarında, bulunduğu bölgede faaliyet alanı bulunan sektörlerin iş gücü ihtiyaçları da dikkate alınarak çok çeşitli alanlar açılabilmektedir. Meslek yüksekokullarında bu bölümlerin yapılandırılması Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından yapılmaktadır.

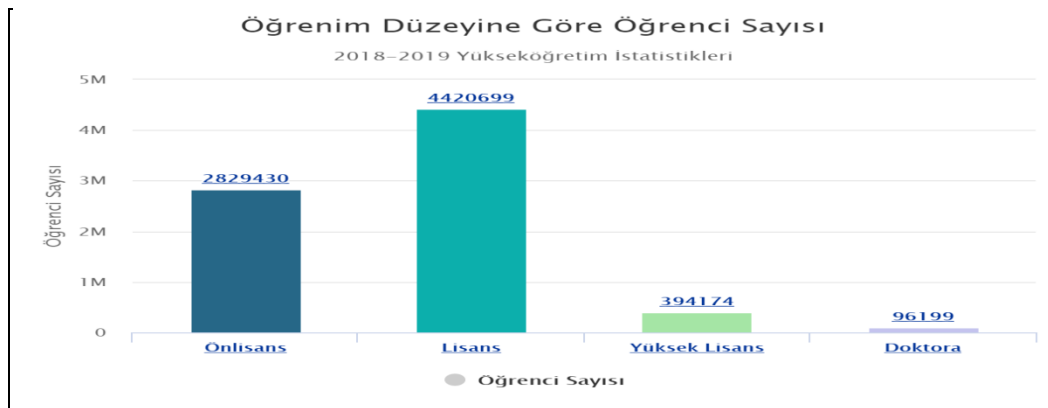
1.6.2.1.3. Lisans Düzeyinde Mesleki Eğitim

Ülkemizde mesleki eğitim faaliyetleri daha çok ortaöğretim ve ön lisans düzeyinde yapılandırılmıştır. Fakültelerde mesleki eğitim, akademik eğitim ve üst düzey öğretim faaliyetlerinin bir arada yürütülmesi ile yapılır. Ortaöğretimde meslek lisesi, ön lisans düzeyinde meslek yüksekokulları bulunmasıyla beraber mesleki eğitimin akademik nitelik kazanması lisans düzeyinde mümkün olmaktadır.

Meslek yüksekokullarından mezun olan öğrencilere Dikey Geçiş Sınavı (DGS) ile fakültelerin alanlarıyla ilgili bölümlerine geçiş yapabilme hakkı tanınmıştır.

Lisans ve önlisans programlarında 2019 yılında öğrenim gören öğrenci sayıları Yüksek Öğretim Kurumu'nun istatistiki verilerine göre yükseköğretim gören öğrencilerin %36'sı önlisans, %57'si lisans öğrencilerinden oluşmaktadır.

Şekil 3: Öğrenim Durumlarına Göre Öğrenci Sayıları

Kaynak:YÖK, Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2019

1.6.2.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim; örgün eğitime başlamamış ya da başladıktan sonra eğitimi bırakmış veya örgün eğitimi bitirmiş kişileri, genel veya mesleki eğitim alanlarına yetiştirmek amacıyla, örgün eğitim mezunları ile aynı statüde olacak biçimde bir bütünlük içinde düzenlenen eğitimidir. Yaygın eğitim; mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında veya halk eğitim merkezlerinde açılan kurslar, çıraklık eğitimi, uzaktan eğitim, kurumların hizmet içi eğitimleri ve işletmelerde gerçekleştirilen teorik ve uygulamalı kurslar şeklinde gerçekleştirilmektedir (Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, 2015:16).

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre çıraklık eğitimine ortaokul ya da imam hatip ortaokulu mezunu olan ve on dokuz yaşından gün almamış olan kişiler alınmaktadır. On dokuz yaşından gün alsa bile daha önce çıraklık eğitimi almamış olanlar çıraklık eğitimine katılabilirler. Zorunlu eğitim sisteminin on iki yıl olması ile birlikte öğrencilerden çıraklık programına devam etmek isteyenler ortaokulu bitirdikten sonra Açık Öğretim Lisesi veya Mesleki Açık Öğretim Lisesine kaydolarak devam etmek zorundadırlar.

HBÖGM'ne bağlı kurumlarda uygulanan modüler programlar ile çıraklar, işyerinde beş iş günü pratik uygulama yapmakta, bir iş günü ise teorik eğitimlerini mesleki eğitim merkezlerinde almaktadırlar.

Çıraklık eğitimini tamamlayan öğrenciler kalfalık sınavına girerler ve başarılı olanlar kalfalık belgesi almayı hak ederler. Kalfalık yeterliğini elde etmiş öğrencilerin kendilerine ait iş yeri açabilmeleri için ustalık eğitimi kursları verilmektedir. Kalfalık yeterliğini kazanan öğrenciler beş yıl tecrübe kazanmaları ile ustalık sınavlarına katılmayı hak ederler. Ustalık belgesi sınavlarda başarılı olanlara verilir.

1.6.3. Türkiye’de Mesleki Eğitim İle İlgili Proje ve Programlar

Ülkemizde mesleki ve teknik eğitimin güçlendirilmesi için uygulanmış ve hali hazırda uygulanmakta olan örgün ve yaygın mesleki eğitim projeleri MEB,

YÖK, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), belediyeler, üniversiteler, vakıflar, sendikalar gibi kurumlar üstlenmiştir.

1.6.3.1. Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi (OSANOR)

1978-1979 eğitim öğretim döneminden başlayarak iki yıl uygulanan proje, MEB ile Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Araştırmaları Merkezinin beraber yürüttükleri bir çalışmadır. Projenin temel amacı eğitim kurumları ile sanayi işletmelerinin iş birliği içinde çalışacakları sistem geliştirerek ekonominin ihtiyaç duyduğu ara insan gücünü yetiştirmek, meslek eğitiminin ihtiyaçlarını karşılayabilmektir (Özsoy:2007,180). Proje Adana, Bursa, İstanbul ve İzmir illerinden seçilen birer endüstri meslek lisesinde uygulanmış ve olumlu sonuçlar alınmıştır (Akhun, 1980: 12).

1.6.3.2.Mesleki ve Teknik Eğitim Projesi (METEP)

OSANOR uygulandıktan sonra Mesleki ve Teknik Eğitim Projesi (METEP) adı altında kapsamı genişletilmiştir. Uygulama OSANOR kapsamında yapılmış olup 17 meslek alanı uygulama kapsamına alınmış ve en son 1986 yılında uygulanmıştır (Aktuğ, 1983: 20).

1.6.3.3. Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi (METGE)

Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi (METGE)'nin amacı, bulunduğu çevrenin ihtiyaçlarına dikkate alan yapıda bir okul ve öğretim sistemi hazırlamak, yerel çevrenin katılımını sağlamak, ihtiyaçları dikkate alan modüler eğitim programı geliştirmek, mesleğin gereklerini öğretime taşımak, kaynak materyaller hazırlamak, öğrencileri iş hayatına hazırlamak, istihdam hakkında bilinçlendirmektir.(Günceoğlu, 2003).

1993 yılında Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından her bölgeden bir il seçilmek üzere yedi ilde uygulanmaya başlanan bu proje ile değişen ihtiyaçları

ve talebi karşılayabilecek eğitim verebilmek amaçlanarak birçok çalışma yürütülmüştür.

1.6.3.4.Lise Mezunlarına Meslek Edindirme Projesi (LİMME)

Proje üniversitelere giremeyen lise ve dengi okul mezunları ile işsiz durumdaki üniversite mezunlarını, iş olanağı bulunan meslekler için yetiştirilmek ve onların bir iş bulmalarını ya da kendi işlerini kurmalarını amaçlamıştır. 1990 yılında başlatılan proje 1992 yılında ilk mezunlarını verdikten sonra tekrar uygulanmamıştır (Bolat, 2016:44)

1.6.3.5. Mesleki Teknik Eğitimin Modernizasyonu Projesi (MTEM)

Avrupa Birliği, Akdeniz Ülkeleri İşbirliği Programı (MEDA) bünyesinde finansmanı sağlanan MTEM Projesi ile öğretmen eğitimi sistemi düzenlenerek çağdaş ve etkin bir yapı içerisinde kapasitesinin artırılmasını amaçlamıştır. Bunu gerçekleştirirken mesleki ve teknik eğitim fakülteleri, meslek yüksekokulları, toplumsal paydaşlar, mesleki ve teknik eğitim vakıfları kurum ve kuruluşları arasında kurulacak bölgesel ortaklıkların sürece dahil edilmesini hedeflemiştir. Dokuz meslek alanında meslek dersleri veren öğretmenlerin alanlarına ait yeterliliklerinin belirlendiği MTEM 2003 ile 2007 tarihleri arasında uygulanmıştır (Akyüz, 2015: 196).

1.6.3.6. Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi (MEGEP)

Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi (MEGEP) 1999 yılında düzenlenen Avrupa Birliği (AB) Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin mesleki ve teknik eğitimini desteklemek amacıyla ülkemizin Avrupa Akdeniz Ülkeleri İşbirliği (MEDA) fonlarından yararlandırılmasına karar verilmiştir. Bunun sonucunda mesleki eğitimin geliştirilmesi adına bazı uluslar arası proje fikirleri geliştirilerek AB ile anlaşma imzalanmıştır (Özsoy:2007,181).

MEGEP mesleki ve teknik eğitimde klasik program uygulamaları yerine iş piyasasına, mahalli isteklere ve meslek standartlarına uyumlu, koşullara göre hızlı değişim gösterebilen, modülerden oluşan bir yapıda ve örgün, yaygın ve çıraklık eğitimi programlarını bütünleştiren modern bir öğretim programının uygulamasını amaçlamıştır (Akyüz, 2015: 196).

Proje pilot okullarda uygulandığı 2005–2006 eğitim-öğretim yılından sonra, 2006–2007 eğitim öğretim yılı itibariyle mesleki ve teknik eğitim veren tüm ortaöğretim kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır (Coşkun ve Kılıç, 2011: 30).

1.6.3.7. Okul-Sanayi Eğitim Programları Projesi (OSEP)

MEB ve Ankara Sanayi Odası (ASO) İşbirliği ile katılımcılarına istihdam garantisi sunan bir mesleki eğitim projesidir. 2007-2008 Eğitim Öğretim yılında MEB, ASO ve OSTİM Organize Sanayi Bölge Yönetimi (OSTİM OSB) arasında imzalanan protokol ile OSTİM’de uygulamaları başlatılmıştır. Bu proje kapsamında ortaokulu yeni bitirmiş ortaöğretime devam etmek istemeyen gençlere İş Makineleri, Elektroteknik, Kaynak ve CNC alanlarında uygulamalı mesleki eğitimler verilmiştir. Üç yıl boyunca uygulamalı eğitim alan öğrenciler, okullarını bitirip işbaşı eğitimlerini gerçekleştirdikleri firmalarda çalışmaya başlamışlardır. OSEP’e başvuruda bulunan öğrencilere yapılan beceri testleri ve mülakatlar sonucu başarı durumları ve ilgili oldukları mesleki alan doğrultusunda bu programa kabul edilişlerdir. Proje 2007 ve 2015 yılları arasında yürütülmüş ve 280 öğrenci bu proje kapsamında eğitim almıştır (Bolat, 2016: 46).

1.6.3.8. Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Beceri’10 Projesi (UMEM)

İŞKUR tarafından yürütülen Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Beceri’10 Projesi ile mesleki eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinde piyasaların ihtiyaçları dikkate alınarak meslek edindirme kursları açılması, meslek liselerinin altyapılarının yenilenmesi ve eğitimcilerin gelişen teknolojiye uyumunun artırılması amaçlanmaktadır.

MEM Beceri'10 Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri (UMEM), firmaların işgücü ihtiyaçlarına göre meslek edindirme kursları açılmasını amaçlayan bir projedir. Ortakları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (TOBB ETÜ) ve İŞKUR Genel Müdürlüğüdür (Bolat, 2016:47).

1.6.3.9. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Kalitesinin Geliştirilmesi Projesi

Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Kalitesinin Geliştirilmesi Projesi ile mesleki ve teknik eğitimde piyasanın ve öğrencilerin ihtiyaç duyduğu kalitede, güncel, ölçülebilir ve sürdürülebilir, Avrupa Kalite Güvence Referans Çerçevesiyle uyumlu, Türkiye’de ulusal bir kalite güvence sisteminin kurulmasını sağlamayı amaçlayan bir projedir. Proje 2012 – 2014 yıllarında uygulanmıştır (Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Proje ve Protokol Teknik Destek, Projelerimiz).

1.6.3.10. Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi Projesi (HBÖGP)

Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi Projesi ile insan kaynakları kapasitesinin gelişimine katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi Projesi II; Ocak 2016 ile Ekim 2017 tarihleri arasında uygulanmıştır (Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Bilgi Portalı, Ulusal ve Uluslararası Projeler).

Proje kapsamında aşağıda belirtilen çalışmalar yapılmıştır (MEB; Hayat Boyu Öğrenme) :

- Hayat boyu öğrenme kapsamında ki çalışmaların uygulanmasının kolaylaştırılması için yasal zemin hazırlandı.
- Seçilen 4 Mesleki Teknik Eğitim alanında materyaller hazırlandı.
- Öğretmenlere mesleki gelişim eğitimleri düzenlendi.
- Yaygın eğitim programları geliştirildi.

- Program hakkında bilgilendirme toplantıları, tanıtım filmi, kamu spotu ve konferanslar ile farkındalık yaratıldı ve Hayat Boyu Öğrenme TV hayata geçirildi.
- Kalite Güvence Sistemi oluşturmak için çalışmalar yapıldı.

1.6.3.11. Mesleki Becerilerin Geliştirilmesi Projesi (MESGEP)

Projenin amacı; ülkemizdeki mesleki eğitimin kalite standartlarını arttırmak, yeni meslek alanları ve eğitim programları geliştirmektir. Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak geliştirilen bu proje ile kişileri meslek sahibi yapmak ve öncelikle dezavantajlı grupta bulunan kişilerin meslek edinmelerine olanak tanınmaktadır. Bu projenin hedef kitlesi engeli dolayısıyla eğitim alamamış engelli bireyler, meslek edinmek isteyen ev hanımları, dul ve yetimler, ceza evinden tahliye olmuş bir mesleki becerisi olmayan kişilerdir (MEB, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, MESGEP).

1.6.3.12. İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi (İKMEP)

Bu proje hayat boyu öğrenme açısından, sektör ile mesleki ve teknik eğitim kurumları arasında istihdamın sağlanması açısından, mesleki eğitim sisteminin kalitesinin ve modernizasyonunun artırılarak insan kaynaklarının gelişimine katkıda bulunmayı hedeflemektedir (Çolak, 2014:113). Proje ile uluslararası platformda rekabet edebilecek bir yükseköğretim sistemine sahip olarak alanında küresel standart becerilere sahip bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır (Demirtaş ve Yılmaz, 2013: 130).

Avrupa Birliği İPA programınca finanse edilen, Yükseköğretim Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliği ile gerçekleştirilen proje doğu ve güneydoğu bölgelerindeki 8 pilot ilde ve 8 pilot sektörde uygulanmıştır. 2008 yılında başlayıp 2010 yılında son bulan proje MEGEP'in devamı olarak gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında meslek yüksekokullarında eğitimi verilen 52 program için ders planları yeniden hazırlanmıştır. Bu müfredatın 2010-2011 öğretim yılından itibaren YÖK

Genel Kurul Kararı ile Yükseköğretim Kurumlarında uygulanmasına karar verilmiştir (Çolak, 2014:113).

1.7.DÜNYADA MESLEKİ EĞİTİM

Mesleki ve teknik eğitim sistemi ülkelerin yönetim şekli, kaynaklarının olanakları, nüfus, ekonomik durumu, hizmet sektörünün durumu, gelenek ve görenekler gibi çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Bu faktörlerin etki derecelerine göre çeşitli ülkelerde mesleki ve teknik eğitim uygulamalarında farklılıklar görülmektedir (Orhaner, Hussein,2007:201).

Ülkelerin mesleki ve teknik eğitim sistemlerinin yapısal ve işleyişsel durumlarını değerlendirilmesi ve karşılaştırılması, ülkelerin gelişmesindeki mesleki ve teknik eğitimin durumunu tespit etmek açısından da oldukça önemlidir (Özsoy,2007:135). Örnek ülkeler üzerinden okulların sistem içerisindeki durumuna göre yapısı incelenerek durum daha iyi değerlendirilebilir. Örnek olarak bu ülkeler, yükseköğretime kadar tam zamanlı örgün eğitimin ağırlıklı olduğu okul modelinde Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri; genel eğitimle işe dayalı çıraklık eğitimi sisteminin birlikte uygulandığı ikili modelde Almanya ve Fransa;bu iki modellerinin bulunduğu karma modele örnek olarak ise İngiltere incelenecektir.

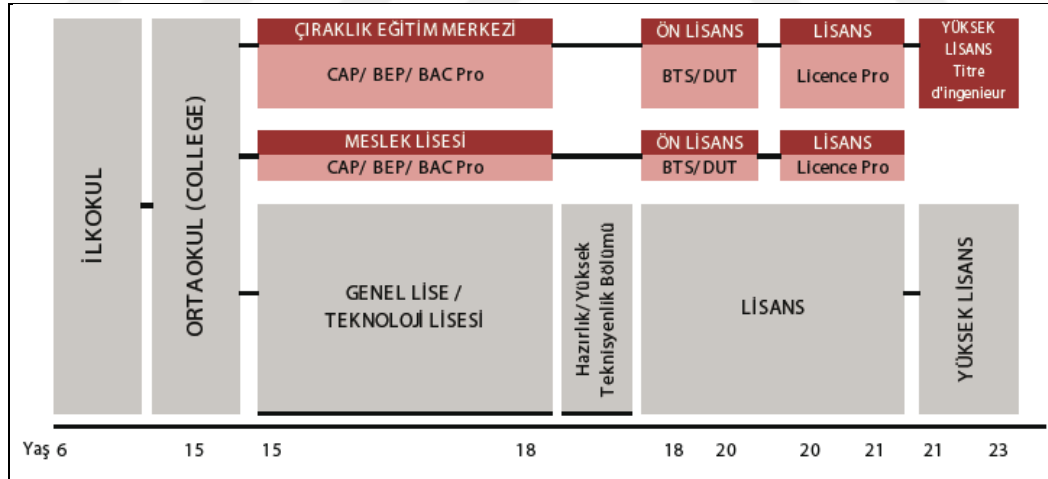
1.7.1. Almanya’da Mesleki ve Teknik Eğitim

Endüstriyel eğitimdeki başarısı kabul edilen Almanya'da mesleki eğitime başlamak için 9 yıllık zorunlu eğitimi tamamlamak gerekmektedir. Daha sonra bir alanda mesleki eğitim almak isteyen öğrencilere iki temel seçenek sunulur. Öğrenciler tam zamanlı meslek okullarını tercih ederler ya da işletmelerdeki çıraklık sistemine katılırlar. Almanya'da tam zamanı meslek okulları çok yaygın değildir ve meslek eğitimi alanların büyük çoğunluğu işletmelerdeki çıraklık sistemi ile mesleki eğitim alır. Tam zamanlı meslek okullarının eğitim öğretim süresi 1 ile 4 yıl arasında değişir ve tam zamanlı okullarda öğrenciler yalnızca meslek dersleri alırlar. Tam zamanlı meslek okullarında eğitim alan öğrenciler de çıraklık eğitimi alırlar. Sadece çıraklık eğitim süresi okulda geçen sürenin yarısı kadar kısalmaktadır. Normal

koşullarda çıraklık süresi 2 yıl ile 3 yıl arasında değişmektedir. Bu süre içinde 18 yaşından küçük olanlar haftada en az bir gün okula giderek eğitimleri güçlendirmektedirler (Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, 1999:47).

Almanya'da meslek odaları mesleki eğitim sürecinde önemli görevler üstlenmektedir. Bu görevler içinde staj yapılacak işletmelerin belirlenmesi, uygunluk verilmesi, eğitim sürecinin hem içerik hem de süre açısından denetlenmesi, işletmelere ve öğrencilere danışmanlık yapılması, staj yapan öğrencilerin sınav, değerlendirme ve belgelendirilmesinin sağlanması, sözleşmelerin kayıt altında tutulması, kariyer danışmanlığı hizmetlerinin yürütülmesi gibi önemli görevler bulunmaktadır. Staj uygulamalarında etkinlik ve güvenilirlik için “yeterlilik” konusunun üzerinde durulmaktadır. Öğrencinin staj için gerekli bilgi ve becerilere sahip olduğunun, mesleki eğitim programının başarılı bir şekilde tamamlandığının göstergesi alınan sertifikalar hem işveren hem de öğrenci açısından staj uygulamasında ve daha sonraki işe alımlarda güvenilirlik sağlamaktadır (Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, 2012: 97-98).

Şekil 4: Almanya Eğitim Sistemi Diyagramı

Kaynak:Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, 2012: 97

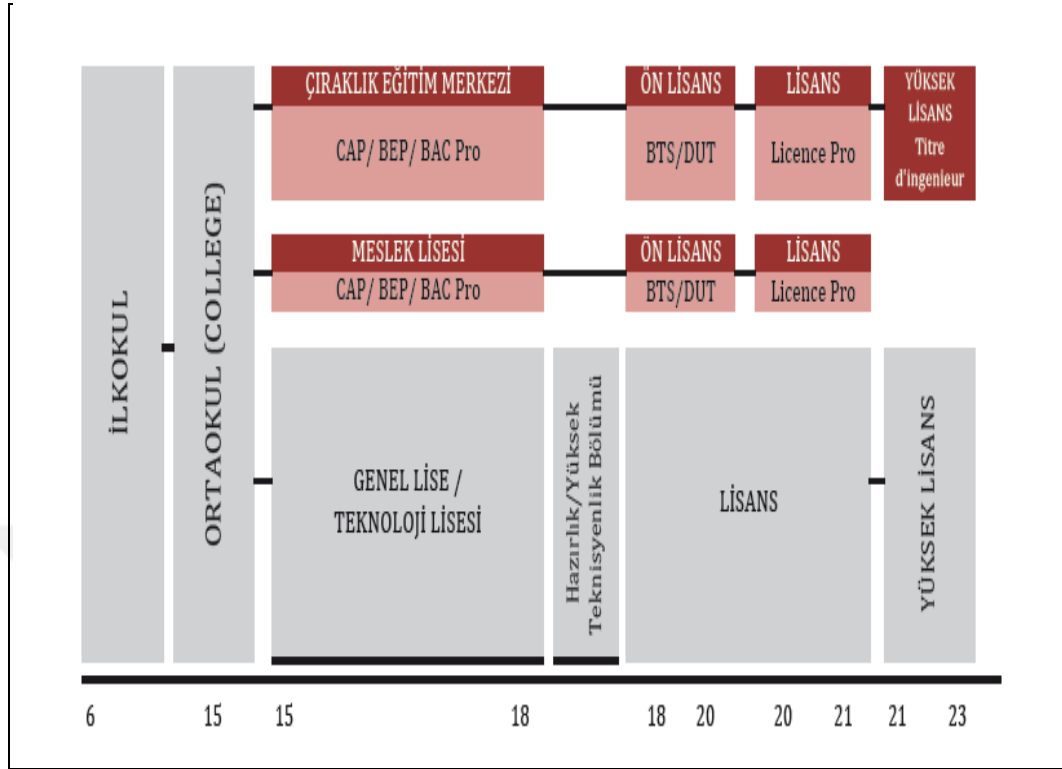
1.7.2. Fransa’da Mesleki ve Teknik Eğitim

Fransa’da örgün eğitim, öğrencilerin kendilerini tanıma olanağı bulmalarını sağlayan ve 15 yaşına kadar süren genel eğitimden oluşur. Meslek eğitimine

katılmak isteyen öğrenciler genel eğitimlerini tamamladıktan sonra 3 seçenek arasından karar verirler. Bunlar mesleki yetiştirme, teknik eğitim ve endüstriyel çıraklıktır. Mesleki yetiştirme çoğunlukla teknik kolejlerde verilmektedir. Bu okullardaki öğrenim süresi iki yıldır. Teknik programların süresi alanlara göre değişmekle birlikte üç yıldır. Bu programları bitiren öğrenciler isterlerse çalışma hayatına başlayabilir, isterlerse yükseköğretime gidebilmektedir. İş hayatına başlayıp teknisyen unvanı almak isteyen kişilerin iş yerlerinde belli bir süre deneyim kazanmaları gerekmektedir. Bakanlığın yaptığı sınavlardan sonra teknisyenlik diploması alabilir. Bu diploma ve 2 yıllık endüstri deneyimi ile adaylar kendi alanlarında üniversiteye gidebilmektedirler. Endüstriyel çıraklıkta temel eğitimden sonra başlar ve çıraklığa girmek isteyen öğrenciler seçecekleri meslekle ilgili olarak mesleki rehberlik bürolarından bir belge almaktadırlar. Çıraklık süresi genelde üç yıl olup öğrenciler isterlerse iş yaşamına başlayabilir isterlerse üniversiteye girebilirler (Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, 1999:48).

Fransız eğitim sisteminde işletmelerin mesleki ve çıraklık eğitime finansal katkıda bulunma zorunluluğu vardır. Yirmiden fazla personeli olan işletmeler çalışanlarına ödedikleri toplam brüt ücretin bir bölümünü mesleki eğitim ve çıraklık vergisi adı altında devlete ödemek zorundadır. İşletmelerin çalıştırılması istenen çırak sayısı kadar çırak çalıştırmaması durumunda ödeyecekleri vergi de artış göstermektedir (Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştay, 2012: 99).

Şekil 5: Fransa Eğitim Sistemi Diyagramı

Kaynak: Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, 2012: 99

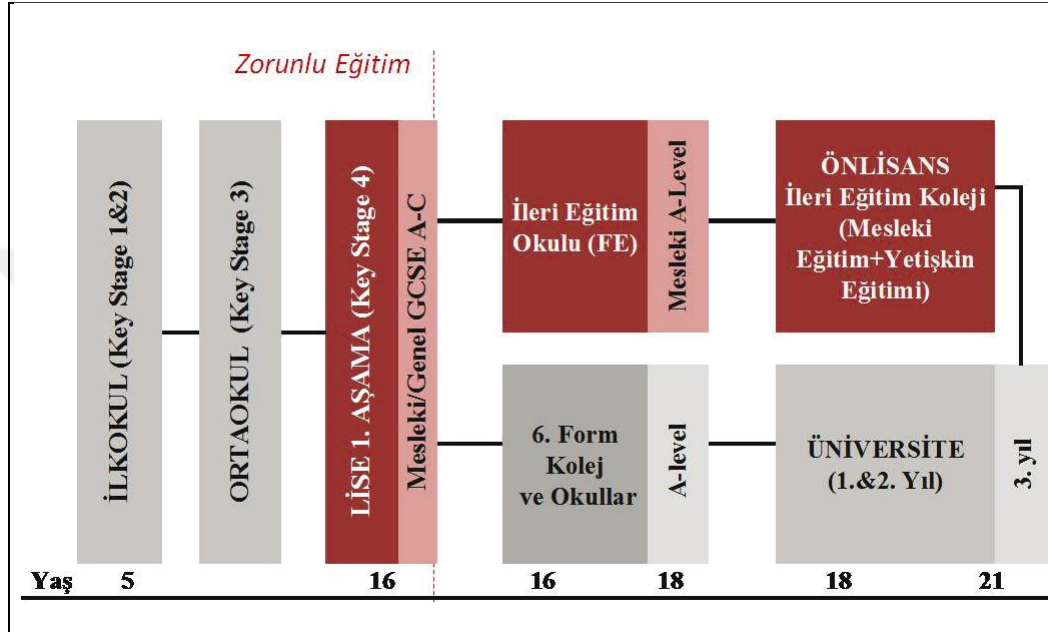
1.7.3. İngiltere'de Mesleki ve Teknik Eğitim

İngiltere'de mesleki eğitim sistemi ekonomi ve endüstrinin ihtiyaçlarına göre belirlenmektedir. Mesleki eğitim ekonominin gereksinimlerini sağlayacak esneklik ve işverenin taleplerini karşılayacak çeşitlilikte düzenlenmiştir. İngiltere'de mesleki ve teknik eğitim iş yaşamı içinde yürütülmektedir. Pek yaygın olmasa da tam zamanlı meslek okulları vardır. Fakat teknik eğitim daha çok yarı zamanlı programlar ile gerçekleştirilir. Gündüz alanı ile ilgili bir işe giden teknisyen adayları akşam okullarda eğitim alarak teknisyenlik belgesini alırlar. Becerili işçi yetiştirme sorunu çıraklık eğitimi yolu ile çözümlenmektedir. Çıraklık süresi 16 yaşında başlar ve bu eğitime katılan öğrenciler 18 yaşına girinceye kadar haftada bir gün okula gitmektedir (Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, 1999:49).

İngiltere yeterlilikler konusunda diğer Avrupa ülkelerine örnek ve öncü bir ülkedir. 1986'da kurulan Ulusal Mesleki Yeterlilikler Kurumu işveren ve işçi temsilcileri işbirliği ile çalışmaktadır. Zorunlu eğitim sonrası ileri eğitim

kurumlarında verilen genel ve mesleki derslerin içeriğini, yeterliliklerini, sınavlarını bu kurumlar belirlemektedir. İngiltere’de iş yeri eğitimi yerine iş bağlantılı eğitim kavramı kullanılır. Bu eğitim iş ile ilgili okulda ve işletmede gerçekleştirilen eğitimlerin tamamını kapsar(Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, 2012: 102).

Şekil 6: İngiltere Eğitim Sistemi Diyagramı

Kaynak:Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, 2012: 101

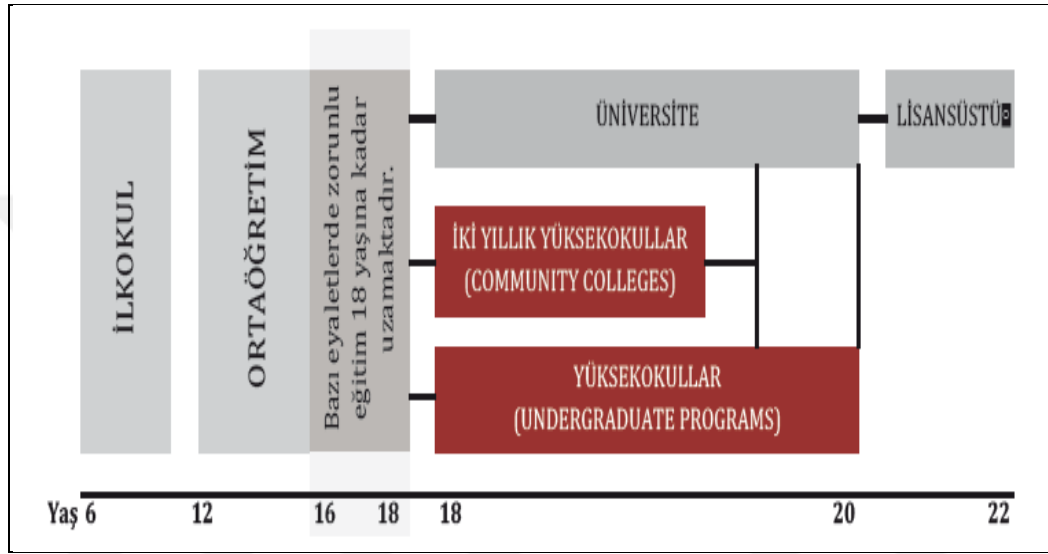
1.7.4. Amerika Birleşik Devletleri'nde Mesleki ve Teknik Eğitim

Amerika Birleşik Devletleri'nde sınırlı sayıda meslek lisesi bulunup mesleki eğitim genel olarak özel ya da kamuya ait meslek yüksekokullarında verilmektedir. Öğrenciler meslek yüksekokullarında ki başarı durumları ve tercihlerine göre lisans eğitimine geçiş yapabilirler. Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaöğretimde öğrenciler meslekler hakkında verilen uzmanlaşma içermeyen seçmeli derslerle mesleki eğitime yönlendirilirler. Eğitim sisteminde ki temel amaç mesleki eğitimden çok öğrencilerin lise bitimine kadar temel beceriler kazanmalarını sağlamaktır.(Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, 2012: 92).

Mesleki eğitim ile meslek sahibi olmak isteyenler meslek okulları ya da sanayideki çıraklık uygulamasına katılabilirler. Bu imkanlardan faydalanabilmek için 16 yaşını doldurma zorunluluğu vardır. Çıraklığa başlayanlar aynı zamanda meslek

okullarına gitmek zorundadırlar. Böylelikle çıraklık eğitiminde okul ve sanayi arasında işbirliği olduğundan eğitim daha gerçekçi ve güncel uygulamalara dayanmaktadır. Bu sistemde mesleki ve teknik eğitim her düzeydeki program arasında geçişlere imkan sağlanmaktadır (Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, 1999: 52).

Şekil 7: Amerika Birleşik Devletleri'nin Eğitim Sistemi Diyagramı

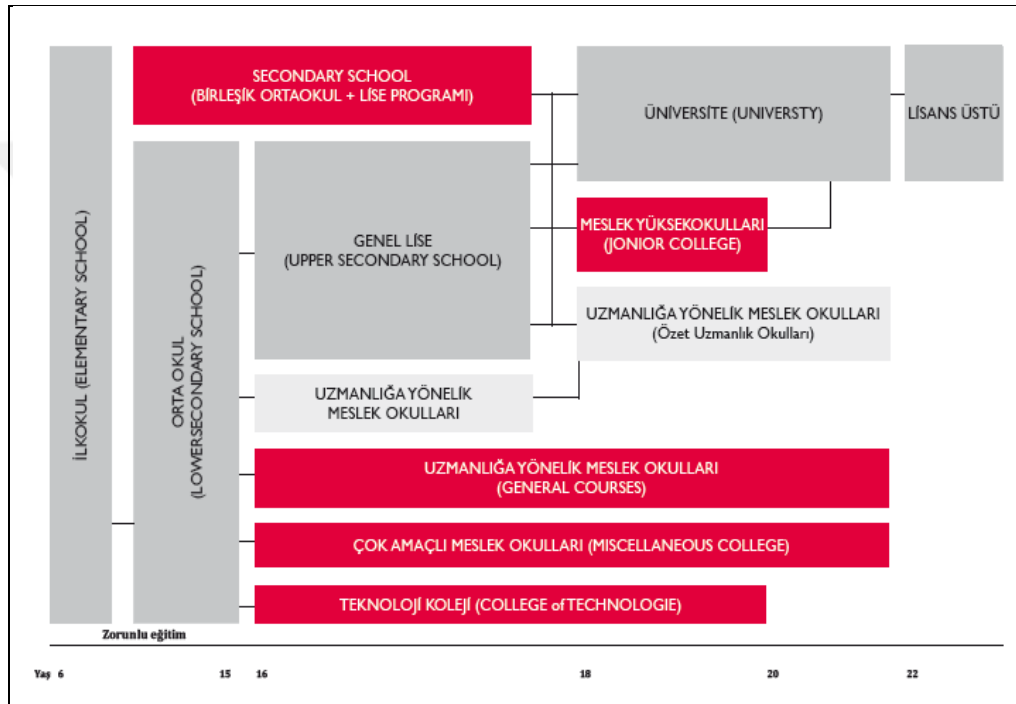
Kaynak: Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, 2012: 92

1.7.8. Japonya’da Mesleki ve Teknik Eğitim

Japonya'da çıraklık uygulaması yerine mesleki ve teknik liselerde tüm meslek alanlarından bağımsız ve işe yönelik proje çalışmaları, sorun çözme eğitimleri verilmektedir. Japonya'da meslek yüksekokulları mesleki eğitimin öğrencilere kazandırılma şekline, eğitimin verilme sürelerine ve öğrenci kabul kriterlerine göre farklılık göstermektedir. Uygulamaya yönelik verilen yüksekokullarda ki eğitim iki üç yıl sürmektedir. Ortaokul eğitimini tamamlamış öğrenciler teknik yüksekokullara kabul edilirler. Bu kurumlarda yükseköğretime geçişi de sağlayan 5 yıllık mesleki uzmanlaşma eğitimi verilir. Japonya'da ilköğretim ve ortaöğretim ilk ve ikinci basamaklarında ders müfredatları Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulur ve her on yılda bir her öğretim kademesinde bulunan her bir ders için standart eğitim planı yayınlanır. Bu planı müfredat uzmanları, üniversite profesörleri, sınıf öğretmenleri,

eğitim kurumları üyeleri inceler ve şekillendirir. Japonya'da okul Sanayi arasında ilişkiler alt düzeyde ve önemsizdir. Bunun gerekçesi ise iş adamlarının genel bir takım becerilere sahip işçileri seçip daha sonra şirketin ihtiyaçlarına yönelik işçilerini yetiştirmeleridir. Programın denetim ve değerlendirmesi lise düzeyinde bakanlık, üniversitelerde ise Japon Üniversiteleri Akreditasyon Kurumu tarafından gerçekleştirilmektedir (Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştay, 2012: 95).

Şekil 8: Japonya'nın Eğitim Sistemi Diyagramı

Kaynak: Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştay, 2012: 95

1.7.9. Avrupa Birliği'nde Mesleki Eğitim

Eğitim, Avrupa Birliği üyeleri arasındaki işbirliği konularından en önemlilerindendir. AB'nin eğitim alanlarındaki işbirliği üye ülkelerin eğitim bakanlarının 1971 yılında yaptığı toplantı ile başlamıştır. 1974'de üye ülkelerin devlet başkanları, AB'nin sosyal ve insancıl açıdan da gelişmesinin önemine değinmişlerdir. Bu amaçla, 1974'te Avrupa Komisyonu'nca bir öneri paketi hazırlanmıştır. Bu pakete göre ülkelerin geleneklerine önem vermekle beraber ülkelerin milli eğitim yapıları ile öğretim yöntemlerinin standart bir zemine

kavuşturulmasının zorunlu olduğu söylenmiştir. Bazı alanlarda Avrupa düzeyinde işbirliğinin faydaları olacağı düşüncesine varılmıştır (Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, 2015: 26).

Avrupa Birliği mesleki eğitim politikasının temeli Roma Antlaşması ile oluşmuştur. Bu anlaşma ulusal ekonomilerin ve ortak pazarın gelişimine uyum sağlayacak şekilde bir mesleki eğitim politikası geliştirilmesini hedeflemiştir (Orhaner, Hussein, 2007: 202). Avrupa Birliği üye ülkeleri ekonomik yapılarına uygun modelleri uygulamakta serbest bırakmış ve bununla birlikte ortak hedefler belirlemiştir. Avrupa Birliği'nin eğitim alanında belirlediği temel yaklaşım, belirlenen temel ilkelere ters düşmeyecek şekilde ülkelerin kendi eğitim sistemlerini düzenleyebilecekleri şeklindedir. Avrupa Birliğinin eğitim bu temel yaklaşımı izlemesinin nedeni farklı geçmişlere sahip devletlerin eğitim sistemlerini tek bir sistem altında toplamamanın zor olmasıdır.

Avrupa Birliği'nin mesleki ve teknik eğitim ile ilgili sistemleri oluştururken öncelikle ele aldığı bazı hususlar vardır. Bu hususlar aynı zamanda mesleki teknik eğitim sisteminin yenilenmesinde karşılaşılabilecek sorunlara dikkat çeker. Bunlardan en önemlisi işsizlik sorunudur. Avrupa Birliği'nin mesleki teknik eğitim politikaları özellikle orta ve uzun vadeli işsizlik sorununun çözülmesini hedeflemektedir. Bir diğer husus ise yaşam boyu eğitimin sürdürülebilmesidir. Günümüz dünyasının kişilere yüklediği birden çok kariyer değiştirme, sürekli bir mesleki teknik eğitim sisteminin olması gereğini gündeme getirmiştir (Özsoy, 2007: 118). Avrupa Birliği yaşam boyu öğrenmeyi, “bilgi, beceri ve yeterliliği geliştirmek amacıyla belirli bir süreyle yapılan eğitim faaliyetlerinin tümü” şeklinde ifade etmektedir (Göksan ve diğerleri, 2009:143).

1.7.10. Avrupa Birliği'nde Mesleki Ve Teknik Eğitim İle İlgili Kuruluşlar

1.7.10.1. Avrupa Eğitim Vakfı

Avrupa Eğitim Vakfı (European Training Foundation – EFT) Avrupa Birliği'nin bürolarından biridir. Avrupa Eğitim Vakfı'nın faaliyet alanı mesleki

eğitimidir. Vakıf mesleki eğitime başlama ve eğitime devam edilmesiyle beraber kişilerin yeniden eğitilmesi faaliyetlerinde bulunur.

Avrupa Eğitim Vakfı'nın amaçları şunlardır (Özsoy, 2007: 123):

- İlgili ülkelerde mesleki eğitim düzenlemelerine katkıda bulunmak,
- Bu ülkelerle Avrupa Birliği arasında mesleki eğitim alanında işbirliği geliştirmek,
- Uluslararası platformda bağış kurumlarının işbirliğine katkıda bulunmaktır.

1.7.10.2. Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi

Avrupa Mesleki Teknik Eğitim Geliştirme Merkezi (The European Centre For the Development of Vocational Training – CEDEFOP) Avrupa Konseyi kararı ile birliğin ortak bir mesleki eğitim politikası oluşturabilmesi amacıyla 1975 yılında kurulmuştur. Avrupa Meslek Eğitimi Geliştirme Merkezi akademik ve teknik uygulamalar doğrultusunda Avrupa'da mesleki teknik eğitimin iyileşmesi sorumluluğunu üstlenmiştir. CEDEFOP gençlerin ve yetişkinlerin eğitimde devamlılığını sağlayıcı faaliyetler yürütür (Özsoy, 2007: 124).

CEDEFOP kuruluşunda üç temel amacı bulunmaktadır. Bunlar (Orhaner, Hussein, 2007: 202):

- Mesleki eğitim alanında araştırmalar yaparak ve araştırma sonuçlarını üye ülkeler ile paylaşmak, her yıl mesleki eğitimle ilgili ulusal kurumları bir araya getiren forumlar düzenlemek ve mesleki eğitime yönelik projeler geliştirmek.
- Temel ve sürekli eğitim ile ilgili konferans, kongre ve seminerler düzenleyerek tüm kurumlar arasında görüş ve tecrübe alışverişi sağlayıcı ortam oluşturmak.
- Mesleki eğitim alanındaki alınacak kararlarda politikacı ve uygulayıcılara danışabilecekleri bir referans merkezi haline gelmek.

CEDEFOP'un mesleki ve teknik eğitim ve yabancı dil eğitimi ile ilgili programları bulunmaktadır.

1.7.11. Avrupa Birliği (AB)'nin Mesleki Ve Teknik Eğitimle İlgili Programları

1.7.11.1.Comett Programı

Avrupa Birliği'nin üniversite-sanayi işbirliğine yönelik ilk geniş ölçekli programı olan Comett Programı yeni teknolojilerin eğitiminin desteklenmesi ve insan kaynaklarının geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Program 24 Temmuz 1986 tarihinde düzenlenmiştir. Bu programın temel amacı gelişmiş teknolojiye uyum sağlaması için öğrencilerin staj uygulamalarının artırılıp iyileştirilmesi, yüksek nitelikli insan kaynaklarının geliştirilerek ve Avrupa sanayisinin rekabet gücünün artırılmasıdır (Özsoy, 2007: 129).

1.7.11.2.Petra Programı

1976 yılında AB komisyonuna sunulan bu program eğitimin tüm birimleri arasında yapılan işbirliği ve endüstri ile kurulabilecek yakın ilişkilerin önemi üzerinde durur. Tasarlanan projeler ile üye ülkelerin mesleki ve teknik eğitimlerinin yeniden düzenlenmesi ve gerekli değişimlerin yapılması önem verilen konulardandır. İtalya, İspanya, Portekiz teknik eğitim sistemlerinde değişimler yaparken; Danimarka Hollanda eğitim standartlarını yükseltmek, bazı mesleki eğitim programları süresini uzatmak gibi düzenlemeler yapmışlardır (Özsoy, 2007: 131).

1.7.11.3. ForceProgramı

01 Ocak 1991 tarihinde 4 yıllık bir süre için uygulamaya konulan programın amacı AB'de mesleki eğitiminin geliştirilmesine yönelik faaliyetler gerçekleştirmektir.

Bu proje ile mesleki eğitime yönelik yatırımların desteklenmesi, mesleki eğitime yönelik yatırımların yetersiz olduğu sektör ve bölgelerin desteklenmesi, piyasadaki değişimler karşısında mesleki eğitim kapasitesine katkıda bulunulması amaçlanmıştır (Özsoy, 2007: 132).

1.7.11.4. Eurotecnet Programı

1983’de başlayan Eurotecnet ProgramıAB düzeyinde teknolojik değişikliklerin sonucunda mesleki teknik eğitim alanındaki gelişmelere yönelik ortaya çıkmıştır. Program teknoloji alanında meydana gelen gelişmeleri takip etmek, değerlendirmek ve bu değişimin istihdam üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla mesleki eğitim alanında araştırmaları desteklemeyi amaçlamıştır (Özsoy, 2007: 133).

1.7.11.5. Leonardo Da Vinci Programı

6 Aralık 1994 tarihinde kabul edilen Leonardo da Vinci Programının amacı Avrupa Birliği’nde meslekî eğitimi geliştirmektir. İlk 1995-1999 yılları arasında uygulanmış, ikinci olarak 2000-2006 yılları arasında uygulanmış, 2007-2013 yılları arasında Hayat Boyu Öğrenme Programı adıyla uygulanmış bir meslekî eğitim programıdır. Öncesinde Avrupa’da uygulanan FORCE (sürekli eğitim), PETRA (temel eğitim), COMETT (üniversite-iş dünyası işbirliği), LİNGUA (dil öğrenimi) ve EUROTECNET (teknolojik yeniliklerle ilişkili niteliklerin yükseltilmesi) programları Leonardo da Vinci Programının bünyesinde birleştirilmiştir(Duman, 2001: 77).

Programın temel amacı üye ülkelerin mesleki eğitimle ilgili projelerini destekleyerek bu alandaki faaliyetlerine katkıda bulunmaktır. Ülkemizin bu programa katılması Avrupa Birliği Konseyi’nin 26 Nisan 1999 tarihli kararı ile birliğin 2000-2006 yıllarını kapsayan program ile sağlanmıştır (Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, 2015: 26).

Programın üç genel hedefi vardır (Uçum,2011:10) :

- Gençlerin beceri ve yeterliliklerini mesleki eğitim ve çıraklık yoluyla arttırabilmek.
- Özellikle teknolojik değişim sonucuna uyum sağlayabilmek, mesleki eğitimde kaliteyi arttırılabilmek.
- Girişimciliği ve rekabet edebilmeyi destekleyip arttırabilmek.

Bu programda üniversitelerinde dâhil olduğu tüm mesleki eğitim kurumları ile iş dünyası arasında ki iş birliğinin artırılmasına özel önem verilmiştir.

1.7.11.6. Erasmus+ Programı

Program 2014-2020 döneminde eğitim, gençlik ve spor faaliyetlerini tek çatı altında toplamıştır. Gençlerin mesleki becerilerini ve kişisel gelişimlerinin destekleyerek; iş gücü piyasasının ve toplumun ihtiyaç duyduğu öğretimi ve öğrenimin sağlanmasına yardımcı olmayı amaçlamıştır.

Erasmus+ Programı'nın desteklediği mesleki eğitim faaliyetleri şunlardır (Türkiye Ulusal Ajansı, 2017:8)

- Yükseköğretim ve mesleki eğitim öğrencilerinin yurt dışında eğitim görmeleri, mesleki eğitim almaları ve iş deneyimi kazanmaları,
- Mesleki eğitim ve gençlik alanında çalışan kurum ve kuruluşların değişimleri,
- Öğretmenlerin, eğitimci ve idarecilerin, mesleki eğitimci, öğretim elemanları ve gençlik çalışanlarının yurt dışında öğretim ve eğitim faaliyetlerinde bulunarak deneyimlerini paylaşmaları,
- Gençlerin yurt dışında gençlik değişimi ve gönüllü programında yer almaları,
- Eğitim kurumları ve işletmeler arasında, personel ve öğrencilerin girişimcilik potansiyellerini güçlendirilmesi ve kurumların işgücü piyasasının ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilmelerine yardımcı olmaya dayalı girişimlerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

ÖNLİSANS DÜZEYİNDE MUHASEBE EĞİTİMİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

2.1.MUHASEBE MESLEĞİ

Sürekli gelişen ve karmaşık bir bilgi yapısını içeren, karşılaşılan sorunların çözümünde mesleki bilgi gerektiren, kamuya karşı mesleki bir sorumluluk taşıyan uğraşlar meslek olarak kabul edilir (Ayboğa, 2003:330).

Muhasebe meslek elemanları, muhasebe süreci içinde defter tutmanın ötesinde, muhasebe sistemine doğru, güvenilir, zamanında bilgi sağlayan, analitik düşünmeye sahip, mesleki bilgi açısından donanımlı, yaşam boyu öğrenmeyi amaçlamış uzman kişilerdir (Tek, 2010: 41).

Muhasebe mesleği ülkemizde uzun yıllar yasal bir düzenlemeye oturtulamamıştır. Bunun nedeni ise muhasebe mesleğinin Maliye Bakanlığı tarafından sadece vergisel açıdan değerlendirilmiş olmasıdır (Başer, 2008: 3). Maliye Bakanlığının bu yaklaşımı muhasebe mesleğinin uzun yıllar boyunca işletmelerin ödemesi gereken vergiyi belirlemeye yarayan bir meslek olarak algılanmasına sebep olmuştur. Muhasebe, vergi hesaplamalarını yapmasının yanında vergi matrahının tespitine yönelik işlemleri, stok yönetimlerini, önemli finansal kararları, yatırım kararlarını, geleceğe yönelik planları ve büyüme faaliyetleri kadar geniş bir alan ile ilgilenmektedir (Kutlu, 2011: 51).

1940 yılında çıkarılan Kazanç Vergisi Kanunu, 1950 yılında çıkarılan Gelir Vergisi Kanunu muhasebe mesleğinin önemi arttırsa bile 1989 yılına kadar muhasebe resmi statüye kavuşamamıştır. 1981 yılında Sermaye Piyasası Kanunu'nun kabul edilmesiyle standart mali tablo ve raporlamayı sağlayan, 1983 yılında Standart Mali Tablo ve Raporlar Tebliği, 1984 yılında Standart Genel Hesap Planı Tebliği yayınlanmıştır. Bu süreçler muhasebe mesleğinin yasal bir zemine oturma ihtiyacını zorunlu kılmıştır.

Muhasebe meslek elemanları ilk kez 13.06.1989 tarihinde 3568 Sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Kanunu ile yasal kimlik kazanmışlardır. Bu kanun ile muhasebenin meslek olarak

tanımlanmasıyla beraber, mesleki faaliyetlerin yapılması, mesleğin gerektirdiği eğitimlerin verilmesi, teşkilatlanma ve denetimin yapılabilmesi amacıyla TÜRMOB yetkilendirilmiştir.

26.07.2008 tarihinde 5786 sayılı yasa ile yapılan değişiklik ile bu kanundan Serbest Muhasebecilik ibaresi kaldırılmıştır. Böylelikle Serbest Muhasebeci unvanı da kaldırılmıştır. Lise ve meslek yüksekokulu mezunları gerekli şartları yerine getirdikten sonra Serbest Muhasebeci unvanı alabiliyorlarken bu yasada yapılan değişiklik ile artık böyle bir hakları kalmamıştır.

Yapılan değişiklik ile beraber meslek mensubu olabilmek için yasada sıralanan dallarda lisans düzeyinde eğitim görmek, en az üç yıl staj görmek, bitirme dönemi sınavlarını başarılı şekilde tamamlamak gibi şartlar aranmaktadır (Tek, 2010: 43),

2.2.MUHASEBE EĞİTİMİ

2.2.1. Muhasebe Eğitiminin Amacı

Muhasebe, “bir örgütün kaynaklarının oluşumunu, bu kaynakların kullanılma biçimini, örgütün işlemleri sonucunda bu kaynaklarda meydana gelen artış ve ya azalışları ve örgütün finansal açıdan durumunu açıklayan bilgiler üreten ve bunu ilgili kişi ve kuruluşlara ileten bilgi sistemidir” (Sevilengül: 2009, 3).

Muhasebe, “işletmelerin ekonomik etkinlikleriyle ilgili verilerin tanınması, kaydedilmesi, özetlenmesi ve raporlanarak sunulması ve değerlendirilmesidir” (Yükçü:2005,3) şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımlardan yola çıktığımızda muhasebe eğitimi; işletmelerin kaynaklarının oluşumu, kullanımı ve bu kaynaklardaki artış ve azalışları gibi finansal bilgileri kaydeden, sınıflandıran, özetleyerek rapor eden ve rapor edilen bu bilgilerin işletmelerin karar süreçlerinde nasıl kullanmaları gerektiği konusunda öğrencilerin bilgilendirilmesi ve uygulama süreci ile beraber yeteneklerinin geliştirilmesi olarak tanımlanabilir.

Muhasebe eğitimi; bu eğitimi almış öğrencinin ya da meslek mensubunun işletme kararları alınırken işletme yararına bilgileri saptamak, toplamak, ölçmek, işlemek, kaydetmek, doğruluğunu denetlemek, raporlar halinde özetlenerek

incelemek, sonucu karar vermede kullanmak, bilgi ve becerisinin geliştirmek amacındadır (Erol ve Erkan, 2008: 286).

Muhasebe eğitiminin amacı muhasebe ilke ve kavramlarının öğrencye öğretilerek, öğrencilerde bilginin oluşturulması, muhasebe sürecinin uygulanarak elde edilen bilgilerin analiz edilmesi ve doğru kararlar almada kullanılabilmesini sağlamaktır. Muhasebe eğitiminde muhasebe bilgisi, muhasebe bilgi sisteminin oluşması, muhasebe tekniğinin kazanılması ve teknik bilgilerden nasıl faydalanacakları meslek ahlakına uygun şekilde öğrencilere kazandırılmalıdır.

Muhasebe eğitimnin hedeflenen amaca ulaşabilmesi için eğitim sürecinde etkili olan öğrenci, öğretmen, eğitim ortamı ve bunun gibi tüm unsurların bu amaca hizmet edebilecek kaliteye ve niteliklere sahip olması gerekmektedir (Kaya ve Daştan, 2006).

2.2.2. Muhasebe Eğitiminin Önemi

Hızlı gelişen teknoloji ve küreselleşme süreci ile birlikte işletmeler için rekabet ulusal sınırlarından çıkarak uluslar arası bir boyut kazanmıştır. İşletmeler bu uluslar arası rekabet boyutunda kalite ve verimliliklerini arttırmalıdır. Bu durumun önemli sonuçlarından biri kurumsallaşmadır. İşletmeler yapısı, işleyişı ve yönetimiyle kurumsal bir yapıya sahip olmak durumundadırlar. İşletmelerin kurumsallaşması, çok uluslu şirketlerin ve uluslar arası ortaklıkların sayılarının artması gibi etkenler ortak bir muhasebe dilinin oluşturulmasını zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Muhasebe eğitimi uluslar arası rekabetin sonucu işletmelerin ihtiyaç duyduğu nitelikli elemanları yetiştirmek amacına sahip olan bir yapıda olmalıdır. Muhasebe eğitimini alan kişilerden bilgilerin analiz edilmesi ve yorumlanması da beklenmektedir. Bu yüzden muhasebe eğitimi gelişen ve değişen şartlara uyum sağlayabilen ve öğrenmeyi öğreten bir yapıda olmalıdır. Muhasebe eğitimi belirli bir uzmanlaşma gerektiren alana ve mesleğe muhasebe elemanı yetiştirmeyi amaçladığından çağın gereklerini yerine getiren, gelecekteki eğitim ve bilgi teknolojilerindeki gelişmeleri de takip eden bir yapıda olmalıdır.

Küreselleşme ve bunun muhasebe alanı üzerindeki etkisi ile işletme bilgilerini tam, doğru ve kaliteli bir biçimde ortaya koyabilen, analiz ve yorumlama yeteneğine sahip muhasebe elemanlarının bilgi ve beceri düzeyleri önemli hale gelmiştir. Muhasebe elemanlarının mesleki yeterliliklerinin kalitesi ise aldıkları muhasebe eğitimi ile ilişkilidir.

2.2.3. Muhasebe Eğitiminin Yapısı

Muhasebe eğitiminin temel amacı öğrencileri muhasebe mesleği kariyerine başlatmak ve geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda öğrencilere genel muhasebe eğitimi ve ihtisaslaşmış muhasebe eğitimi verilir.

Genel muhasebe eğitimi bilgi geliştirme ve raporlama sistemi olarak öğretilmektedir. Bu eğitim ile muhasebe öğrencileri meslekleri ile ilgili gerekli bilgileri elde eder. İhtisaslaşmış muhasebe eğitimi ile öğrenciler muhasebecilerin karar almada kullanılacak geliştirilmiş bilgilerin hazırlanması için gerekli uzmanlık gerektiren bilgileri elde eder (Ataman, 2003: 4).

Genel Muhasebe eğitiminde, öğrencilere muhasebe bilgi ve tekniği kazandırılıp, muhasebe bilgi süreci bütünlüğü dikkate alınarak aktarılmalıdır. Bu eğitim verilirken yaratıcı düşünme, mantıksal bağlantılar kurma, sosyal sorumluluklara hassasiyet, liderlik ve kültürel farklılıkları anlama gibi kazanımları sağlayacak şekilde hazırlanması gerekmektedir. İhtisas Muhasebesi eğitiminde ise daha çok genel muhasebe eğitimini almış, belli bir mesleki beceriyi kazanmış ve yüksek lisans ve doktora düzeyinde ki öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler üzerinde durulmuştur (Ayanoğlu ve Zaif, 2007:120).

2.2.4. Muhasebe Eğitiminin Ülkemizdeki Gelişimi

Ülkemizde muhasebe ilk kez 1850 yılında Kanunname-i Ticaret ile bir düzene bağlanmış ve 1883 yılında açılan İstanbul Ticaret Mekteb-i Alisi'nin derslerinden biri olarak okutulmuştur. Kanunname-i Ticaret Fransız Ticaret Kanunun tercümesi niteliğinde olduğundan muhasebe uzun süre Fransız muhasebe literatürünün etkisinde kalmıştır (Sevilengül:2009,8).

Almanya'dan ülkemize gelen muhasebe öğretim elemanlarının katkılarıyla ve 1933 yılında yapılan üniversite reformuyla lisans düzeyinde muhasebe eğitiminin kapsamında gelişmeler olmuştur. 1926 yılında yürürlüğe giren Türk Ticaret Kanunu, 1933 yılında Sümerbank'ın kurulması, 1950 yılında yapılan vergi reformu ile Vergi Usul Kanunu ve Gelir Vergisi Kanunu muhasebe eğitiminin gelişmesine yön vermişlerdir (Daştan:2008,59).

Muhasebe eğitimi veren İktisat ve Ticaret Okulları 1959 yılında İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi haline dönüştürülerek yükseköğretimde muhasebe eğitiminin Anadolu'da yaygınlaşması sağlanmıştır.

Ülkemizde 1960 yılında muhasebe eğitimi veren yirmi yedi Ticaret Lisesi ve akşamları eğitim veren dokuz akşam Ticaret Lisesi vardı. Bu okullarda dersler genel dersler ve meslek dersleri olarak ikiye ayrılmaktaydı (Turan, 1996:118).

1960'lı yıllarından sonraki dönemde muhasebe eğitimi ABD muhasebe eğitim sisteminden etkilenmiştir. Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC), Avrupa Muhasebeciler Federasyonu (FEE), Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) gibi kuruluşlar ile olan ilişkiler ve Uluslar arası Muhasebe Standartlarının çevirilerinden yararlanılarak hazırlanılmış Türkiye Muhasebe Standartları muhasebe eğitimi önemli ölçüde etkilemiştir (Daştan:2008,60).

Günümüzde muhasebe eğitimi; Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin Bilgisayarlı Muhasebe bölümlerinde, meslek yüksek okullarının iktisadi ve idari programlarına ait bölümler ile iktisadi idari bilimler fakültelerinin bölümlerinde verilmektedir. Bununla birlikte Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği'ne (TÜRMOB) bağlı Temel Eğitim ve Staj Merkezi (TESMER) tarafından mesleğin gelecek aşamalarına hazırlık anlamında muhasebe meslek mensupları ve stajyerlere uygulama ağırlıklı eğitimler verilmektedir.

2.2.5. Muhasebe Eğitiminde Staj Uygulamasının Önemi

Muhasebe eğitiminde teorik dersler ve uygulama birbirini bütünleyen parçalardır. Eğitimin her aşamasında daha önceden öğrenilen temel bilgilerin yeni öğretilcek bilgiler ile birlikte kavranması, bu konuların birbiri ile bütünleşmesinin

sağlanması ve öğrenilen bilgilerin uygulama ile pekiştirilmesi gereklidir (Hatunoğlu, 2006: 192). Muhasebe eğitiminin istenilen nitelikte olabilmesi için öğrencilere akademik muhasebe öğretileri ile beraber uygulamaya yönelik bilgi ve becerilerin de kazandırılması önemlidir. Öğrenciler derslerinde öğrendikleri teorik mesleki bilgileri staj çalışmaları ile gerçek hayatta uygulayacak, iş yaşantısına uyum sağlayacak ve mesleki tecrübe kazanacaktır.

Pratik eğitimin faydaları; teorik bilgileri yaşama geçirerek mesleğin gerektirdiği şartlara uyum sağlamak, pratik düşünme yeteneğini geliştirmek, sektörün gerektirdiği davranış özelliklerini kazanmak, ilgili konuda deneyimi artırmak, mezuniyet sonrası iş için referanslar oluşturmak, çalışacak iş alanı hakkında bilgilenmek şeklinde sıralanabilir (Görmüş ve Bektaş, 2002: 20).

Bu fonksiyonları ile staj, muhasebe eğitimin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Öğrencilerin meslek yüksekokulu programlarından mezun olabilmeleri için 30 iş günü staj yapma zorunluluğu vardır.

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümünde ikinci yarı yılı tamamlayan öğrenciler zorunlu stajlarını yapma hakkı kazanırlar. Öğrenciler stajlarını;

- Özel kesim işletmelerin muhasebe birimlerinde,
- Kamu kesim işletmelerin muhasebe birimlerinde,
- Serbest muhasebeci ve mali müşavirlere ait bürolarda,
- Yeminli mali müşavirlere ait bürolarda,
- Denetim firmalarında,
- Özel veya kamu kesimine ait bankalarda,
- Yerel yönetimlere ait birimlerde yapabilmektedirler.

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümü öğrencileri staj yaptıkları süre boyunca muhasebe alanında şu kazanımları tecrübe etmeleri beklenir (Demir:2015,78);

- Staj yaptığı işletme hakkında genel bilgiler,
- Staj yaptığı işletmenin yapısı ve işleyişi,
- Staj yaptığı işletmede kullanılan ticari belgeler,
- Staj yaptığı işletmede kullanılan muhasebe paket programları ve bu programların işleyişi,

- Ticari belgelerin, tahsil fiş, tediye fiş, mahsup fişinin kesilmesi ve işlenmesi,
- Yevmiye defteri, defteri kebir (büyük defter) ve yardımcı defterlere kayıtların işlenmesi ve mizanların hazırlanması,
- Dönem sonu işlemlerinin yapılarak dönem sonu bilançosu ve gelir tablosunun düzenlenmesi,
- Üretim işletmelerinde staj yapıyor ise maliyet işlemlerinin kayıtlarının yapılması,
- İşletme ve banka arasındaki işlerin yürütülmesi,
- İşçi ücret hesaplamalarının yapılarak maaş bordrolarının düzenlenmesi,
- İşçi işe giriş-çıkış belgesi düzenlenmesi ve SGK işlemlerinin yapılması,
- Vergi dairesine verilecek beyannamelerin düzenlenmesi.

Muhasebe bilimine ait teorik konuları iş yaşantısında uygulama imkanı sağlayan stajın daha verimli olabilmesi için uygulama öncesinde öğrencilerin stajın önemi ve gerekliliği konusunda bilinçlendirilmesi gerekir.

2.3.MESLEK YÜKSEKOKULLARI

2.3.1. Meslek Yüksekokullarının Önemi

İşletmelerin ihtiyacı olan kalifiye ve nitelikli ara elemanların kademeler ve görevler arasında ilişki kurabilme, alanında uzmanlaşma, problemlere pratik çözümler üretebilme, işbölümü yapabilme ve esnek çalışabilme gibi özelliklerinin olması gerekir (Zorlu,2012:68). Ülkemizde endüstriyel gelişimle birlikte nitelikli ara elemana olan ihtiyaç da artmaktadır. Ara elemana duyulan talebin artması da mesleki alandaki eğitime verilen önemi de arttırmaktadır. Piyasalara nitelikli ara eleman yetiştirmek meslek yüksekokullarının temel hedeflerinden olup, bu doğrultuda öğrencilerin bilgi, beceri ve davranış olarak yetiştirilmesinde önemi büyüktür.

Meslek yüksekokulları mesleki eğitim sektörünün en önemli basamaklarından biridir. Meslek yüksekokulları kurulurken sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerine gerekli mesleki bilgi ve beceriyle donatılmış meslek elemanı yetiştirmeyi amaçlanmıştır. Bu eğitim kurumları lisans düzeyinde eğitim veren kurumlar ile

ortaöğretim kurumlarının istihdam alanları arasında kalan iş gücü boşluğunu karşılama işlevini yerine getirmektedir (Özgüler ve diğerleri, 2013: 40).

Meslek yüksekokullarının öğretim politikaları yenilikçi, üretici, bilim ve teknolojiye dayalı olmalıdır. Meslek yüksekokullarının yetiştirdiği, çağın gerektirdiği yeterliliklere sahip nitelikli ara elemanlar iş dünyasını ve böylelikle ülke ekonomisini etkileyen önemli faktörlerdir. Mesleki eğitim ile iş dünyasının talep ettiği istihdam arasında iletişim kurulamaması durumunda sektör nitelikli elemanı bulamayacak ve mezun olan öğrenciler işsizlik ile karşı karşıya kalacaklardır. Bu açıdan meslek yüksekokullarında verilen eğitimin sektörden bağımsız olmaması, teknoloji ve ihtiyaçlara uygun olarak, hem iş dünyasının hem de mezun öğrencilerin görüş ve beklentileri doğrultusunda planlanması piyasaya nitelikli işgücü ve ara eleman yetiştirmeyi sağlayacaktır.

2.3.2. Meslek Yüksekokullarının Amaçları

Meslek yüksekokulları, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunda; “Belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan dört yarı yıllık eğitim-öğretim sürdüren bir yükseköğretim kurumu” olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere meslek yüksekokullarının temel amacı piyasaya nitelikli ara eleman yetiştirmektir. Meslek yüksekokulları bu temel amacı yerine getirirken yüksek öğretim kurumlarının görevleri içinde bulunan, ülkenin bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik yönlerden gelişmesini ve ilerlemesini engelleyen problemlerin çözümüne katkıda bulunmak için diğer kuruluşlarla işbirliği ile çeşitli çalışma ve araştırmalar yapması gerekliliğini ön planda tutmalıdır. Özellikle taşra sayılan küçük yerleşim yerlerindeki meslek yüksekokulları bulunduğu çevrenin toplumsal, kültürel, sosyal ve ekonomik kurum ve örgütleriyle yakın ve koordineli ilişkiler kurmalıdır. Bu çerçevede meslek yüksekokullarının amaç ve hedefleri şunlar olmalıdır (Örs:2003,4):

- Bölgenin ve ülkenin gereksinimi olan yeni istihdam alanları yaratabilecek programlar açmak;
- Alanında eğitimi ve bilgili meslek elemanları yetiştirmek
- Okul toplum bütünleşmesini sağlamak,

- Çevresel, kentsel ve bölgesel sorunlara öneriler getirilerek çözüm sürecinde projeler üretmek;
- Bütün bu amaç ve hedefleri gerçekleştirmek için kamu, özel sektör kurumları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapmak.

2.3.3. Meslek Yüksekokullarının Tarihi Süreci

Türkiye’ de ara eleman yetiştirmeye yönelik tekniker ve yüksek tekniker okulları 1954 yılında sanat enstitüleri bünyesinde kurulmaya başlanmış ve öğrencilerin bu okulları mühendis olma istekleriyle boykot etmelerinden sonra 1973 yılında kapatılmışlardır. 1975 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Yaykur Örgün Öğretim Dairesi Başkanlığına bağlı meslek yüksekokulları açılmaya başlanmıştır. 1981 yılında çıkarılan 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile Meslek Yüksekokulları (MYO) üniversitelere bağlanmıştır. Bu kanunda meslek yüksekokullarından “ Belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan dört yarı yıllık eğitim-öğretim sürdüren bir yükseköğretim kurumu” olarak tanımlanmıştır.

2.3.4. Meslek Yüksekokullarının Mevcut Durumu

MYO’lar ülkemizde kuruluş şekline göre üç grupta değerlendirilir. Bunlar devlet üniversitelerince kurulmuş MYO’lar, vakıf üniversitelerince kurulmuş MYO’lar ve 4702 Sayılı Kanun hükümlerine göre vakıflar tarafından üniversite kurma şartına bağlı olmaksızın kurulan MYO’lardır (Özsoy:2007,167).

1993 yılında meslek yüksekokullarının sayısı 198 iken sınavsız geçiş hakkının meslek lisesi öğrencilerine tanınmasından sonra 2004 yılında sayıları 496’ya ulaşmıştır. 2019 yılında ise devlet üniversitelerine bağlı 894, vakıf üniversitelerine bağlı 108, vakıf MYO olarak 5 olmak üzere toplam 1007 adet MYO bulunmaktadır (YÖK Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2019).

Tablo 2: Yükseköğretim Kurumlarında Meslek Yüksekokulu Sayıları

MESLEK YÜKSEKOKULLARI	SAYI	YÜZDELİK PAYI (%)
DEVLET ÜNİVERSİTELERİ	894	88,9
VAKIF ÜNİVERSİTELERİ	108	10,6
VAKIF MESLEK YÜKSEKOKULU	5	0,5
TOPLAM	1007	100

Kaynak: YÖK Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2019

Tablo 3: Meslek Yüksekokulları Türleri

MESLEK YÜKSEKOKULU TÜRLERİ
ADALET MESLEK YÜKSEKOKULU
ANADOLU BİL MESLEK YÜKSEKOKULU
ATÇILIK MESLEK YÜKSEKOKULU
ÇİMENTO MESLEK YÜKSEKOKULU
DENİZ TEKNOLOJİLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU
DENİZCİLİK MESLEK YÜKSEKOKULU
GELİŞİM MESLEK YÜKSEKOKULU
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK MESLEK YÜKSEKOKULU
GIDA VE TARIM MESLEK YÜKSEKOKULU
GÜZEL SANATLAR MESLEK YÜKSEKOKULU
HAVACILIK MESLEK YÜKSEKOKULU
HAYVANSAL ÜRETİM VE YÖNETİM MESLEK YÜKSEKOKULU
İLAHİYAT MESLEK YÜKSEKOKULU

LOJİSTİK MESLEK YÜKSEKOKULU
MALİYE MESLEK YÜKSEKOKULU
MESLEK YÜKSEKOKULU
MİLLİ SARAYLAR VE TARİHİ YAPILAR MESLEK YÜKSEKOKULU
MUTFAK SANATLARI MESLEK YÜKSEKOKULU
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MESLEK YÜKSEKOKULU
ORMANCILIK MESLEK YÜKSEKOKULU
OTOMOTİV MESLEK YÜKSEKOKULU
SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU
SAĞLIK MESLEK YÜKSEKOKULU
SANAT VE TASARIM MESLEK YÜKSEKOKULU
SİVİL HAVACILIK MESLEK YÜKSEKOKULU
SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU
TAPU VE KADASTRO MESLEK YÜKSEKOKULU
TARIM BİLİMLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU
TARIM MESLEK YÜKSEKOKULU
TASARIM MESLEK YÜKSEKOKULU
TEKNİK BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU
TİCARET BORSASI MESLEK YÜKSEKOKULU
TİCARET VE SANAYİ ODASI MESLEK YÜKSEKOKULU
TURİZM MESLEK YÜKSEKOKULU
TURİZM VE OTEL İŞLETMECİLİĞİ MESLEK YÜKSEKOKULU
TURİZM VE OTELCİLİK MESLEK YÜKSEKOKULU

ULAŞTIRMA MESLEK YÜKSEKOKULU
UZAKTAN EĞİTİM MESLEK YÜKSEKOKULU
VETERİNER FAKÜLTESİ MESLEK YÜKSEKOKULU

Kaynak: YÖK Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2019

2.3.5. Meslek Yüksekokullarına Giriş Şartları

Ortaöğretim programını tamamlamış öğrencilerin Yükseköğretim Kurumları Sınavı'na (YKS) girerek yükseköğretim kurumlarının lisans ve ön lisans programlarına geçerler. Öğrencilerin ön lisans programlarını tercih edebilmeleri içingirdikleri bu sınavdan en az 150 puan almak zorundadırlar.

Mesleki ve teknik ortaöğretimden mezun adaylar kendi bölümleri ile ilgili bir ön lisans programı tercih ettiklerinde puanlarına ek puanlar katılacaktır. Eklenecek bu puan, 30.03.2012 tarihinden itibaren mesleki ve teknik eğitim veren ortaöğretim kurumlarından mezun olan veya bu tarih ve öncesinde öğrenim gören öğrenciler için uygulanırken bu tarihten sonra kayıt olan adaylar için uygulanmaz (2018 Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu).

Meslek yüksekokuluna 2002-2016 yılları arasında mesleki ve teknik lise mezunlarının sınavsız şekilde geçiş yapabilecekleri bir sistem ile öğrencilere kayıt imkanı sağlanmıştır.

Meslek yüksekokullarına sınavsız öğrenci yerleştirme sistemi2002 yılında “Mesleki ve Teknik Eğitimde Orta ve Yükseköğretim Kurumları Arasında Program Bütünlüğünün ve Devamlılığının Sağlanması Projesi” ile uygulanmaya başlanmış ve meslek lisesi mezunlarının alanları ile ilgili ön lisans programlarına sınavsız geçişleri sağlanmıştır. Bu uygulama 2016 yılında yayımlanan 6764sayılı Kanun'un 25. maddesinde kaldırılmıştır (Günay ve Özer,2016:6).

Ortaöğretimden yükseköğretime geçişte yapılan sınavsız yerleştirme sistemi, üniversitelerde öğrenci kalitesindeki gözle görülür azalma ve bununla birlikte birçok sorunu beraberinde getirmiştir (Gençoğlu ve İşseveroğlu, 2010: 30). Sınavsız geçişin kaldırılması ve 2017 yılından itibaren mesleğe yönelik eğitim veren ortaöğretim

kurumlarından ön lisans programlarına yerleştirilirken baraj puanı olan 150 puanı almak şartıyla ek puan verilmesinin bu çalışmalar ile uyumlu olacağı ve meslek yüksekokullarındaki öğrencilerin niteliğini artıracığı düşünülmüştür.

2.3.6. Ön Lisans Programlarından Lisans Programlarına Geçiş

“Meslek Yüksekokulları ve Açıköğretim Ön Lisans Programları Mezunlarının Lisans Öğrenimine Devamları Hakkında Yönetmelik” kapsamında meslek yüksekokulları ile açık öğretim ön lisans programlarından mezun olan öğrencilerin lisans programlarına geçiş Dikey Geçiş Sınavı (DGS) ile yapılır. (2019 Meslek Yüksekokulları İle Açıköğretim Önlisans Programları Mezunlarının Lisans Öğrenimine Dikey Geçiş Sınavı Kılavuzu, 2019:1).

Önlisans programlarından mezun olanlar, Dikey Geçiş Sınavına (DGS) girerek aldıkları puan ile lisans programlarına kayıt yaptırabilirler. Son yıllarda DGS kontenjanlarında ve yerleşme oranlarında artışların olduğu görülmektedir. DGS kontenjanlarını artırılması bir taraftan MYO mezunlarına lisans yolunda ikinci bir şans vermesi MYO’ları nispeten daha başarılı öğrencilerin de tercih etmesini sağlamaktadır (Günay ve Özer, 2016: 7).

2.3.7. Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulu

1 Temmuz 2017 tarihli ve 30311 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 7033 sayılı Kanunun 18. Maddesi ile kurulan Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulu; meslek yüksekokulları ve programların açılmasına yönelik standartların belirlenmesi, mevcut programların geliştirilmesi, izlenmesi, mezunların istihdamı ile lisans tamamlama süreçlerine ilişkin görüş ve önerilerde bulunmak amacıyla kurulmuştur.

Bu kurul ile istihdam odaklı politikaların oluşturulması ve oluşturulan politikaların geliştirilmesi ile buna bağlı olarak yeni açılacak eğitim programları ve kontenjanların planlanmasına yönelik süreçlerde dış paydaşlarla görüşülerek fikir ve önerileri alınacaktır. Böylelikle meslek yüksekokulları planlı şekilde, sektörün

ihtiyaçları dikkate alınarak kurulması ve bu okullarda verilen eğitimin kalitesinin artırılması ile istihdam sorununun ortadan kaldırılması hedeflenmektedir.

2.4.MUHASEBE VE VERGİ UYGULAMALARI BÖLÜMÜ

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı mesleği ile ilgili mevzuatı takip edebilen, ticari faaliyetlerde kullanılan defterlerin mevzuatta belirtilmiş olan usul ve esaslara çerçevesinde muhasebe kayıtlarını tutabilen, ofis programlarını ve muhasebe paket programlarını kullanabilen, vergi uygulamalarını takip edebilen, finansal yapıyı analiz etme ve karar verme becerisine sahip nitelikli elemanlar yetiştirmektedir.

Meslek yüksekokullarındaki muhasebe eğitimi programları, hem kamu sektörü hem de özel sektör için, uygulamaya yönelik çağdaş bilgi ve teknolojilerle donatılmış, muhasebe birimlerde çalıştırılmak üzere, vergi mevzuata hâkim ara eleman ihtiyacını gidermek ve bu yönde ara elemanlar yetiştirmeyi hedefleyen bir programdır (Başer, 2010: 45).

Meslek Yüksekokullarında muhasebe mesleğine yönelik nitelikli eleman yetiştirmeyi amaçlayan programlar açılmakta, öğretim süreçleri şekillendirilip, ders programları bu doğrultuda yapılandırılıp buna uygun öğretim yapılmaktadır (şengel, 2011: 168). Meslek Yüksekokullarında muhasebe ara elemanı yetiştirmeyi amaçlayan program Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programıdır. Bu bölüm uzun yıllardır verdiği iki yıllık eğitim ile ön lisans düzeyinde mezunlar yetiştirerek işletmelerin ön muhasebe elemanı ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

Bölüm öğrencilerine kamuya ve özel kesime ait iş yerlerinin muhasebe ya da finans birimlerinde, mali müşavirlik bürolarında, muhasebe ve vergi ile ilgili konularda hizmet veren şirketlerde çalıştırılmak üzere eğitim verilmektedir. Ayrıca bölüm mezunları DGS'yi kazanarak, lisans eğitimi yapma şansı bulmaktadır (Karadeniz, 2018: 56).

Muhasebe işletmenin çevresindeki mali ve finansal değişimlerden etkilenen ve sürekli güncellenmeyi gerektiren bir bilgi sistemidir. Bu bütün içerisinde muhasebe bilgisiyle beraber iktisat, maliye, hukuk, işletme gibi bilimlerden de yararlanır. Bundan dolayı muhasebe bilgisinin kazandırılmasının yanı sıra öğrencilere bu bilgileri yorumlama, analiz etme ve karar alma aşamasında

kullanmasına yardımcı olacak diğer yeterlilikler kazandırılmalıdır (Zaif ve Ayanoğlu, 2007: 117).

Son on yılda üniversitelerin sayılarının artması fizikî ve teknik anlamda bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar doğrultusunda öğrencilere verilen eğitimin kaliteli ve talep edilen iş gücünün oluşmasını sağlayacak özellikleri taşıyamaması durumu ortaya çıkmaktadır (Yardımcıoğlu ve Büyükşalvarcı, 2007:175).

Verilen iki yıllık eğitim süresinde öğrencilere muhasebenin temel kavramları ve muhasebe sistemi öncelikli olarak, muhasebe kayıtlarında kullanılan ticari belgeler, bilanço ve gelir tablosu hesaplarının işleyişi, finansal ve mali tabloların hazırlanması, vergi hukuku mevzuatı, Türk vergi sistemindeki vergiler ve uygulamaları öğretilir. Yükseköğretim Kurulu programın adını “Muhasebe Programı” iken “Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı” olarak değiştirmiştir. Bu da vergi uygulamalarının önemini göstermektedir.

Muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünün iki yıllık eğitim sonunda öğrencilere kazandıracağı yeterlilikler şöyle sıralanabilir:

- 1) Mali tablolardan bilanço ve gelir tablosunu düzenleyebilme, analiz ederek yorumlayabilme yeterliliğine sahip olmak,
- 2) İnşaat işletmeleri, bankacılık ve sigortacılık gibi farklı uygulamaları ve bunlarla ilgili değişen kanunsal değişiklikleri takip ederek uygulayabilme,
- 3) Ticari hayatta kullanılacak e- ticaret, finansman ve pazarlama işlemlerini yürütebilmek için kullanacağı teorik bilgiye sahip olmak,
- 4) İşletmenin iç denetim ve iç kontrol faaliyetlerini yürütebilecek bilgi ve becerilere sahip olma,
- 5) Muhasebe uygulamalarını muhasebe ilke ve standartları çerçevesinde yürütebilme,
- 6) Yevmiye defteri ve büyük defterlere işlemleri ve kaydetme, düzenleme.
- 7) Dönem sonu işlemlerini gerçekleştirebilmek, vergisel hesaplamaları yapabilmek,
- 8) İşletme kaynaklarının elde edilmesi için gerekli finansal araçların maliyetlerini hesaplayabilme bilgisine sahip olmak,

9) Sektör tarafından talep edilen nitelikte, mesleki etik değerlere sahip, iletişimi iyi, mesleki yabancı dil bilgisiyle yabancı paydaşlarla iletişim kurabilen yeterliliğe sahip olmak.

10) Ticari şirketlere ait kurulma, sermaye artırma, azaltma, kâr dağıtımı ve tasfiye işlemlerini takip ederek muhasebe kayıtlarını düzenleyebilme,

11) Bilgisayar teknolojilerini kullanarak muhasebe uygulamalarını yapabilmek,

12) İşletmenin varlıklarını ve kaynaklarını kavrayarak, bilanço düzenleyip yorumlayabilme becerisine sahip olma.

2.4.1. Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü Programı Ders Planları

İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi (İKMEP) ile Milli Eğitim Bakanlığı alan uzmanları, meslek yüksekokullarının öğretim üyeleri, akademik uzmanlar, sektör ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin katıldığı çalışmalar yapılmıştır. Muhasebe ve vergi uygulamaları programı da bu proje kapsamına alınarak meslek yüksekokullarında aynı derslerin konulması sağlandı. Böylece birçok meslek yüksek okulu bu programa uyum sağladı (Karadeniz, 2018: 57).

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı'nda yer alan muhasebe dersleri iki gruba ayrılmaktadır. Zorunlu dersler ve mesleki seçmeli dersler olmak üzere. Birinci dönem dersleri zorunlu derslerden oluşurken ikinci, üçüncü ve dördüncü dönem dersleri zorunlu ve seçmeli derslerden oluşmaktadır.

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında öğrencilere muhasebe bilimine ait derslerle beraber olayları analiz etme, yorumlama ve karar verme yetilerini arttıracak diğer bilimlere ait Hukuk, İşletme, İktisat, Maliye dersleri de verilmektedir. Bursa Uludağ Üniversitesi'nin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümünün 2018/2019 eğitim öğretim yılında uyguladığı ders planları şu şekildedir (Uludağ Üniversitesi, Bilgi Paketi – Programlar).

2.4.1.1.Zorunlu Dersler

Birinci Yarıyıl Zorunlu Dersler

Bu tablolarda verilen T: Teoriyi U: Uygulamayı L:Laboratuvarı AKTS: Avrupa Kredi Transfer Sistemini ifade etmektedir.

Tablo 4: Birinci Yarıyıl Zorunlu Ders Programı

I.YARIYIL/GÜZ YARIYILI				
	HAFTALIK DERS SAATİ			
DERSİN ADI	T	U	L	AKTS
ATATÜRK İLKELERİ ve İNKILAP TARİHİ I	2	0	0	2
TÜRK DİLİ I	2	0	0	2
YABANCI DİL I (İNGİLİZCE)	2	0	0	2
YABANCI DİL I (ALMANCA)	2	0	0	2
YABANCI DİL I (FRANSIZCA)	2	0	0	2
GENEL MUHASEBE	3	0	0	6
HUKUKA GİRİŞ	3	0	0	4
GENEL İŞLETME	3	0	0	5
MESLEK MEVZUATI ve ETİĞİ	3	0	0	4
İKTİSADA GİRİŞ	3	0	0	5
YARIYIL KREDİSİ			30	

Kaynak: Uludağ Üniversitesi, Bilgi Paketi – Programlar

İkinci Yarıyıl Zorunlu Dersler

Tablo 5: İkinci Yarıyıl Zorunlu Ders Programı

II.YARIYIL/BAHAR YARIYILI				
	HAFTALIK DERS SAATİ			
DERSİN ADI	T	U	L	AKTS
ATATÜRK İLKELERİ ve İNKILAP TARİHİ II	2	0	0	2
TÜRK DİLİ II	2	0	0	2
YABANCI DİL II (İNGİLİZCE)	2	0	0	2
YABANCI DİL II (ALMANCA)	2	0	0	2
YABANCI DİL II (FRANSIZCA)	2	0	0	2
DÖNEM SONU MUHASEBE İŞLEMLERİ	3	0	0	4
TİCARİ MATEMATİK	3	0	0	4
TİCARET HUKUKU	3	0	0	4
KAMU MALİYESİ	2	0	0	3
DIŞ TİCARET İŞLEMLERİ MUHASEBESİ	2	0	0	3
SEÇMELİ DERSLER				6
YARIYIL KREDİSİ				30

Kaynak: Uludağ Üniversitesi, Bilgi Paketi – Programlar

Üçüncü Yarıyıl Zorunlu Dersler

Tablo 6: Üçüncü Yarıyıl Zorunlu Ders Programı

III.YARIYIL/GÜZ YARIYILI				
	HAFTALIK DERS SAATİ			
DERSİN ADI	T	U	L	AKTS
MALİYET MUHASEBESİ	3	0	0	3
VERGİ HUKUKU	3	0	0	4
İŞ SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU	3	0	0	3
PAKET PROGRAMLAR I	2	0	2	4
STAJ	0	0	0	4
SEÇMELİ DERSLER				12
YARIYIL KREDİSİ				30

Kaynak: Uludağ Üniversitesi, Bilgi Paketi – Programlar

Dördüncü Yarıyıl Zorunlu Dersler

Tablo 7: Dördüncü Yarıyıl Zorunlu Ders Programı

IV.YARIYIL/BAHAR YARIYILI				
	HAFTALIK DERS SAATİ			
DERSİN ADI	T	U	L	AKTS
ŞİRKETLER MUHASEBESİ	3	0	0	4
TÜRK VERGİ SİSTEMİ	3	0	0	3
FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİ	3	0	0	4
PAKET PROGRAMLAR II	1	0	2	3
STAJ	0	0	0	4
SEÇMELİ DERSLER				12
YARIYIL KREDİSİ				30

Kaynak: Uludağ Üniversitesi, Bilgi Paketi – Programlar

2.4.1.2.Seçmeli Dersler

Her yarıyılta toplam alınabilecek seçmeli derslerin AKTS' si o yarıyıl için belirlenen zorunlu derslerin tablosunda verilmiştir. Her dönem için belirlenen AKTS toplamına uygun şekilde öğrenci seçmeli ders belirlemektedir.

Birinci Yarıyıl Seçmeli Dersler

I.Yarıyıl/Bahar Yarıyılında öğrencilerin seçebileceği alan içi seçmeli dersler bulunmamaktadır.

İkinci Yarıyıl Seçmeli Dersler

Tablo 8: İkinci Yarıyıl Seçmeli Ders Programı

II.YARIYIL/BAHAR YARIYILI					
ALAN İÇİ SEÇMELİ DERSLER		HAFTALIK DERS SAATİ			
DERSİN ADI	K	U	L	AKTS	
İNŞAAT MUHASEBESİ	2	0	0	3	
BORÇLAR HUKUKU	2	0	0	3	
BİLGİ ve İLETİŞİM TEKNOLOJİSİ	2	0	1	3	
OFİS PROGRAMLARI VE HESAP TABLOLARI	2	0	0	3	
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ	2	0	0	3	
SİGORTACILIK MUHASEBESİ	2	0	0	3	
VERGİ BİLİNCİ VE ETİĞİ	2	0	0	3	

Kaynak: Uludağ Üniversitesi, Bilgi Paketi – Programlar

Üçüncü Yarıyıl Seçmeli Dersler

Tablo 9: Üçüncü Yarıyıl Seçmeli Ders Programı

III.YARIYIL/GÜZ YARIYILI				
ALAN İÇİ SEÇMELİ DERSLER	HAFTALIK DERS SAATİ			
DERSİN ADI	K	U	L	AKTS
İŞYERİ EĞİTİMİ I	0	16	0	12
BANKA MUHASEBESİ	1	2	0	3
KONAKLAMA İŞLETMELERİ MUHASEBESİ	1	2	0	3
MUHASEBE DENETİMİ	1	2	0	3
DIŞ TİCARET İŞLEMLERİ	1	2	0	3
MESLEKİ YABANCI DİL I (İNGİLİZCE)	1	2	0	3
ÇEVRE KORUMA	1	2	0	3
ARAŞTIRMA YÖNTEM ve TEKNİKLERİ	1	2	0	3
FİNANSAL YÖNETİM	1	2	0	3

Kaynak: Uludağ Üniversitesi, Bilgi Paketi – Programlar

Dördüncü Yarıyıl Seçmeli Dersler

Tablo 10: Dördüncü Yarıyıl Seçmeli Ders Programı

IV.YARIYIL/BAHAR YARIYILI				
ALAN İÇİ SEÇMELİ DERSLER	HAFTALIK DERS SAATİ			
DERSİN ADI	K	U	L	AKTS
İŞYERİ EĞİTİMİ II	0	16	0	12
YÖNETİM MUHASEBESİ	1	2	0	3
İLERİ PAKET PROGRAMLAR	1	0	2	3
İLETİŞİM	1	2	0	3
MESLEKİ YABANCI DİL II (İNGİLİZCE)	1	2	0	3
E TİCARET	1	2	0	3
KALİTE YÖNETİM SİSTEMLERİ	1	2	0	3
İŞLETME YÖNETİMİ	1	2	0	3
İSTATİSTİK	1	2	0	3

Kaynak: Uludağ Üniversitesi, Bilgi Paketi – Programlar

2.4.2. Staj Uygulamaları ve İş Yeri Eğitimi

2.4.2.1.Staj Uygulamaları

Staj, akademik mesleki bilgiye sahip kişilerin bu bilgileri mesleki yaşamda kullanma ve uygulama diğer bir ifadeyle, edindiği bilgileri iş ortamında davranışa dönüştürme deneyimi şeklinde tanımlanabilir (Çetin, 2005: 154).

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununda ise staj için, “Yükseköğretim Kurulunca, yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan her düzeydeki alana özgü olarak belirlenen teorik ve uygulamalı dersler dışında, öğrencilerin öğretim programlarıyla kazandırılması öngörülen mesleki bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını geliştirmeleri, sektörü tanımaları, iş hayatına uyumları, gerçek üretim ve hizmet ortamında yetişmeleri amacıyla işletmede yaptıkları mesleki çalışmayı ifade eder” denilmektedir.

Meslek yüksekokullarında zorunlu staj uygulamalarının amacı öğrencilerin eğitimini aldıkları meslek alanları ile ilgili endüstrilere ve gerçek iş ortamlarına katılmalarını sağlamaktır. Staj uygulaması öğrencilere, yüksekokulda edindikleri teorik bilgi ve yeterlilikleri pekiştirmeleri, laboratuvar ve atölye uygulamaları ile kazandıkları becerileri pekiştirmeleri, staj sonrası alacakları dersleri daha bilinçli takip etmeleri, öğrencilerde sorumluluk bilincinin gelişmesi ve işçi işveren ilişkilerini tanıma imkanı sağlar (Uludağ Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Staj Yönergesi).

Meslek yüksekokullarında öğrencilerin ikinci ve dördüncü yarıyıldan sonra yaz döneminde ya da derslerini başarı ile tamamladıktan sonra dönem içinde alacak başka dersi bulunmayanların dönem içinde 30 iş günü staj yapma zorunluluğu vardır.

Zorunlu staj uygulamasının kanuni dayanağı 2011 yılından itibaren 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu olmuştur. 6111 sayılı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmündeki Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun”un 61 inci maddesi ile 3308 sayılı Kanun’un 3 üncü maddesinde ki “Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumları” yeniden tanımlanmıştır. Yapılan değişiklik ile birlikte mesleki ve teknik eğitim veren liseler ibaresinden sonra teknik

eğitim yapan yükseköğretim kurumları ibaresi metne eklenmiştir. Bu değişikliğin yürürlüğe girdiği 25.02.2011 tarihinden itibaren yükseköğretim öğrencilerinden staj yapanlar hakkında da 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu’nu hükümleri uygulanmaya başlanmıştır.

2.4.2.2.İş Yeri Eğitimi

İş yeri eğitimi zorunlu staj uygulaması ile aynı kazanımları amaçlamaktadır. İş yeri eğitimi uygulamaya dayanan, üçüncü ve dördüncü yarıyıl dönemi içinde seçilebilecek seçmeli bir derstir. Bu eğitimin hukuki dayanağı 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunudur.

Yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, zorunlu staj ve işyeri eğitimi çalışmaları ve işyeri uygulamaları ile ilgili usul ve esaslara,

- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun Ek 23 üncü ve 24 üncü maddelerinde,
- 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununda,
- 6111 sayılı Kanunun 61, 62, 63 ve 64 üncü maddelerinde,
- 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunun 4 üncü maddesinde,
- 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 5/b maddesinde,
- 5510 sayılı Genel sağlık Sigortası Kanununun 87/e maddesinde yer verilmiştir (Demir, 2018: 10).

2.5.3308 SAYILI MESLEKİ EĞİTİM KANUNU

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu 19.06.1986 gün ve 19139 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 3308 sayılı kanunun adı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu iken 10.07.2001 tarihinde yürürlüğe giren 4702 sayılı kanun ile “Mesleki Eğitim Kanunu” olarak değiştirilmiştir.

3308 Sayılı kanunun birinci maddesi kanunun amacını çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda, yükseköğretim kurumlarında ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasların düzenlenmesi olarak belirtmiştir. 3308

sayılı kanunda 13.2.2011 tarihli ve 6111 sayılı kanun ile yapılan değişiklikte, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları tanımlanırken orta öğretim kurumları ifadesine mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları ibaresi de eklenmiştir.

3308 Sayılı Kanun, Yükseköğretim Kurulu ve Mesleki Eğitim Kurulunun belirleyeceği mesleklerde, kamu ve özel sektöre ait kurum, kuruluş ve iş yerleri ile mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarındaki eğitim ve öğretimi kapsar. 3308 Sayılı Kanuna, 02/12/2016 tarihli ve 6764 sayılı Kanun ile “Yükseköğretim Kurulu” ibaresi eklenmiştir.

3308 Sayılı Kanun altı kısımdan oluşmaktadır. Bu kısımlar:

Birinci kısımda kanunun amacı, kapsamı ve bazı tanımlar bulunmaktadır.

İkinci kısım Mesleki Eğitim Kurulu, İl Mesleki Eğitim Kurulu ve bu kurulların görevlerinin açıklandığı iki bölümden oluşur.

Üçüncü kısım çıraklık ve kalfalık eğitimi, işletmelerde meslek eğitimi ve aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücret ve bu öğrencilerin sosyal güvenlik ve izin işlemlerini hüküm ile ilgili hükümlerin yer aldığı üç bölümden oluşur.

Dördüncü kısım da ustalık eğitimi ve usta öğreticilik bilgilerine yer verilmektedir.

Beşinci kısımda çıraklık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma faaliyetlerinden bahsedilmektedir.

Altıncı kısımda çeşitli hükümler ve geçici maddeler yer alır.

2.5.1. Mesleki Eğitim Kanunu’ ndaki Tanımlar

Kanunda geçen ifadeler tanımlanırken;

Öğrenci, “işletmelerde, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında örgün eğitim görenleri”;

Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumları, “mesleki ve teknik eğitim alanında, diplomaya götüren orta öğretim kurumları ve mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları ile belge ve sertifika programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim-öğretim kurumlarını”;

İşletme, “mal ve hizmet üreten kamu ve özel kurum, kuruluş ve işyerlerini”;

Eğitici Personel, “mesleki yeterliğe sahip, öğrencilerin işyerindeki eğitiminden sorumlu, iş pedagojisi eğitimi almış, mesleki eğitim yöntem ve tekniklerini bilen ve uygulayan veya mesleki ve teknik eğitim okul ve

kurumlarında atölye, laboratuvar, meslek dersleri öğretmenliği yapabilme yetkisine sahip kişiyi”;

Meslek Alanı, “ortak özelliklere sahip birden fazla meslek dalını içeren; bilgi, beceri, tutum, davranış ve istihdam olanağı sağlayan alanı”;

Meslek Dalı, “bir meslek alanı içinde yer alan ve belirli konularda uzmanlaşmaya yönelik bilgi, beceri, tutum, davranış gerektiren ve istihdam olanağı sağlayan iş kollarından her birini”;

Eğitim Birimi, “bu Kanun kapsamında öğrencilerin teorik ve beceri eğitimi, staj veya tamamlayıcı eğitim ile işletme personelinin eğitimi amacıyla işletmeler tarafından oluşturulan, gerekli araç, gereç ve donanımına sahip eğitim ortamını”;

Staj, “Yükseköğretim Kurulunca, yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan her düzeydeki alana özgü olarak belirlenen teorik ve uygulamalı dersler dışında, öğrencilerin öğretim programlarıyla kazandırılması öngörülen mesleki bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını geliştirmeleri, sektörü tanımaları, iş hayatına uyumları, gerçek üretim ve hizmet ortamında yetişmeleri amacıyla işletmede yaptıkları mesleki çalışmayı” ifade eder denilmektedir.

2.5.2. Mesleki Eğitim Kurulu ve İl Mesleki Eğitim Kurulu

Mesleki ve teknik eğitimin uygulandığı okul ve kurumlar ile işletmelerde yapılacak mesleki eğitimin; planlanıp, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında kararlar alarak Mili Eğitim Bakanlığı’na görüş bildirmek amacıyla Mesleki Eğitim Kurulu; valiliğe görüş ve tavsiyelerde bulunmak amacıyla İl Mesleki Eğitim Kurulu kurulmuştur.

2.5.3. İşletmelerin Stajyer Çalıştırma Yükümlülüğü

3308 Sayılı Kanuna göre on ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler çalıştırdıkları personel sayısının en az yüzde beşi kadar mesleki ve teknik eğitim öğrencisine beceri eğitimi, staj ve tamamlayıcı eğitim yaptırır. Bu işletmeler mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumu öğrencilerine staj yaptırabilir. Ayrıca ondan az personel çalıştıran işletmeler de mesleki ve teknik eğitim okul öğrencilerine beceri eğitimi, staj ve tamamlayıcı eğitim yaptırabilirler.

On ve daha fazla personel çalıştıran ve Milli Eğitim Bakanlığı’nca işletmelerde mesleki eğitim kapsamına alınmasına rağmen beceri eğitimi yaptırmayan işletmeler, beceri eğitimi yaptırması gereken her öğrenci için eğitim süresince her ay asgari ücretin net tutarının 1/3’ü kadarını, işletmede yirmi ve daha

fazla personel çalıştırılması halinde beceri eğitimi yaptırması gereken her öğrenci için asgari ücretin 2/3'ü kadarını Saymanlık hesabına yatırması gerekir.

2.5.4. Stajyerlere Ödenecek Ücretler

3308 sayılı kanunda aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere işletmeler tarafından ödenecek ücretin düzenlenecek sözleşme ile tespit edileceğine değinilir. Bununla birlikte işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim okullarda staj veya tamamlayıcı eğitim gören öğrencilere ödenecek ücret belirlenirken işletmede çalışan personel sayıları dikkate alınmalıdır. Çalışan personel sayısı yirmi ve daha fazla olan işyerleri stajyerlere asgari ücretin net tutarının yüzde otuzunu, yirmiden az personel çalıştıran işyerleri de yüzde on beşini yasal olarak ödemek zorundadır.

02.12.2016 tarihinde 3308 sayılı Kanuna eklenen 12. madde ile stajyer ücretlerine devlet katkısı yürürlüğe girmiş ve ilk olarak 2016-2017 eğitim öğretim yılında uygulanmıştır. Bu değişiklik ile ödenebilecek en az ücretin; yirmiden az personel çalıştıran işletmeler için üçte ikisi, yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işletmeler için üçte biri İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanarak devlet katkısı olarak ödenmektedir. Cumhurbaşkanı bu katkı payını beş eğitim öğretim yılına kadar uzatmaya yetkilidir. Bu kanun maddesi ile ilgili yapılan son değişiklik 2018-2019 eğitim öğretim dönemi için 15.08.2018 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile olmuş ve devlet katkısının üç eğitim öğretim süresi boyunca uzatılması kararlaştırılmıştır (Resmi Gazete, 356 Sayılı Karar).

Ayrıca Meslek Yüksekokulu öğrencileri zorunlu staj uygulamasının ilk gününden itibaren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında sigortalı sayılır ve SGK primleri okulları tarafından yatırılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
MESLEK YÜKSEKOKULU MUHASEBE VE VERGİ UYGULAMALARI
PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN STAJ UYGULAMALARININ
VERİMLİLİĞİ VE MUHASEBE EĞİTİMİNE KATKISININ
İNCELENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: BURSA ULUDAĞ
ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Zorunlu staj uygulaması öğrencilerin derslerde teorik olarak öğrendikleri muhasebe bilgilerinin uygulamada kullanımını görmeleri açısından oldukça önemlidir. Staj uygulamaları ile öğrenciler iş hayatının adım atmış olmaktadır. Bu sebepten staj döneminin etkin ve verimli geçmesi oldukça önemlidir. Staj dönemini verimli geçiren öğrenciler aldıkları teorik bilgileri uygulama alanı bularak pekiştirebilecek ve öğreneceği diğer mesleki teorik bilgilere olan ilgisi de artacaktır. Bu görüşler ile çalışmanın bu bölümünde zorunlu staj uygulamalarının verimliliği ve muhasebe eğitime katkısı araştırılacaktır.

3.1. LİTERATÜR TARAMASI

Meslek yüksekokullarında yer alan Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı sektörün ihtiyaç duyduğu muhasebe ara elemanlarını yetiştirmektedirler. Bunun için öğrencilere okullarda muhasebe mesleğinin gerekleri, mesleki teorik bilgiler ve vergi uygulamaları öğretilmektedir. Öğrencilere hem öğrendikleri bilgileri günlük iş hayatında uygulama fırsatı vermek hem de iş tecrübesi kazandırmak adına staj uygulamaları yaptırılmaktadır. Staj uygulamalarının etkinliği açısından verilen teorik bilgilerin niteliği, güncelliği ve uygulamaya yönelik olması önemlidir.

Meslek yüksekokullarında verilen eğitim faaliyetlerinin niteliği ve öğrencilerin muhasebe eğitime bakışları, zorunlu staj uygulamalarının verimliliği, öğrenci kazanımları, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerini farklı yönleriyle ele alan bilimsel çalışmalar bulunmaktadır. Literatür taramasında bu çalışmalardan bazıları incelenecektir.

3.1.1. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitime Bakış Açılarını İnceleyen Çalışmalar ve Elde Edilen Sonuçlar

Selin Coşkun, Ayşe Kır ve Faruk Özbay (2017);“Meslek Yüksekokulu Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Eğitime Bakış Açılarının ve Mesleki Eğitimden Beklentilerinin Değerlendirilmesi” isimli çalışmalarının verilerini Manisa Celal Bayar Üniversitesi Ahmetli Meslek Yüksekokulu’nun muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünde öğrenim gören 276 öğrenciden anket yöntemini kullanarak elde etmişlerdir. Çalışmanın sonuçlarına göre öğrencilerin muhasebe eğitimlerine bakış açılarının cinsiyet ve mezun olunan lise türleri açısından farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bununla beraber öğrencilerin birinci sınıf ya da ikinci sınıf olmaları ve mezun olduktan sonra yönelmek istedikleri meslekler açısından değerlendirildiğinde muhasebe eğitime bakış açıları arasında önemli bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tuğrul Kandemir, Zafer Kardeş ve Ender Baykut (2016);“Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitime Bakış Açıları: Afyon Kocatepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Örneği “ isimli çalışmalarının verilerini Afyon Kocatepe Üniversitesi Bolvadin, Çay, Bayat ve Şuhut meslek yüksekokullarında muhasebe dersi alan 272 öğrenciye uygulanan anket çalışması ile elde etmişlerdir. Yapılan çalışmanın sonucunda ankete katılan öğrencilerin büyük bir bölümünün muhasebe eğitime olumlu baktıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin muhasebe eğitime karşı tutumları öğretim elemanının öğrencilere yaklaşımları ile doğrudan ilişkili olduğuna değinmişlerdir.

Fikret Otlu, Ahmet Fethi Durmuş ve Bilal Solak (2012); “Meslek Yüksekokulları Muhasebe ve Vergi Bölümlerindeki Muhasebe Eğitimi ve Bölümün Geleceği Hakkında Bir Araştırma: Malatya Meslek Yüksekokulu Uygulaması” isimli çalışmalarında meslek yüksekokullarındaki muhasebe ve vergi bölümünde eğitim alan 560 öğrencinin bölümleri ile ilgili düşünce ve beklentilerinin saptanması amacıyla anket çalışması yapmışlardır. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin aldıkları teorik ve uygulama eğitimlerinin yetersiz olduğunu, fiziki ve teknolojik olanaklara yeterince sahip olmadıklarını ve öğretim üyeleri ile iletişimlerinden memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Çalışmada bu bölümden mezun olanların 2008 yılından itibaren diplomalarında yüksekokul mezunu yerine ön muhasebeci ibaresi ile mezun

edilmesi durumunda yeni istihdam alanı yaratılacağı belirtmişlerdir. Araştırmada 3568 Sayılı Serbest Muhasebeci Malî Müşavirlik ve Yeminli Malî Müşavirlik Kanunu'nda 2008 yılında yapılan değişiklikle Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı mezunlarının kariyer hedeflerinden olan Serbest Muhasebeci unvanının kaldırıldığını öğrencilerin bilmediği, bilselerdi bölümü tercih etmeyecekleri sonucuna ulaşmışlardır.

3.1.2. Meslek Yüksekokullarında Uygulanan Zorunlu Staja İlişkin Yapılan Çalışmalar ve Elde Edilen Sonuçlar

Sami Karacan ve Esin Karacan (2004); “Meslek Yüksekokullarında (MYO) Yapılan Staj Uygulamalarına İlişkin Bir Araştırma: Kalite ve Verimlilik İçin İş Yerleri – MYO İşbirliğinin Gereği” isimli çalışmaya ait verileri 191 meslek yüksekokulu öğrencisine anket uygulayarak elde etmişlerdir. Çalışmalarında Kocaeli Üniversitesi Hereke Ömer İsmet Uzunyol Meslek Yüksekokulu'nda Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, İşletme, Dış Ticaret ve Kozmetik Teknolojisi ikinci sınıf öğrencilerinin yaptığı zorunlu staj hakkındaki düşüncelerini tespit etmeye çalışmışlardır. Çalışmaları sonucunda öğrencilerin zorunlu staj uygulamasına bakış açılarının olumlu olduğunu bununla birlikte stajın daha etkin olabilmesi için öğrencilerin okudukları bölümle alakalı işletmelerin staj yeri olarak seçilmesi, staj yerlerinin denetlenmesi, staj uygulamasının öneminin öğrenci ve işletmelere anlatılması gerekliliğini elde etmişlerdir. Öğrencilerin bölümleri ile ilgili uygun staj yerlerinin seçilmesini ve staj yerlerinin öğretim elemanlarınca denetlenmesinin stajdan beklenen verimliliği arttıracığına değinmişlerdir. Staj yapılan işletmelerin büyük bölümünün özel sektör kurumları olduğundan gereken ilgi ve desteği bu kuruluşlardan alınmasının önemi vurgulanmıştır.

Nilgün Dolmacı ve Yasemin Duran (2017); “Ön Lisans Düzeyinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Zorunlu Staj Uygulamasına İlişkin Görüşleri, Sorunları ve Çözüm Önerileri: Isparta Meslek Yüksekokulu Örneği” isimli çalışmaya ait verileri Yönetim ve Organizasyon, Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri, Finans, Bankacılık ve Sigortacılık, Halkla İlişkiler ve Tanıtım ve Tasarım programlarında öğrenim gören toplam 350 öğrenciye anket uygulanarak elde etmişlerdir. Yapılan araştırma

sonucunda öğrencilerin zorunlu staj uygulamasını gerekli gördüklerini belirlemişlerdir. Staj denetimlerinin personel yetersizliği, finans yetersizliği ve coğrafi koşullardan dolayı meslek yüksekokulları tarafından hiç yapılamadığını vurgulanmıştır. Okul-sektör-öğrenci taraflarınca yaşanan sorunların çözümünde meslek yüksekokulları arası işbirliği sağlanarak çözüm bulunabileceği görüşüne varmışlardır.

Berna Demir (2015); “Meslek Yüksekokullarında Verilen Muhasebe Eğitiminde Stajın Önemi, Sorunlar ve Çözüm Önerileri” isimli çalışmasında staj döneminde karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri getirmiştir. Çalışmasında stajın önemi üzerinde durmuş ve staj döneminin verimli bir şekilde geçmesi için staj yapılan işletmenin staj yapan öğrenci ile ilgilenmesi, muhasebe ile ilgili bilgi ve deneyimlerini aktarması, öğrenci mezun olduğunda istihdam imkanı sağlamasının önemli olduğunu fakat işletmelerin stajyer öğrencilere geçici çalışan gözüyle bakmasının staj döneminin verimli geçmesini engellediğine değinmiştir. Öğrencilere staj dönemi boyunca rutin büro işleri yerine mesleki gelişimlerini arttıracak tecrübeler kazandıracak işler verilmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur. Meslek yüksekokullarında verilen teorik bilgilerin gözden geçirilerek derslerde pratik uygulamalara da yer verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

3.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI

Bu çalışmanın amacı, Bursa Uludağ Üniversitesi’ne bağlı meslek yüksekokullarında Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı I.ve II.öğretimde öğrenim gören ve zorunlu staj uygulamasını tamamlamış ikinci sınıf öğrencilerinin yapmış oldukları zorunlu staj çalışmaları hakkındaki düşüncelerini ortaya koymak ve staj uygulamasının verimliliğini tespit etmek ve muhasebe eğitime katkısını incelemektir.

Araştırmanın belirlenen amaca ulaşabilmesi için öğrencilere sorulacak anket sorular, bu konu ile ilgili yapılmış akademik çalışmalar incelenerek, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı’nda hizmet eden öğretim görevlilerinin görüş ve önerileri dikkate alınarak ve Bursa Uludağ Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Staj Yönergesi amaçları doğrultusunda hazırlanmıştır. Anket soruları hazırlanırken Yunus

Yılmaz (2011),” İşletmelerdeki Beceri Eğitimi Uygulamasının Muhasebe Eğitimine Katkısı Ve Erzurum İl Genelindeki Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerinde Bir Uygulama”; İsa Çamtosun (2008), “Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi Sürecinde Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitiminin Meslek Yüksek Okullarındaki Muhasebe Eğitimine Etkileri: İstanbul’da Bir Alan Araştırması”; Yusuf Gelpiş (2008),“Ticaret Lisesi Kökenli Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimlerinin Değerlendirilmesi”; Hüseyin Murat Süer (2007), “Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar” çalışmalarından da yararlanılmıştır.

Anket formu, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm; katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik yedi sorudan, ikinci bölüm zorunlu stajını tamamlamış Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı ikinci sınıf öğrencilerinin staj uygulamaları hakkındaki düşüncelerini beşli likert ölçeği aracılığı ile ölçmeye yönelik yirmi bir ifadeden oluşmaktadır.

Araştırmanın yapıldığı Bursa Uludağ Üniversitesi’ne bağlı on altı meslek yüksekokulu bulunmakta olup bunlardan aşağıdaki tabloda belirtilen yedi meslek yüksekokulunda Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı bulunmaktadır.

Tablo 11: Bursa Uludağ Üniversitesi’ne MYO’ larda Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı İkinci Sınıf Öğrenci Sayıları

MESLEK YÜKSEKOKULU	MUHASEBE VE VERGİ UYGULAMALARI PROGRAMI 2. SINIF ÖĞRENCİ SAYILARI
HARMANCIK MYO	25
İNEGÖL MYO	80
KARACABEY MYO	130
MUSTAFAKEMALPAŞA MYO	15
ORHANELİ MYO	30
SOSYAL BİLİMLER MYO	150
YENİŞEHİR İBRAHİM ORHAN MYO	40
TOPLAM	470

Kaynak: Bursa Uludağ Üniversitesi, Bilgi Paketi

Bursa Uludağ Üniversitesi Harmanlık MYO, İnegöl MYO, Karacabey MYO, Mustafakemalpaşa MYO, Orhanlı MYO, Sosyal Bilimler MYO, Yenişehir İbrahim Orhan MYO'ların Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı 2018 – 2019 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Dönemi'nde programa kayıtlı 470 öğrenci araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmaya 202 öğrenci katılmış olup araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

3.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE TEKNİĞİ

Araştırma da nitel araştırma yöntemlerinden anket yöntemi ile elde edilen veriler SPSS20.0 paket programından yararlanılmıştır. Araştırma için 202 anket öğrenciler ile yüz yüze görüşme tekniği ile doldurularak veriler elde edilmiş, 8 anket eksik doldurulduğundan değerlendirilmeye alınmamış, çalışmada 194 öğrenciye ait anket analiz edilmiştir. Katılımcıların demografik bilgilerinin dağılımı frekans analizi ile incelenmiştir. Staj uygulamalarının verimliliği ve muhasebe eğitimine katkısı ile ilgili olarak verilen ifadelerle katılım düzeyleri ifadeye katılma durumuna göre 1-5 aralığında skorlanmıştır. Her bir madde için elde edilen skorların cinsiyet, öğrenim türü, staj yapılan sektör gibi değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplarda T testi ile mezun olunan lise türü, staj yapılan iş yerini bulma şekli, meslek yüksekokulu tercih nedeni, staj yapılan yerin stajyer kabul etme sebebi gibi değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. ANOVA sonucunda anlamlı düzeyde farklılık çıkması halinde farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için TUKEY testi yapılmıştır.

3.4. ARAŞTIRMANIN DÖNEMİ VE SINIRLILIKLARI

Araştırma süre bakımından 2018-2019 öğretim yılının bahar dönemini kapsamaktadır.

Araştırma Bursa Uludağ Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokullarının Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı ikinci sınıf öğrencileri ile sınırlıdır. Araştırma verilerin normal dağılım gösterdiği varsayılmaktadır.

3.5. GÜVENİRLİK ANALİZİ

Çalışmada kullanılan ölçeğin güvenilirlik düzeyinin belirlenmesi için güvenilirlik analizi yapılmış ve cronbach alfa katsayısı elde edilmiştir.

Cronbach' s Alfa Katsayısının değerlendirilmesinde uyulan değerlendirme ölçütü aşağıdaki gibidir;

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir.

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Kullanılan ölçeğin cronbach alfa katsayısı 0,896 olarak elde edilmiştir.

3.6. ARAŞTIRMANIN BULGU VE SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

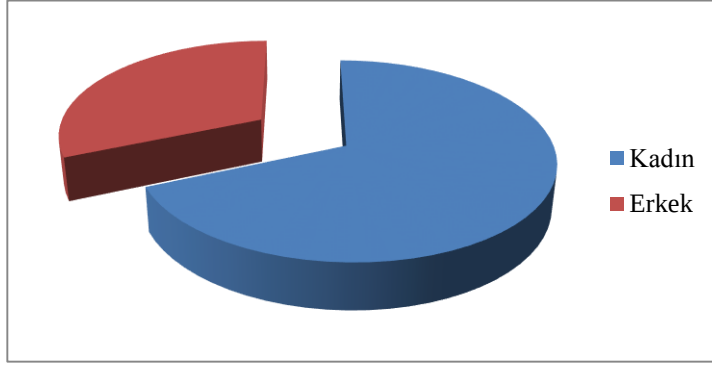
3.6.1. Demografik Bilgilerin Dağılımı

Katılımcılara ait demografik bilgilerin dağılımının belirlenmesi amacıyla frekans analizi yapılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 12: Cinsiyete Göre Dağılım

		n	%
Cinsiyet	Kadın	133	68,6
	Erkek	61	31,4
	Toplam	194	100,0

Şekil 9: Cinsiyete Göre Dağılım Grafiği

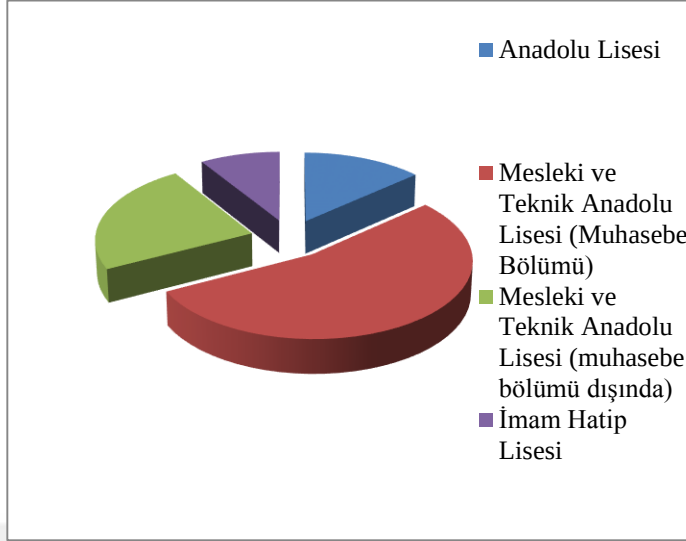

Ankete katılanlar cinsiyetlerine göre analiz edildiğinde katılımcıların %68,6'sının kadın, %31,4'ünün ise erkek olduğu görülmüştür. Ankete katılanların içinde kadınların oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Mezun Olduğu Lise Türüne Göre Dağılım

		n	%
Mezun Olduğu Lise Türü	Anadolu Lisesi	24	12,4
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	49,5
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında)	42	21,6
	İmam Hatip Lisesi	16	8,2
	Diğer	16	8,2
	Toplam	194	100,0

Şekil 10: Mezun Olduğu Lise Türüne Göre Dağılım

Anadolu Lisesi mezunları oranı %12,4, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü) mezunları oranı %49,5, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında) mezunları %21,6 iken İmam Hatip Lisesi mezunları oranı %8,2, diğer liselerden mezun olanların oranı ise %8,2'dir. Ankete katılan Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerinin yarıya yakınının Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin Muhasebe bölümlerinden mezun oldukları görülmüştür. Bu durum yükseköğretime geçiş sisteminde meslek lisesi mezunu öğrencilere verilen ek puan ile mezun oldukları mesleki alanın devamı niteliğindeki meslek yüksekokulu programlarına yönlendirilmesinden kaynaklanmaktadır. Sınavsız geçiş sisteminin uygulandığı 2002 – 2016 yılları arasında bu oranın daha yüksek olduğu yapılan çalışmalarda görülmektedir. Sami Karacan ve Esin Karacan'ın sınavsız geçiş sisteminin uygulandığı 2004 yılında yaptıkları “Meslek Yüksekokullarında Yapılan Staj Uygulamalarına İlişkin Bir Araştırma: Kalite ve Verimlilik İçin İş Yerleri – MYO İşbirliğinin Gereği” çalışmalarında Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, İşletme, Dış Ticaret ve Kozmetik Teknolojisi bölümü öğrencilerinin %78'lik kısmının ticaret lisesi mezunu olduklarını, bunun da ÖSYM sınavında verilen ek puanlar ya da ticaret lisesi mezunlarının sınavsız olarak meslek yüksekokullarına giriş hakkının tanınması olarak açıklamışlardır.

İsa Çamtosun 2008 yılında yaptığı “Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi Sürecinde Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe

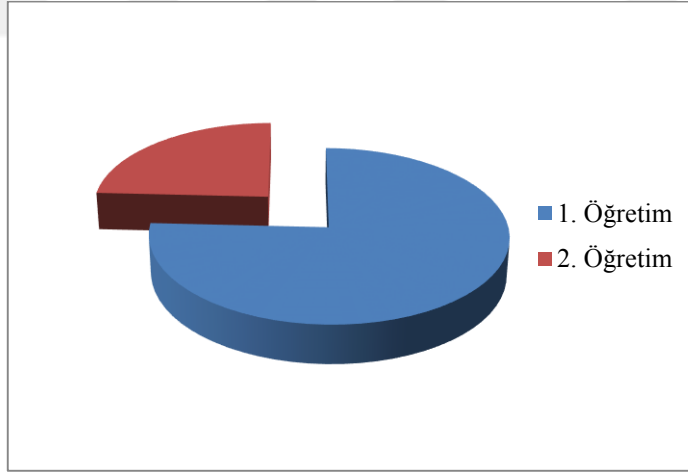
Eğitiminin Meslek Yüksek Okullarındaki Muhasebe Eğitimine Etkileri: İstanbul’da Bir Alan Araştırması” çalışmasında Ticaret Meslek Lisesi mezunlarının diğer okul mezunlarına göre mesleki derslerde daha başarılı olduklarını tespit etmiştir.

Meslek yüksekokullarının amacının piyasaya nitelikli iş gücü yetiştirmek olması, mesleki eğitimin mesleki ortaöğretim ile başlayıp meslek yüksekokulları ile devam etmesi gibi unsurlar dikkate alındığında ortaöğretimde muhasebe bölümü okumuş öğrencilerin meslek yüksekokulunda da muhasebe bölümü seçmeleri ve bu oranın daha da artması istenilen bir durumdur.

Tablo 14: Öğretim Durumuna Göre Dağılım

		n	%
Öğretim	1. Öğretim	147	75,8
	2. Öğretim	47	24,2
	Toplam	194	100,0

Şekil 11: Öğretim Durumuna Göre Dağılım

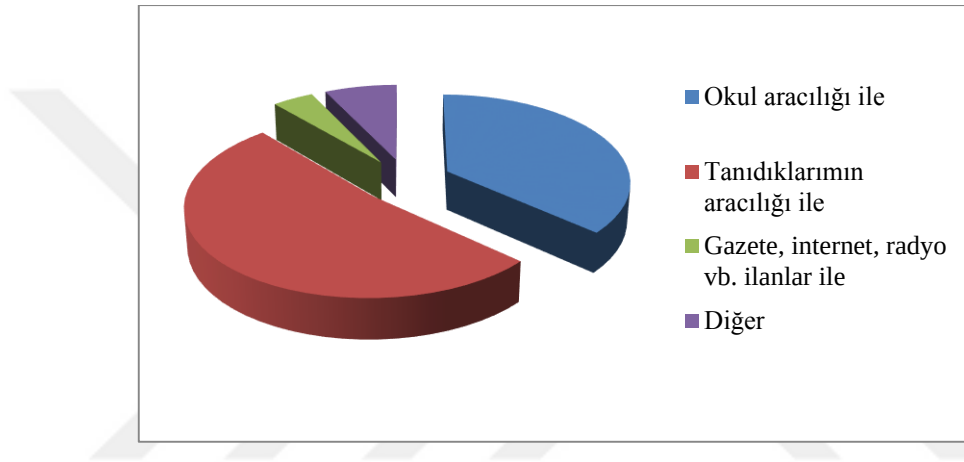

Birinci öğretim olarak öğrenim görenlerin oranı %75,8 olup 2. Öğretim olarak öğrenim görenlerin oranı %24,2’dir. Ankete katılanların büyük bir çoğunluğu birinci öğretimde eğitim almaktadır.

Tablo 15: Staj Yapılan İş Yerini Bulma Şekline Göre Dağılım

		n	%
Staj Yapılan İş Yerini Bulma Şekli	Okul aracılığı ile	71	36,6
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	52,1
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	4,1
	Diğer	14	7,2
	Toplam	194	100,0

Şekil 12: Staj Yapılan İş Yerini Bulma Şekline Göre Dağılım

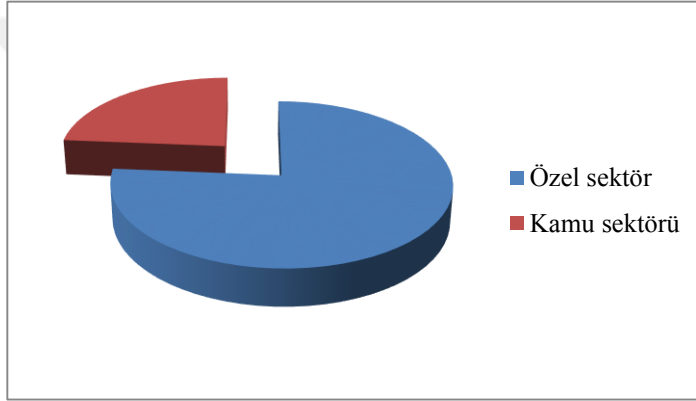
Staj yapan iş yerini bulma yolu incelendiğinde; %36,6'sı okul aracılığı ile, %52,1'i tanıdıkları aracılığı ile, %4,1'i gazete, internet, radyo vb ilanlar ile bulmuşken %7,2'si diğer yollarla bulmuştur. Staj yerlerini öğrencilerin büyük oranda kendi imkanlarıyla ve tanıdıkları aracılığıyla buldukları görülmektedir. Öğrencilerin staj yaptıkları iş yerlerini büyük oranda kendi imkanlarıyla ve tanıdıkları aracılığıyla buldukları görülmektedir. Bu durum öğrencilerin yaptığı staj eğitiminde ciddiyetsizliğe, stajın tamamlanmadan tamamlanmış gibi gösterilmesine neden olabilir. Staj yerlerinin okul aracılığıyla bulunması, staj uygulamasının daha sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlar. Fakat öğrencilerin stajlarını yaz döneminde ve genellikle tatillerini geçirdikleri yerde yapmaları staj yerinin okul tarafından tespit edilmesi ve denetimlerinin yapılmasını imkansız kılmaktadır. Sorunun çözümü için zorunlu yaz stajını yapan öğrencinin kayıtlı olduğu meslek yüksekokulu ve staj yaptığı bölgedeki meslek yüksekokullarının koordinasyon ve iş birliği yaparak öğrencinin denetlenmesinin yapılması önerilebilir. Ayrıca staj yerlerinin tespiti için

“İşyeri Belirleme Komisyonu” kurulması da staj uygulamasının verimliliğini arttıracaktır.

Tablo 16: Staj yapılan işletmenin sektörüne göre dağılım

		n	%
Staj Yapılan Sektör	Özel sektör	148	76,3
	Kamu sektörü	46	23,7
	Toplam	194	100,0

Şekil 13: Staj Yapılan İşletmenin Sektörüne Göre Dağılım

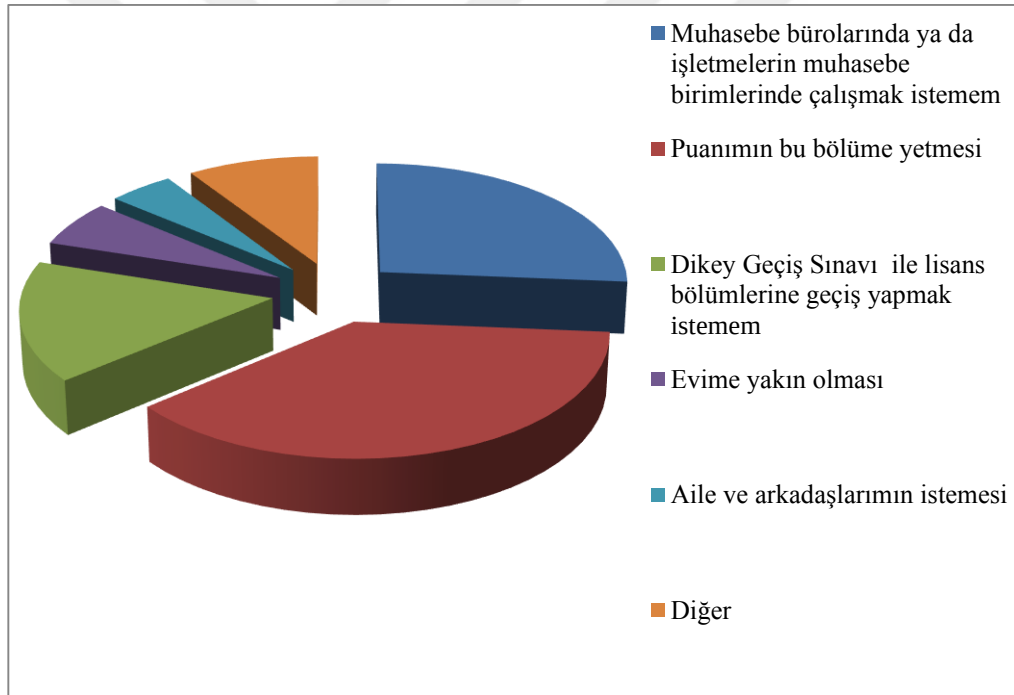

Katılımcıların %76,3’ü özel sektörde, %23,7’si ise kamu sektöründe staj yapmaktadır. Ankete katılan stajyer öğrencilerin büyük çoğunluğu stajlarını daha çok özel sektör işletmelerde yapmayı tercih etmiş ve kamu sektöründe staj yapanlar arasında yüksek oranlı bir fark oluşmuştur. Yüksek oranda tercih edilen özel sektör işletmeler ve okul arasındaki işbirliğine önem verilmeli ve özel sektör kuruluşlarından gerekli ilgi ve destek alınmalıdır. Ayrıca meslek yüksekokulları tarafından dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan biri de ders program ve içeriklerinin özel sektöre uygun oluşturulması gerekliliğidir. Öğrencilerin eğitimini aldığı mesleki teorik bilgileriyle uygulama arasında karşılaştırma yapabilmeleri ve iş hayatına daha kolay uyum sağlayabilmeleri için bu bir zorunluluktur.

Tablo 17: Meslek Yüksek Okulunun Tercih Edilme Sebebine Göre Dağılım

		n	%
Meslek yüksekokulunu tercih etme sebebi	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	26,3
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	37,6
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	16,0
	Evime yakın olması	12	6,2
	Aile ve arkadaşlarımla istemesi	9	4,6
	Diğer	18	9,3
	Toplam	194	100,0

Şekil 14: Meslek Yüksek Okulunun Tercih Edilme Sebebine Göre Dağılım

Meslek Yüksekokulunu tercih etme nedenleri incelendiğinde; muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemesi dolayısıyla tercih edenlerin oranı %26,3, puanının o bölüme yettiği için tercih edenlerin oranı %37,6 iken Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak isteyenlerin oranı %16, evine yakın olduğu için tercih edenlerin oranı %6,2 olup, aile ve arkadaş isteği dolayısıyla tercih edenlerin oranı %4,6, diğer nedenlerle tercih edenlerin oranı

%9,3'tür. Bu veriler dikkate alındığında öğrencilerin okudukları programda bulunma sebeplerinin ağırlıklı olarak puanlarının bu bölüme yetmesi olduğunu söyledikleri görülmektedir.

Ankete katılanların %26,3'ü ise Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümünü seçme sebebi olarak, "Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem" seçeneğini tercih etmiştir. Bu seçenek meslek yüksekokullarının kuruluş amacı olan sektöre nitelikli iş gücü yetiştirmek için istenen bir durumdur. Fakat bu oran düşük seviyelerde kalmaktadır.

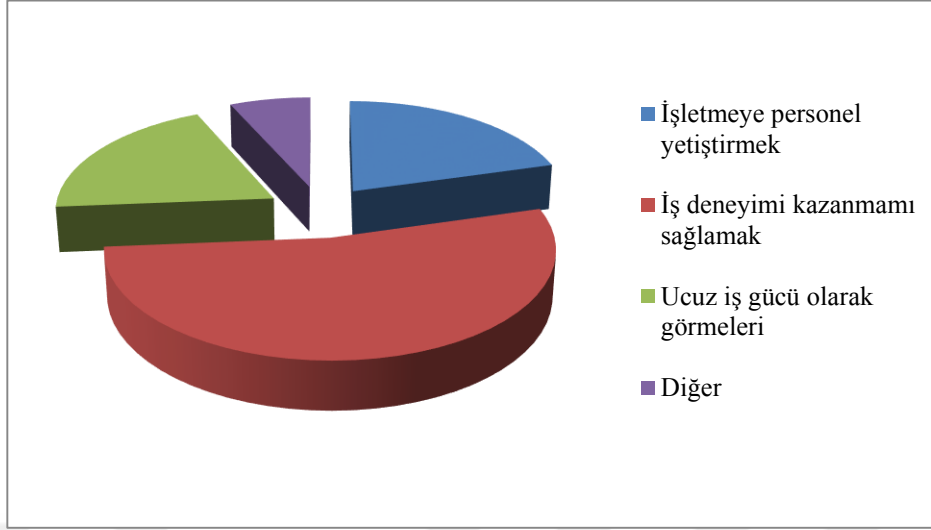
Ankete katılanların %16'sı Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümünü Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istedikleri için tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu da bölümü lisans programlarına geçiş yapmak için bir basamak olarak gördüklerini göstermektedir.

Eve yakınlığı, arkadaşlarının istemesi ve diğer sebeplerin oranlarının toplamı %20,1 olarak azımsanmayacak bir orandır. Bölümün amaçları ve gereklilikleri dikkate alınmadan tercih yapılması yükseköğretime geçiş aşamalarında liselerde gerekli rehberlik çalışmalarının yapılmadığını göstermektedir. Öğrenciler gerekli yönlendirmeler ile bir amaç doğrultusunda ve isteyerek bu bölümü tercih ettiklerinde mesleğini sevecek ve staj dönemini daha etkin ve verimli geçireceklerdir.

Tablo 18: İşletmelerin Stajyer Kabul Etme Sebebine Göre Dağılım

		n	%
Staj yaptığınız işletmenin stajyer kabul etmesinin sebebi	İşletmeye personel yetiştirmek	40	20,6
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	53,1
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	19,6
	Diğer	13	6,7
	Toplam	194	100,0

Şekil 15:İşletmelerin Stajyer Kabul Etme Sebebine Göre Dağılım

Staj yapılan işletmenin stajyer kabul etme nedenleri incelendiğinde; %20,6'sı, işletmeye personel yetiştirmek, %53,1'i iş deneyimi kazanılmasını sağlamak, %19,6'sı ucuz iş gücü olarak görüldüğü için olduğunu belirtirken %6,7'si ise diğer sebepler olarak belirtmişlerdir. Ankete katılanların yarısından fazlası işletmelerin öğrencileri iş deneyimi kazanmaları için kabul ettiklerini düşünmektedirler. Öğrencilerin mesleki gelişimleri için işletmelerin kendilerini kabul ettiklerini düşünmesi staj uygulamalarının verimliliği açısından olumlu bir durumdur. Stajyer öğrenci kendisi için yapıldığını düşündüğü bu çalışmaya daha istekli ve öğrenmeye açık şekilde katılacaktır.

Katılımcıların %20,6'sı işletmeye personel yetiştirmek istendiği için stajyer kabul ettiklerini belirtmişlerdir. İşletmeler, öğrencileri stajyer olarak kabul ettiklerinde öğrencileri izleyip değerlendirebilecek ve işletme için en uygun elemanı belirleme olanağına sahip olacaklardır. İşletmeler açısından bu yöntem personel seçiminde maliyeti en düşük ve zaman kazandıran bir yöntem olmaktadır.

3308 sayılı yasaya göre işletmeler stajyerlere asgari ücretin %30'undan az olmamak şartıyla ödeme yapmalıdır. Katılımcıların %19,6'sı verilen ücreti az bularak kendilerini ucuz iş gücü olarak nitelemektedirler. Kendisini ucuz iş gücü olarak gören ve çalıştığı işin karşılığında gerekli ücreti alamadığını düşünen stajyer öğrenci çalıştığı kuruma ve verilen görevlere karşı isteksizlik duyacak gerekli ilgi ve özeni gösteremeyecektir. Bu sorunun çözümü için stajyerlere ödenen ücret artırılabilir. Bu da özel sektör işletmelerin stajyer çalıştırmak istemeyeceği

düşüncesini oluşturabilir. 2016-2017 eğitim öğretim döneminden itibaren stajyer öğrencilere ödenen ücret devlet tarafından desteklenmektedir. Bu devlet teşviki uygulamasına göre personel sayısı yirmiden fazla olan işletmelerde ödenen ücretin 1/3'ü; yirmiden az olan işletmelerde ödenen ücretin 2/3'ü devlet tarafından karşılanmaktadır. 2018 yılında üç eğitim öğretim döneminde daha uygulanmaya devam edeceği kararlaştırılmıştır. Bu uygulamanın devamlılık kazanması ile verilecek teşvikler doğrultusunda stajyerlerin ücretlerinde arttırılmaya gidilebilir.

3.6.2. Staj Uygulamalarının Verimliliği ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeyleri

Tablo 19: “Staj Yaptığım Departman Eğitim Aldığım Bölüm İle İlgilidir” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1. Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir.	10	5,2%	20	10,3%	12	6,2%	45	23,2%	107	55,2%

Ankete katılanlar “Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir” ifadesinde %55,2’lik oranda kesinlikle katılıyorum, %23,2’lik oranda ise katılıyorum seçeneği tercih edilmiştir. Staj uygulamaların amacı öğrencilerin derslerde aldığı akademik mesleki bilgileri uygulama alanı bularak pratik, teknik, idari bilgi ve tecrübeleri, işçi – işveren ilişkilerini tanımlarıdır. Öğrencilerin alanları ile ilgili işletmelerde ve bölümlerde staj yapmaları meslekleri açısından tecrübe kazanmalarını sağlayacaktır. Öğrencilerin kendi alanları ile ilgili departmanlarda staj yapmaları MYO’da öğrendikleri teorik bilgileri uygulama fırsatı sağlayacak ve staj uygulamalarının amacına yönelik olacaktır. Böylelikle meslekleri ile ilgili tecrübe kazanabileceklerdir. Çalışmamızda çıkan olumlu oran staj verimliliği açısından istenilen bir durumdur.

Tablo 20: “MYO’ da Aldığım Muhasebe Eğitimi Mesleğin Temel Bilgilerini Öğrenmem Açısından Yeterlidir.”İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2. MYO’ da aldığım muhasebe eğitimi mesleğin temel bilgilerini öğrenmem açısından yeterlidir.	10	5,2%	24	12,4%	50	25,8%	76	39,2%	34	17,4%

Ankete katılanların “MYO’ da aldığım muhasebe eğitimi mesleğin temel bilgilerini öğrenmem açısından yeterlidir” ifadesine verdikleri cevaplar incelendiğinde %39,2’lik kısım katılıyorum derken %25,8’lik kararsız kalmıştır. Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum ifadelerini toplam %56,6’lık bir kısmın tercih etmesi olumlu bir durumdur. Fakat kararsız kalan ve olumsuz görüş bildirenlerin oranının toplamının %43,4 olması MYO’ larda verilen muhasebe eğitiminin sektörün ihtiyaçlarını da dikkate alacak şekilde güncellenmesi gerektiğini göstermektedir.

Tablo 21: “Staj Uygulamasında Derslerde Aldığım Mesleki Bilgileri Uygulama Becerisi Verilmektedir.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
3. Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.	9	4,6%	24	12,4%	33	17,0%	74	8,1%	4	7,8%

Ankete katılanların “Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir” ifadesine % 38,1’lik oranı katılıyorum, %27,8’lik oranı da kesinlikle katılıyorum görüşünü tercih etmişlerdir. Bu durum staj uygulamasının verimli bir şekilde tamamlanması açısından önemlidir. Muhasebe eğitiminin istenilen nitelikte olabilmesi için öğrencilere akademik muhasebe bilgileri ile beraber uygulamaya yönelik bilgi ve becerilerin de kazandırılması önemlidir.

Öğrenciler derslerinde öğrendikleri teorik mesleki bilgileri staj çalışmaları ile uygulaması mesleki tecrübe kazanmasını sağlayacaktır.

Tablo 22: “MYO’ da Aldığım Mesleki Eğitimin Tamamını Staj Yaptığım İşletmede Uygulayabiliyorum.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
4. MYO’ da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.	13	6,7%	44	22,7%	41	21,1%	68	35,1%	28	14,4%

Ankete katılanlar “ MYO’ da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum” ifadesine %35,1 oranında katılıyorum seçeneğini tercih ederken; %22,7’lik kısım katılmıyorum seçeneğini tercih etmişlerdir. Bu da staj yaptıkları işletmelerin faaliyet alanları ile açıklanabilir. Örneğin öğrencinin staj yaptığı işletme ticari faaliyetler ile ilgileniyorsa öğrencinin üretim işletmelerini ilgilendiren maliyet muhasebesi derslerinde öğrendiği teorik bilgileri uygulama fırsatı olamayacaktır. Meslek yüksekokullarında verilen teorik eğitimin işletmelerde kullanılma oranları ders bazında değişiklik göstermektedir. Osman Tugay ve Vesile Ömürbek (2014) “Meslek Yüksekokullarında Verilen Muhasebe Derslerinin Uygulamada Kullanılma Düzeyi ve Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma” isimli çalışmalarında Konaklama Muhasebesi, Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi, İnşaat Muhasebesi ve Genel İşletme derslerinin uygulamada kullanılma düzeylerinin düşük olduğu; Maliyet Muhasebesi, Ticari Belgeler, İş Ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Türk Vergi Sistemi ve Genel Muhasebe derslerinin uygulamada kullanılma düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırmadan anlaşılabacağı gibi akademik muhasebe eğitiminde öğrenilen bilgilerin uygulanma alanı staj görülen işletmenin faaliyet alanıyla sınırlı kalmaktadır. bu durumu en aza indirmek için staj uygulamasının iki dönem olarak faaliyet alanları farklı işletmelerde yapılması öğrencilerin farklı alanlarda deneyim kazanmalarını ve öğrendikleri teorik bilgilerin çoğunu uygulama fırsatı bulmalarını sağlayabilir.

Tablo 23: “Staj Yaptığım İşletme Beni Sadece Alanım Olan İşlerde Görevlendiriyor.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
5. Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor.	22	11,3%	26	13,4%	39	20,1%	67	34,5%	40	20,6%

Ankete katılanların “Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor” ifadesine %34,5’lik kısmı katılıyorum, %20,6’lık kısmı ise kesinlikle katılıyorum ifadesini tercih etmişlerdir. Bu sonuçlar staj verimliliği açısından istendik bir durumdur. Bununla birlikte %20,1’lik bir kısım kararsız kalmış toplam %24,7’lik kısım ise olumsuz görüş bildirmişlerdir. Katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum ifadelerini tercih eden %24,7’lik kısımdaki stajyer öğrencilere staj yaptıkları işletmede alanları dışında ki başka işlerde de görevlendirildikleri anlaşılmaktadır. Amacı öğrendiği teorik muhasebe bilgilerini uygulayarak tecrübe kazanmak olan öğrencinin muhasebe mesleği ile ilgisi olmayan işlerde görevlendirilmesi öğrencide memnuniyetsizliğe ve öğrendiği teorik muhasebe bilgilerini uygulama fırsatı bulamamalarına neden olabilir. Bu sorun işletmedeki yetkililerin bilinçlendirilmesi ile çözümlenebilir. Staj eğitimi başlamadan önce işyerlerine stajyerin görevlendirilmesi gereken işlerin kapsamını gösteren bilgilendirmeler yapılabilir.

Tablo 24: “Stajda Yaptığım İşler Sürekli Tekrarlanan Benzer İşlerden Oluşmaktadır.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
6. Stajda yaptığım işler sürekli tekrarlanan benzer işlerden oluşmaktadır.	5	2,6%	18	9,3%	20	10,3%	96	49,5%	55	28,4%

Ankete katılan öğrenciler “Stajda yaptığım işler sürekli tekrarlanan benzer işlerden oluşmaktadır” ifadesine %49,5 oranında katılıyorum %28,4 oranında ise kesinlikle katılıyorum ifadelerini tercih etmişlerdir. Bu durum staj verimliliği

açısından istenmeyen bir durumdur. Staj döneminin etkin ve verimli geçebilmesi için öğrencilere mesleki gelişimlerini arttıracak çeşitlilikte işlerin yaptırılması gereklidir. Staj süresi boyunca işletmelerin eğitim verdikleri stajyerlere güvenmesi ve mesleği ile ilgili konuları tecrübe etmesine fırsat tanınması mesleğin başındaki öğrenciler açısından oldukça önemlidir. Stajyer öğrencilere sürekli tekrarlanan işlerin yaptırılmaması, mesleği ilgilendiren tüm konularda deneyim sahibi olmaları için işletme içinde rotasyona dayalı bir şekilde çalışmaları gerekmektedir. Bunun için işletme yetkilisinin bilgilendirilmesi yapılabilir. Ayrıca mesleki ortaöğretim kurumlarının işletmelerde beceri eğitiminde uyguladığı ve derslerde öğretilen konu başlıkları hakkında öğrencilerin uygulama yapmalarını planlayan gelişim tabloları gibi bir uygulama meslek yüksekokullarında da yapılabilir. Böylelikle öğrencilere staj uygulamalarını planlı bir şekilde yapma ve teorik konuların çoğu hakkında tecrübe kazanmalarına imkan tanınmış olur. Böylelikle stajyer öğrenci işletmede yalnızca bir bölümde çalışmayacak, rotasyon yöntemiyle diğer bölümlerde de çalıştırılarak birçok derse ait teorik bilgilerini uygulama fırsatı bulacaktır.

Tablo 25: “Staj Eğitimi Aldığım İşletme İleride Çalışmayı Düşündüğüm Mesleğe Yönelik Beklentilerimi Karşılıyor.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
7. Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.	11	5,7%	14	7,2%	49	25,3%	71	36,6%	49	25,3%

Ankete katılan öğrenciler “Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.”İfadesine %36,6 oranında katılıyorum seçeneğini tercih edilirken, %25,3 oranında kararsızım ve kesinlikle katılıyorum seçeneğini tercih etmişlerdir. Genel olarak öğrencilerin çoğunluğunun olumlu görüş bildirmesi öğrencilerin staj yerlerinden memnun kaldıklarını göstermektedir. Stajyer öğrencilerin staj yerinden memnun kalmaları çalışma ortamlarının ve stajyerlik faaliyetlerinin sağlıklı yürüdüğü sonucuna ulaştırmaktadır.

Tablo 26: “Stajda ki Görevlerim Muhasebe Eğitiminin Gerekthirdiği İşlerden Oluşur.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
8. Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.	13	6,7%	22	11,3%	42	21,6%	78	40,2%	39	20,1%

Ankete katılan öğrenciler “Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.” ifadesine %60,3 oranında olumlu cevap verilmişken, %21,6 ‘lık kesim kararsız kalmıştır. Staj uygulamalarının etkin ve verimli geçmesi adına öğrencilere muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerde görev verilmesi istenen bir durumdur.

Tablo 27: “Stajda Edindiğim Bilgi Ve Beceriler Okul Başarımı Arttırıyor.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
9. Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarımı arttırıyor.	15	7,7%	20	10,3%	43	22,2%	70	36,1%	46	23,7%

“Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarımı arttırıyor.” ifadesine ankete katılan öğrencilerin %36,1’i katılıyorum, %23,7’si kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. %22,2 oranında öğrenci ise kararsız kalmıştır. Ankete katılan öğrencilerin yarıdan fazlası stajın okul başarılarını arttırdığını söylemişlerdir. Stajdan beklenen öğrencinin staj süresi sonunda iş yeteneklerine ve meslek hakkında gözlemlere sahip olmasıdır. Staj süresi boyunca gözlemler yapan, derslerde öğrendiklerini uygulama fırsatı bulan öğrenci aldığı teorik eğitimin gereksiz olmadığını göreceğ ve yeni öğreneceğı mesleki bilgilere karşı daha istekli ve öğrenmeye açık olacaktır. Bu da staj uygulamalarının verimli geçmesini sağlayacak ve okul başarısını arttıracaktır.

Tablo 28: “Stajda Aldığım Eğitim Beni İş ve Meslek Hayatına Hazırlamada Yeterlidir.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
10. Stajda aldığım eğitim beni iş ve meslek hayatına hazırlamada yeterlidir.	7	3,6%	24	12,4%	52	26,8%	63	32,5%	48	24,7%

Araştırmaya katılan öğrenciler “Stajda aldığım eğitim beni iş ve meslek hayatına hazırlamada yeterlidir.” ifadesine %32,5 oranında katılıyorum, %24,7 oranında kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. %26,8’i ise kararsız kalmışlardır. Öğrencilerin alanları ile ilgili faaliyet yürüten iş yerlerinde çalışmaları ve verilen görevlerin çeşitliliği edinecekleri tecrübeleri arttıracaktır.

Tablo 29: “Staj Eğitiminde Bölümüm İle İlgili Yeni Teknolojileri Tanıma ve Kullanma Fırsatı Buldum.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
11. Staj eğitiminde bölümüm ile ilgili yeni teknolojileri tanıma ve kullanma fırsatı buldum.	7	3,6%	31	16,0%	27	13,9%	76	39,2%	53	27,3%

Ankete katılanlar “Staj eğitiminde bölümüm ile ilgili yeni teknolojileri tanıma ve kullanma fırsatı buldum.” ifadesine %39,2 oranında katılıyorum, %27,3 oranında kesinlikle katılıyorum seçeneğini tercih etmişlerdir. Staj eğitimini ile alanında yeni teknolojileri tanıma ve kullanma fırsatı bulduğunu ifade edenler büyük çoğunluktadır. Stajyerlerin staj yaptığı işletmelerde yeni teknolojiler tanınması mesleki eğitimin pratik yönünü oluşturan staj uygulamasının verimliliği açısından olumlu bir durumdur. Bununla birlikte günümüzde teknolojik ilerlemeler neticesinde muhasebe alanında gerçekleşen gelişmeler ile nitelikli insan gücüne ihtiyaç artmıştır. Bu nitelikli insan gücünü yetiştirmek mesleki eğitimin görev ve sorumluluğunda olan bir durumdur. Meslek yüksekokullarında verilen eğitim çağın gereklerine uygun

şekilde güncellenmelidir. Böylelikle sektörün kullandığı teknolojiler pratik eğitime geçmeden önce teorik eğitimde de öğrenciler tarafından bilinir olacaktır.

Tablo 30: “Staj Eğitimi Çalışan-İşveren Arası İlişkiler Kurabilmemi Sağladı.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
12. Staj eğitimi çalışan-işveren arası ilişkiler kurabilmemi sağladı.	4	2,1%	6	3,1%	15	7,7%	90	46,4%	79	40,7%

Ankete katılan öğrenciler “Staj eğitimi çalışan-işveren arası ilişkiler kurabilmemi sağladı.” ifadesine %46,4 oranında katılıyorum, %40,7 oranında kesinlikle katılıyorum seçeneğini tercih etmişlerdir. Staj uygulaması ile çalışan-işveren arası ilişkiler kurabildiklerini söyleyen öğrencilerin oranı yüksektir. Oranın yüksek olması öğrencinin teorik dersler ile kazanamayacağı becerilerden biri olan çalışan-işveren ilişkisini staj uygulaması ile kazandığını göstermektedir. Bu durum staj uygulamasının verimliliği açısından istenen düzeydedir.

Tablo 31: “Staj Eğitimi İle Kendime Olan Güvenim Arttı.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
13. Staj eğitimi ile kendime olan güvenim arttı.	5	2,6%	7	3,6%	18	9,3%	90	46,4%	74	38,1%

Ankete katılan öğrenciler “Staj eğitimi ile kendime olan güvenim arttı.” ifadesine %46,4 oranında katılıyorum % 38,1 oranında kesinlikle katılıyorum seçeneklerini tercih etmişlerdir. Bu oran oldukça yüksektir. İş alanında verilen sorumlulukları yerine getiren öğrencinin kendini üretken hissetmesi, hedeflerine ulaşması, bir ekibin parçası olması gibi faktörlerden dolayı kendisine olan güveni artacaktır.

Tablo 32: “Staj Eğitimi Sorumluluk Bilincimi Arttırdı.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
14. Staj eğitimi sorumluluk bilincimi arttırdı.	1	,5%	3	1,5%	7	3,6%	86	44,3%	97	50,0%

Ankete katılan öğrenciler “Staj eğitimi sorumluluk bilincimi arttırdı.” ifadesine %50 oranında kesinlikle katılıyorum, %44,3 oranında katılıyorum cevabını vermişlerdir. Staj dönemi boyunca öğrencilere yetki ve sorumluluk verilerek bu becerilerinin geliştirilmesi sağlanır. Yaptığımız araştırmada staj uygulamasının öğrencilerin sorumluluk bilincini arttırdığına yönelik verilen ifadeye katılım oranı %94,3 olmuştur. Bu sonuç aynı zamanda öğrencilerin olumlu bir çalışma ortamında stajlarını tamamladıklarını da göstermektedir.

Tablo 33: “Staj Eğitimi Bana Yeni Bilgi ve Beceriler Kazandırıyor.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
15. Staj eğitimi bana yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor.	3	1,5%	5	2,6%	15	7,7%	95	49,0%	76	39,2%

Ankete katılan öğrenciler “Staj eğitimi bana yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor.” İfadesine %49 oranında katılıyorum, %39,2 oranında kesinlikle katılıyorum seçeneğini tercih etmişlerdir. Katılım düzeyinin yüksek olması staj uygulaması açısından olumlu ve istendik bir durumdur. Yunus Yılmaz’ın (2011), “İşletmelerdeki Beceri Eğitimi Uygulamasının Muhasebe Eğitimine Katkısı ve Erzurum İl Genelindeki Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerinde Bir Uygulama” isimli çalışmasında işletmelerde beceri eğitimi uygulamasının öğrencilere, mesleki bilgilerini gerçek iş ortamında uygulayabilme ve insanî değerleri öğrenme kapsamında oldukça büyük katkılar sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Ticaret meslek liseli stajyer öğrenciler ile yapılan bu araştırma sonuçları da staj uygulamasının öğrencilere yeni bilgi ve beceriler kazandırdığını göstermektedir.

Tablo 34: “Staj Eğitimi Liderlik Yeteneğimi Ortaya Çıkardı.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
16. Staj eğitimi liderlik yeteneğimi ortaya çıkardı.	3	1,5%	16	8,2%	47	24,2%	79	40,7%	49	25,3%

Ankete katılan öğrenciler “Staj eğitimi liderlik yeteneğimi ortaya çıkardı.” ifadesine %40,7 oranında katılıyorum, %25,3 oranında kesinlikle katılıyorum, %24,2 oranında kararsızım seçeneklerini tercih etmişlerdir. İçinde bulundukları grubun üyelerini yönetebilen ve hedefledikleri noktaya gelmek için çaba gösteren, toplum ile sosyalleşebilen kişilere lider denilmektedir (Çetin ve diğerleri, 2017: 37). Staj uygulaması ile çalışma ortamına giren öğrenciler çalışma arkadaşları ile olan etkileşimleri sonucu liderlik yeteneklerinin ortaya çıktığı görüşüne %66’lık bir oranla katılmışlardır.

Tablo 35: “Staj Eğitimi Sosyal Sorumluluk Sahibi Olmamı Sağladı.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
17. Staj eğitimi sosyal sorumluluk sahibi olmamı sağladı.	2	1,0%	9	4,6%	17	8,8%	97	50,0%	69	35,6%

Ankete katılan öğrenciler “Staj eğitimi sosyal sorumluluk sahibi olmamı sağladı.” ifadesine %50 oranında katılıyorum, %35,6 oranında kesinlikle katılıyorum seçeneğini tercih etmişlerdir.

Tablo 36: “Staj Eğitimi Ekip Çalışması Yapabilmemi Sağladı.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
18. Staj eğitimi ekip çalışması yapabilmemi sağladı.	3	1,5%	10	5,2%	32	16,5%	86	44,3%	63	32,5%

Ankete katılan öğrenciler “Staj eğitimi ekip çalışması yapabilmemi sağladı.” ifadesinde % 44,3 oranında katılıyorum, %32,5 oranında kesinlikle katılıyorum seçeneğini tercih etmişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda stajın özellikle iletişim, kişiler arası ilişkiler, takım çalışması ve iş yeri kurallarına uyum gösterme gibi becerileri geliştirmeye yönelik işlevinin olduğu söylenebilir.

Tablo 37: “Staj Eğitimi İle Mesleki Teori ve Pratiği Bir Arada Uygulama ve Analiz Etme Yeteneği Kazandırdı.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
19. Staj eğitimi mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.	6	3,1%	8	4,1%	49	25,3%	83	42,8%	48	24,7%

Ankete katılan öğrenciler “Staj eğitimi mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.” İfadesine %42,8 oranında katılıyorum, %24,7 oranında kesinlikle katılıyorum seçeneğini tercih ederek toplamda %67,5 oranında olumlu görüş bildirmişlerdir. % 25,3 oranında katılımcı ifadeye kararsız kalmışlardır. Staj uygulamalarının temel amacı öğrencilerin derslerde aldıkları teorik bilgileri çalışma hayatında pratik olarak uygulama fırsatı bulmalarını sağlamaktır. Katılımcıların büyük çoğunluğu yaptıkları staj ile teorik bilgilerini pratikte de uygulama fırsatı bulduklarını söylemişlerdir.

Tablo 38: “Staj Eğitimi İş Disiplini ve İş Ahlakı Kazanmama Yardımcı Oldu.” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
20. Staj eğitimi iş disiplini ve iş ahlakı kazanmama yardımcı oldu.	3	1,5%	1	,5%	9	4,6%	92	47,4%	89	45,9%

Ankete katılan öğrenciler “Staj eğitimi iş disiplini ve iş ahlakı kazanmama yardımcı oldu.” ifadesine %47,4 oranda katılıyorum, %45,9 oranında kesinlikle katılıyorum ifadelerini tercih ederek büyük oranda olumlu görüş bildirmişlerdir. İş disiplini ve iş ahlakına uygun şekilde görevini yerine getiren kişi kurallarına uygun ve düzenli bir çalışma gösterecektir. Staj uygulamasının sonucunda stajyer öğrenciye bu değerlerin kazandırılması eğitim açısından oldukça önemli bir durumdur ve ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu bu konuda olumlu görüş bildirmiştir.

Tablo 39: “Staj Eğitimi Sonunda Başka Bir İş Yerinde Çalışacak Bilgi ve Beceriye Sahip Oldum” İfadesine Katılım Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
21. Staj eğitimi sonunda başka bir iş yerinde çalışacak bilgi ve beceriye sahip oldum.	8	4,1%	7	3,6%	33	17,0%	81	41,8%	65	33,5%

Ankete katılan öğrenciler “Staj eğitimi sonunda başka bir iş yerinde çalışacak bilgi ve beceriye sahip oldum” ifadesine %41,8 oranında katılıyorum, %33,5 oranında kesinlikle katılıyorum diyerek büyük oranda olumlu görüş bildirmişlerdir. Staj uygulaması öğrenciye iş tecrübesi kazandırması açısından önemlidir. İşletmeler işe alımlarda genellikle deneyimli kişileri tercih ederler. Staj uygulamasında elde edilen deneyim başka iş yerlerine çalışmak için referans olacaktır. Ankete katılan öğrencilerin %75,3’ü staj sonunda başka iş yerinde çalışacak bilgi ve beceriye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Bu da staj uygulamasının bu açıdan verimli geçtiğini göstermektedir.

3.6.3. T Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ve TUKEY Testi Analizleri

Ankette verilen ifadelere katılım düzeyleri cinsiyet, mezun olunan lise, staj yapılan işyerinin bulunma şekli, staj yapılan iş yerinin faaliyet alanı, meslek yüksekokulu tercih sebebi ve işletmenin stajyer kabul etme sebeplerine göre detaylı olarak analiz edilecektir.

Staj Uygulamalarının Verimliliği ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Cinsiyete Göre Değişimi

Staj uygulamalarının verimliliği ve muhasebe eğitimine katkısı ile ilgili olarak verilen ifadelere katılım düzeylerinin cinsiyete göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını tespit etmek için yapılan bağımsız gruplarda t testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 40: Staj Uygulamalarının Verimliliği ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Cinsiyete Göre Değişimi

Cinsiyet		N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
1. Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir.	Kadın	133	4,2	1,2	0,871	0,385
	Erkek	61	4,0	1,2		
2. MYO' da aldığım muhasebe eğitimi mesleğin temel bilgilerini öğrenmem açısından yeterlidir.	Kadın	133	3,5	1,0	0,350	0,727
	Erkek	61	3,5	1,1		
3. Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.	Kadın	133	3,7	1,2	-0,677	0,499
	Erkek	61	3,8	1,0		
4. MYO' da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.	Kadın	133	3,2	1,2	-0,933	0,352
	Erkek	61	3,4	1,1		
5. Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor.	Kadın	133	3,4	1,3	-0,583	0,561
	Erkek	61	3,5	1,2		
6. Stajda yaptığım işler sürekli tekrarlanan benzer işlerden oluşmaktadır.	Kadın	133	4,0	1,0	0,928	0,354
	Erkek	61	3,8	1,1		
7. Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.	Kadın	133	3,6	1,2	-1,577	0,116
	Erkek	61	3,9	0,9		
8. Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği	Kadın	133	3,5	1,1	-1,098	0,274
	Erkek	61	3,7	1,1		

işlerden oluşur.						
9. Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarıma artırıyor.	Kadın	133	3,5	1,2	-1,019	0,310
	Erkek	61	3,7	1,2		
10. Stajda aldığım eğitim beni iş ve meslek hayatına hazırlamada yeterlidir.	Kadın	133	3,6	1,1	-0,275	0,783
	Erkek	61	3,7	1,0		
11. Staj eğitiminde bölümüm ile ilgili yeni teknolojileri tanıma ve kullanma fırsatı buldum.	Kadın	133	3,7	1,2	-0,804	0,423
	Erkek	61	3,8	1,1		
12. Staj eğitimi çalışan-işveren arası ilişkiler kurabilmemi sağladı.	Kadın	133	4,2	0,8	0,458	0,648
	Erkek	61	4,2	1,0		
13. Staj eğitimi ile kendime olan güvenim arttı.	Kadın	133	4,2	0,9	0,251	0,802
	Erkek	61	4,1	0,9		
14. Staj eğitimi sorumluluk bilincimi arttırdı.	Kadın	133	4,5	0,6	1,688	0,093
	Erkek	61	4,3	0,8		
15. Staj eğitimi bana yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor.	Kadın	133	4,2	0,8	-0,528	0,598
	Erkek	61	4,3	0,8		
16. Staj eğitimi liderlik yeteneğimi ortaya çıkardı.	Kadın	133	3,8	1,0	-0,844	0,400
	Erkek	61	3,9	1,0		
17. Staj eğitimi sosyal sorumluluk sahibi olmamı sağladı.	Kadın	133	4,2	0,8	0,516	0,607
	Erkek	61	4,1	0,8		
18. Staj eğitimi ekip çalışması yapabilmemi sağladı.	Kadın	133	4,0	0,9	0,274	0,784
	Erkek	61	4,0	0,9		
19. Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.	Kadın	133	3,9	0,9	0,807	0,421
	Erkek	61	3,7	1,0		
20. Staj eğitimi iş disiplini ve iş ahlakı kazanmama yardımcı oldu.	Kadın	133	4,5	0,7	2,935	0,004*
	Erkek	61	4,1	0,8		
21. Staj eğitimi sonunda başka bir iş yerinde çalışacak bilgi ve beceriye sahip oldum.	Kadın	133	4,0	1,0	-0,135	0,893
	Erkek	61	4,0	1,1		

*p<0,05

Bağımsız gruplarda t testi sonuçlarına göre; “Staj eğitimi iş disiplini ve iş ahlakı kazanmama yardımcı oldu.” ifadesine katılım düzeyi cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık gösterirken ($p<0,05$), diğer ifadelerle katılım düzeyleri cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Bu analiz sonucunda verilen ifadelerle katılım düzeyleri genel olarak cinsiyet açısından farklılık göstermezken, “Staj eğitimi iş disiplini ve iş ahlakı kazanmama yardımcı oldu.” ifadesine kadınların katılım düzeyi erkeklerin katılım düzeyine göre daha büyüktür.

Staj Uygulamalarının Verimliliği Ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türüne Göre Değişimi

Staj uygulamalarının verimliliği ve muhasebe eğitimine katkısı ile ilgili olarak verilen ifadelere katılım düzeylerinin mezun olunan lise türüne göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını tespit etmek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir.

Tablo 41: Staj Uygulamalarının Verimliliği Ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türüne Göre Değişimi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
1. Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir.	Anadolu Lisesi	24	4,50	0,88	3,808	0,005*
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	3,80	1,40		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasebe bölümü dışında)	42	4,52	0,92		
	İmam Hatip Lisesi	16	4,38	0,89		
	Diğer	16	4,25	1,00		
	Toplam	194	4,13	1,22		
2. MYO' da aldığım muhasebe eğitimi mesleğin temel bilgilerini öğrenmem açısından yeterlidir.	Anadolu Lisesi	24	3,42	1,14	0,524	0,719
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	3,50	1,06		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasebe bölümü dışında)	42	3,57	1,09		
	İmam Hatip Lisesi	16	3,31	1,25		
	Diğer	16	3,81	0,98		
	Toplam	194	3,52	1,08		
3. Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.	Anadolu Lisesi	24	3,71	1,16	3,523	0,008*
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	3,45	1,23		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasebe bölümü dışında)	42	4,10	0,91		
	İmam Hatip Lisesi	16	4,19	0,66		
	Diğer	16	3,94	1,06		
	Toplam	194	3,72	1,14		
4. MYO' da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.	Anadolu Lisesi	24	3,67	1,09	3,374	0,011*
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	2,98	1,21		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasebe bölümü dışında)	42	3,57	1,06		

	İmam Hatip Lisesi	16	3,50	0,97		
	Diğer	16	3,50	1,03		
	Toplam	194	3,28	1,16		
5. Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor.	Anadolu Lisesi	24	3,92	0,97	2,164	0,075
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	3,16	1,35		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında)	42	3,52	1,17		
	İmam Hatip Lisesi	16	3,56	1,31		
	Diğer	16	3,56	1,15		
	Toplam	194	3,40	1,27		
6. Stajda yaptığım işler sürekli tekrarlanan benzer işlerden oluşmaktadır.	Anadolu Lisesi	24	3,83	0,96	1,196	0,314
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	4,04	0,91		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında)	42	3,74	1,23		
	İmam Hatip Lisesi	16	4,06	0,85		
	Diğer	16	3,63	0,96		
	Toplam	194	3,92	0,99		
7. Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.	Anadolu Lisesi	24	4,04	0,86	3,092	0,017*
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	3,44	1,20		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında)	42	4,00	1,04		
	İmam Hatip Lisesi	16	3,56	0,96		
	Diğer	16	3,94	0,68		
	Toplam	194	3,69	1,10		
8. Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.	Anadolu Lisesi	24	3,79	0,72	3,347	0,011*
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	3,29	1,29		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında)	42	4,00	0,86		
	İmam Hatip Lisesi	16	3,63	0,81		
	Diğer	16	3,56	1,21		
	Toplam	194	3,56	1,13		
9. Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarıyı artırıyor.	Anadolu Lisesi	24	3,92	1,14	2,725	0,031*
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	3,30	1,23		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında)	42	3,83	1,15		
	İmam Hatip Lisesi	16	3,75	1,06		
	Diğer	16	3,88	0,81		
	Toplam	194	3,58	1,18		
10. Stajda aldığım eğitim beni iş ve meslek hayatına	Anadolu Lisesi	24	3,75	0,99	0,611	0,655
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	3,51	1,18		

hazırlamada yeterlidir.	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında)	42	3,67	1,07		
	İmam Hatip Lisesi	16	3,88	0,96		
	Diğer	16	3,75	0,93		
	Toplam	194	3,62	1,10		
11. Staj eğitiminde bölümüm ile ilgili yeni teknolojileri tanıma ve kullanma fırsatı buldum.	Anadolu Lisesi	24	4,13	0,74	2,956	0,021*
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	3,45	1,26		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında)	42	3,88	0,97		
	İmam Hatip Lisesi	16	3,75	1,13		
	Diğer	16	4,13	0,96		
	Toplam	194	3,71	1,14		
12. Staj eğitimi çalışan-işveren arası ilişkiler kurabilmemi sağladı.	Anadolu Lisesi	24	4,13	0,80	0,924	0,451
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	4,32	0,75		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında)	42	4,12	1,11		
	İmam Hatip Lisesi	16	4,06	0,77		
	Diğer	16	4,00	1,03		
	Toplam	194	4,21	0,87		
13. Staj eğitimi ile kendime olan güvenim arttı.	Anadolu Lisesi	24	4,00	1,02	1,024	0,396
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	4,11	0,94		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında)	42	4,33	0,72		
	İmam Hatip Lisesi	16	3,88	1,26		
	Diğer	16	4,25	0,58		
	Toplam	194	4,14	0,91		
14. Staj eğitimi sorumluluk bilincimi arttırdı.	Anadolu Lisesi	24	4,21	0,83	0,742	0,565
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	4,44	0,69		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında)	42	4,50	0,67		
	İmam Hatip Lisesi	16	4,44	0,51		
	Diğer	16	4,38	0,62		
	Toplam	194	4,42	0,69		
15. Staj eğitimi bana yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor.	Anadolu Lisesi	24	4,25	0,74	2,548	0,041*
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	4,19	0,85		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında)	42	4,50	0,59		
	İmam Hatip Lisesi	16	3,94	0,93		
	Diğer	16	3,88	0,96		
	Toplam	194	4,22	0,82		
16. Staj eğitimi	Anadolu Lisesi	24	3,96	0,91	1,615	0,172

liderlik yeteneğimi ortaya çıkardı.	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	3,69	1,03		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasese bölümü dışında)	42	4,05	0,91		
	İmam Hatip Lisesi	16	3,88	0,89		
	Diğer	16	3,50	0,73		
	Toplam	194	3,80	0,96		
17. Staj eğitimi sosyal sorumluluk sahibi olmamı sağladı.	Anadolu Lisesi	24	4,08	0,83	0,691	0,599
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	4,10	0,90		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasese bölümü dışında)	42	4,33	0,75		
	İmam Hatip Lisesi	16	4,06	0,77		
	Diğer	16	4,06	0,77		
	Toplam	194	4,14	0,84		
18. Staj eğitimi ekip çalışması yapabilmemi sağladı.	Anadolu Lisesi	24	4,08	0,88	0,713	0,584
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	3,91	0,97		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasese bölümü dışında)	42	4,17	0,91		
	İmam Hatip Lisesi	16	4,13	0,62		
	Diğer	16	4,00	0,89		
	Toplam	194	4,01	0,92		
19. Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.	Anadolu Lisesi	24	4,08	0,78	1,432	0,225
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	3,70	1,05		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasese bölümü dışında)	42	4,02	0,84		
	İmam Hatip Lisesi	16	3,75	1,00		
	Diğer	16	3,69	0,79		
	Toplam	194	3,82	0,96		
20. Staj eğitimi iş disiplini ve iş ahlakı kazanmama yardımcı oldu.	Anadolu Lisesi	24	4,33	0,56	1,620	0,171
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	4,38	0,71		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasese bölümü dışında)	42	4,48	0,77		
	İmam Hatip Lisesi	16	4,38	0,62		
	Diğer	16	3,94	1,00		
	Toplam	194	4,36	0,74		
21. Staj eğitimi sonunda başka bir iş yerinde çalışacak bilgi ve beceriye sahip oldum.	Anadolu Lisesi	24	3,88	0,95	1,023	0,397
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)	96	3,95	1,05		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasese bölümü dışında)	42	4,21	0,87		
	İmam Hatip Lisesi	16	3,88	1,15		
	Diğer	16	3,69	1,08		
	Toplam	194	3,97	1,01		

*p<0,05

Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına göre;

- Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir.
- Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.

- MYO' da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.

- Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.

- Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.
- Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarıyı artırıyor.
- Staj eğitiminde bölümüm ile ilgili yeni teknolojileri tanıma ve kullanma fırsatı buldum

- Staj eğitimi bana yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor ifadelerine katılım düzeyi mezun olunan lise türüne göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir (p<0,05). Anlamlı farklılık gösteren bu ifadeler için farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre;

“Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir.” İfadesi için; Anadolu lisesi ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasebe bölümü dışında) mezunu öğrencilerinin ifadeye katılım düzeyi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü) öğrencilerinden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.” İfadesi için; Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasebe bölümü dışında) ve İmam Hatip Lisesi mezunu öğrencilerin ifadeye katılım düzeyi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü) mezunu öğrencilerinden anlamlı derecede daha büyüktür.

“MYO' da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.” İfadesi için; Anadolu lisesi ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasebe bölümü dışında) mezunu öğrencilerinin ifadeye katılım düzeyi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü) öğrencilerinden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj eğitimi aldığım işletme ilerde çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.” ifadesi için; Anadolu lisesi ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında) mezunu öğrencilerinin ifadeye katılım düzeyi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü) öğrencilerinden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Stajda ki görevlerim muhasabe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.” ifadesi için; Anadolu lisesi ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında) mezunu öğrencilerinin ifadeye katılım düzeyi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü) öğrencilerinden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarıyı artırıyor.” ifadesi için; Anadolu lisesi ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında) mezunu öğrencilerinin ifadeye katılım düzeyi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü) öğrencilerinden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj eğitiminde bölümüm ile ilgili yeni teknolojileri tanıma ve kullanma fırsatı buldum.” İfadesi için; Anadolu lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında) ve diğer lise türleri mezunu öğrencilerinin ifadeye katılım düzeyi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü) öğrencilerinden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj eğitimi bana yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor.” İfadesi için; Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasabe bölümü dışında) mezunu öğrencilerinin ifadeye katılım düzeyi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü), İmam Hatip Lisesi ve diğer lise türlerinden mezun öğrencilerin ortalamasından anlamlı derecede daha yüksektir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Muhasebe Bölümünden mezun olan öğrencilerin staj verimliliğini ölçmek için verilen olumlu ifadelere katılma düzeyi diğer lise türlerinden mezun olan öğrencilere göre daha az oranda kalmıştır. Bunun sebebi olarak öğrencilerin lisede yaptıkları işletmelerde beceri eğitiminde muhasabe mesleği ile daha önceden tanışmış olmaları ve stajdan beklentilerinin diğer lise mezunlarına göre farklılık göstermesi olabilir.

Staj Uygulamalarının Verimliliği Ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Öğrenim Türüne Göre Değişimi

Staj uygulamalarının verimliliği ve muhasebe eğitimine katkısı ile ilgili olarak verilen ifadelere katılım düzeylerinin öğrenim türüne göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını tespit etmek için yapılan bağımsız gruplarda t testi sonuçları verilmiştir. X

Tablo 42: Staj Uygulamalarının Verimliliği Ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Öğrenim Türüne Göre Değişimi

		N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
1. Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir.	1. Öğretim	147	4,08	1,30	0,914	0,340
	2. Öğretim	47	4,28	0,93		
	Toplam	194	4,13	1,22		
2. MYO' da aldığım muhasebe eğitimi mesleğin temel bilgilerini öğrenmem açısından yeterlidir.	1. Öğretim	147	3,46	1,11	1,867	0,173
	2. Öğretim	47	3,70	0,95		
	Toplam	194	3,52	1,08		
3. Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.	1. Öğretim	147	3,63	1,20	4,393	0,037*
	2. Öğretim	47	4,02	0,85		
	Toplam	194	3,72	1,14		
4. MYO' da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.	1. Öğretim	147	3,20	1,20	2,494	0,116
	2. Öğretim	47	3,51	1,02		
	Toplam	194	3,28	1,16		
5. Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor.	1. Öğretim	147	3,35	1,31	0,942	0,333
	2. Öğretim	47	3,55	1,12		
	Toplam	194	3,40	1,27		
6. Stajda yaptığım işler sürekli tekrarlanan benzer işlerden oluşmaktadır.	1. Öğretim	147	3,95	1,02	0,745	0,389
	2. Öğretim	47	3,81	0,92		
	Toplam	194	3,92	0,99		
7. Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.	1. Öğretim	147	3,64	1,19	1,065	0,303
	2. Öğretim	47	3,83	0,73		
	Toplam	194	3,69	1,10		

8. Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.	1. Öğretim	147	3,46	1,21	4,909	0,028*
	2. Öğretim	47	3,87	0,80		
	Toplam	194	3,56	1,13		
9. Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarıımı artırıyor.	1. Öğretim	147	3,54	1,25	0,691	0,407
	2. Öğretim	47	3,70	0,95		
	Toplam	194	3,58	1,18		
10. Stajda aldığım eğitim beni iş ve meslek hayatına hazırlamada yeterlidir.	1. Öğretim	147	3,63	1,12	0,002	0,962
	2. Öğretim	47	3,62	1,01		
	Toplam	194	3,62	1,10		
11. Staj eğitiminde bölümüm ile ilgili yeni teknolojileri tanıma ve kullanma fırsatı buldum.	1. Öğretim	147	3,74	1,15	0,582	0,446
	2. Öğretim	47	3,60	1,12		
	Toplam	194	3,71	1,14		
12. Staj eğitimi çalışan- işveren arası ilişkiler kurabilmemi sağladı.	1. Öğretim	147	4,21	0,89	0,018	0,894
	2. Öğretim	47	4,19	0,80		
	Toplam	194	4,21	0,87		
13. Staj eğitimi ile kendime olan güvenim arttı.	1. Öğretim	147	4,16	0,95	0,216	0,643
	2. Öğretim	47	4,09	0,80		
	Toplam	194	4,14	0,91		
14. Staj eğitimi sorumluluk bilincimi arttırdı.	1. Öğretim	147	4,46	0,70	2,630	0,107
	2. Öğretim	47	4,28	0,65		
	Toplam	194	4,42	0,69		
15. Staj eğitimi bana yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor.	1. Öğretim	147	4,22	0,84	0,058	0,810
	2. Öğretim	47	4,19	0,74		
	Toplam	194	4,22	0,82		
16. Staj eğitimi liderlik yeteneğimi ortaya çıkardı.	1. Öğretim	147	3,76	0,99	0,897	0,345
	2. Öğretim	47	3,91	0,88		
	Toplam	194	3,80	0,96		
17. Staj eğitimi sosyal sorumluluk sahibi olmamı sağladı.	1. Öğretim	147	4,15	0,89	0,024	0,876
	2. Öğretim	47	4,13	0,65		
	Toplam	194	4,14	0,84		
18. Staj eğitimi ekip çalışması yapabilmemi sağladı.	1. Öğretim	147	4,03	0,96	0,206	0,651
	2. Öğretim	47	3,96	0,78		
	Toplam	194	4,01	0,92		

19. Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.	1. Öğretim	147	3,76	1,00	2,219	0,138
	2. Öğretim	47	4,00	0,78		
	Toplam	194	3,82	0,96		
20. Staj eğitimi iş disiplini ve iş ahlakı kazanmama yardımcı oldu.	1. Öğretim	147	4,37	0,78	0,382	0,537
	2. Öğretim	47	4,30	0,59		
	Toplam	194	4,36	0,74		
21. Staj eğitimi sonunda başka bir iş yerinde çalışacak bilgi ve beceriye sahip oldum.	1. Öğretim	147	3,99	1,05	0,343	0,559
	2. Öğretim	47	3,89	0,89		
	Toplam	194	3,97	1,01		

*p<0,05

Bağımsız gruplarda t testi sonuçlarına göre;

- Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.

- Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.

İfadelerine katılım düzeyleri öğrenim türüne göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte iken ($p<0,05$), diğer ifadelere katılım düzeyi öğrenim türüne göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Anlamlı farklılık gösteren bu ifadeler için ikinci öğretim öğrencilerinin ifadelere katılım düzeyi birinci öğretim öğrencilerinden anlamlı derecede daha yüksektir.

Staj Uygulamalarının Verimliliği Ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin İş Yerini Bulma Şekline Göre Değişimi

Staj uygulamalarının verimliliği ve muhasebe eğitimine katkısı ile ilgili olarak verilen ifadelere katılım düzeylerinin iş yerini bulma şekline göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını tespit etmek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir.

Tablo 43: Staj Uygulamalarının Verimliliği ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin İş Yerini Bulma Şekline Göre Değişimi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
1. Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir.	Okul aracılığı ile	71	3,49	1,43	14,711	0,000*
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	4,55	0,83		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,50	1,41		
	Diğer	14	4,64	0,63		
	Toplam	194	4,13	1,22		
2. MYO' da aldığım muhasebe eğitimi mesleğin temel bilgilerini öğrenmem açısından yeterlidir.	Okul aracılığı ile	71	3,39	1,05	0,993	0,397
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	3,61	1,05		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,13	1,25		
	Diğer	14	3,64	1,34		
	Toplam	194	3,52	1,08		
3. Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.	Okul aracılığı ile	71	3,30	1,18	6,167	0,001*
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	4,00	1,02		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	4,13	0,83		
	Diğer	14	3,64	1,28		
	Toplam	194	3,72	1,14		
4. MYO' da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.	Okul aracılığı ile	71	2,80	1,04	7,390	0,000*
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	3,60	1,11		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,13	1,25		
	Diğer	14	3,43	1,40		
	Toplam	194	3,28	1,16		
5. Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor.	Okul aracılığı ile	71	2,93	1,30	6,222	0,000*
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	3,74	1,12		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,25	1,49		
	Diğer	14	3,36	1,34		
	Toplam	194	3,40	1,27		
6. Stajda yaptığım işler sürekli tekrarlanan benzer işlerden oluşmaktadır.	Okul aracılığı ile	71	4,03	0,84	1,441	0,232
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	3,83	1,10		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,50	1,07		
	Diğer	14	4,21	0,80		
	Toplam	194	3,92	0,99		
7. Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi	Okul aracılığı ile	71	3,39	1,29	2,813	0,041*
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	3,86	0,94		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	4,00	0,76		

karşılıyor.	Diğer	14	3,71	1,07		
	Toplam	194	3,69	1,10		
8. Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.	Okul aracılığı ile	71	3,07	1,23	8,115	0,000*
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	3,85	0,96		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	4,13	0,83		
	Diğer	14	3,57	1,09		
	Toplam	194	3,56	1,13		
9. Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarıyı artırıyor.	Okul aracılığı ile	71	3,18	1,20	4,624	0,004*
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	3,84	1,10		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,75	0,89		
	Diğer	14	3,57	1,34		
	Toplam	194	3,58	1,18		
10. Stajda aldığım eğitim beni iş ve meslek hayatına hazırlamada yeterlidir.	Okul aracılığı ile	71	3,46	1,07	0,831	0,478
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	3,73	1,12		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,63	0,74		
	Diğer	14	3,64	1,22		
	Toplam	194	3,62	1,10		
11. Staj eğitiminde bölümüm ile ilgili yeni teknolojileri tanıma ve kullanma fırsatı buldum.	Okul aracılığı ile	71	3,45	1,25	2,410	0,068
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	3,91	1,00		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,63	0,92		
	Diğer	14	3,57	1,40		
	Toplam	194	3,71	1,14		
12. Staj eğitimi çalışan-işveren arası ilişkiler kurabilmemi sağladı.	Okul aracılığı ile	71	4,30	0,78	0,903	0,441
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	4,20	0,87		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,88	1,36		
	Diğer	14	4,00	0,96		
	Toplam	194	4,21	0,87		
13. Staj eğitimi ile kendime olan güvenim arttı.	Okul aracılığı ile	71	4,10	0,90	0,666	0,574
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	4,20	0,96		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,75	0,89		
	Diğer	14	4,14	0,66		
	Toplam	194	4,14	0,91		
14. Staj eğitimi sorumluluk bilincimi arttırdı.	Okul aracılığı ile	71	4,49	0,69	3,350	0,020*
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	4,46	0,64		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,88	0,83		
	Diğer	14	4,07	0,73		
	Toplam	194	4,42	0,69		
15. Staj eğitimi bana	Okul aracılığı ile	71	4,25	0,81	0,635	0,593

yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor.	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	4,23	0,84		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	4,25	0,46		
	Diğer	14	3,93	0,92		
	Toplam	194	4,22	0,82		
16. Staj eğitimi liderlik yeteneğimi ortaya çıkardı.	Okul aracılığı ile	71	3,65	0,99	1,194	0,313
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	3,85	0,96		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	4,13	0,64		
	Diğer	14	4,00	0,96		
	Toplam	194	3,80	0,96		
17. Staj eğitimi sosyal sorumluluk sahibi olmamı sağladı.	Okul aracılığı ile	71	4,06	0,91	1,185	0,317
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	4,25	0,77		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,88	0,83		
	Diğer	14	4,00	0,96		
	Toplam	194	4,14	0,84		
18. Staj eğitimi ekip çalışması yapabilmemi sağladı.	Okul aracılığı ile	71	3,73	1,00	3,768	0,012*
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	4,20	0,86		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	4,00	0,00		
	Diğer	14	4,07	0,83		
	Toplam	194	4,01	0,92		
19. Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.	Okul aracılığı ile	71	3,59	1,06	3,115	0,027*
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	3,93	0,89		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,63	0,52		
	Diğer	14	4,29	0,83		
	Toplam	194	3,82	0,96		
20. Staj eğitimi iş disiplini ve iş ahlakı kazanmama yardımcı oldu.	Okul aracılığı ile	71	4,30	0,74	1,663	0,176
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	4,43	0,70		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	3,88	1,25		
	Diğer	14	4,43	0,51		
	Toplam	194	4,36	0,74		
21. Staj eğitimi sonunda başka bir iş yerinde çalışacak bilgi ve beceriye sahip oldum.	Okul aracılığı ile	71	3,92	1,01	1,124	0,341
	Tanıdıklarımın aracılığı ile	101	3,93	1,07		
	Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile	8	4,50	0,53		
	Diğer	14	4,21	0,70		
	Toplam	194	3,97	1,01		

*p<0,05

Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına göre;

- Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir
- Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.
- MYO’ da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.
- Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor.
- Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.
- Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.
- Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarıyı artırıyor.
- Staj eğitimi sorumluluk bilincimi arttırdı.
- Staj eğitimi ekip çalışması yapabilmemi sağladı.
- Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.

İfadelerine katılım düzeyi staj yapılan iş yerini bulma şekline göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Anlamlı farklılık gösteren bu ifadeler için farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre;

“Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir.” ifadesi için; tanıdıkları ve diğer imkanlar ile bulanların ifadeye katılım düzeyi, okul aracılığı ile bulanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.” ifadesi için; tanıdığı aracılığıyla bulanların ifadeye katılım düzeyi okul aracılığı ile bulanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

“MYO’ da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.” ifadesi için; tanıdığı aracılığıyla bulanların ifadeye katılım düzeyi okul aracılığı ile bulanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor.” ifadesi için; tanıdığı aracılığıyla bulanların ifadeye katılım düzeyi okul aracılığı ile bulanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj eğitimi aldığım işletme ilerde çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.” ifadesi için; tanıdığı aracılığıyla bulanların ifadeye katılım düzeyi okul aracılığı ile bulanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

“Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.” ifadesi için; tanıdık ve ilanlar ile bulanların ifadeye katılım düzeyleri okul aracılığı ile bulanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

“Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarıyı artırıyor.” ifadesi için; tanıdığı aracılığıyla bulanların ifadeye katılım düzeyi okul aracılığı ile bulanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj eğitimi sorumluluk bilincimi arttırdı.” Okul ve tanıdık aracılığı ile bulanların ifadeye katılım düzeyi, ilan ve diğer yollarda bulanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj eğitimi ekip çalışması yapabilmemi sağladı.” ifadesi için; tanıdığı aracılığıyla bulanların ifadeye katılım düzeyi okul aracılığı ile bulanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.” ifadesi için; diğer yollarda bulanların ifadeye katılım düzeyi okul ve ilan yoluyla bulanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

Staj yerini kendi belirleyenlerin ankette yer alan olumlu ifadelerle katılım oranı genel olarak diğer ifadelerle göre daha yüksek çıkmıştır. Bu da staj yerini kendi belirleyen öğrencinin staj yeri memnuniyetinin de daha fazla olduğunu gösterebilir.

Staj Uygulamalarının Verimliliği Ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelerle Katılım Düzeylerinin Öğrenim Türüne Göre Değişimi

Staj uygulamalarının verimliliği ve muhasebe eğitimine katkısı ile ilgili olarak verilen ifadelerle katılım düzeylerinin staj yapılan sektöre göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını tespit etmek için yapılan bağımsız gruplarda t testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 44: Staj Uygulamalarının Verimliliği Ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Staj Yapılan Sektöre Göre Değişimi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
1. Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir.	Özel sektör	148	4,4	1,0	24,895	0,000*
	Kamu sektörü	46	3,4	1,5		
	Toplam	194	4,1	1,2		
2. MYO’ da aldığım muhasebe eğitimi mesleğin temel bilgilerini öğrenmem açısından yeterlidir.	Özel sektör	148	3,6	1,1	2,327	0,129
	Kamu sektörü	46	3,3	1,1		
	Toplam	194	3,5	1,1		
3. Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.	Özel sektör	148	3,8	1,0	7,562	0,007*
	Kamu sektörü	46	3,3	1,4		
	Toplam	194	3,7	1,1		
4. MYO’ da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.	Özel sektör	148	3,4	1,1	7,711	0,006*
	Kamu sektörü	46	2,9	1,2		
	Toplam	194	3,3	1,2		
5. Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor.	Özel sektör	148	3,5	1,3	1,209	0,273
	Kamu sektörü	46	3,2	1,3		
	Toplam	194	3,4	1,3		
6. Stajda yaptığım işler sürekli tekrarlanan benzer işlerden oluşmaktadır.	Özel sektör	148	3,9	1,0	0,018	0,893
	Kamu sektörü	46	3,9	1,0		
	Toplam	194	3,9	1,0		
7. Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.	Özel sektör	148	3,8	1,0	3,165	0,077
	Kamu sektörü	46	3,4	1,3		
	Toplam	194	3,7	1,1		
8. Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.	Özel sektör	148	3,7	1,0	7,096	0,008*
	Kamu sektörü	46	3,2	1,3		
	Toplam	194	3,6	1,1		
9. Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarıyı artırıyor.	Özel sektör	148	3,6	1,1	1,873	0,173
	Kamu sektörü	46	3,4	1,4		
	Toplam	194	3,6	1,2		
10. Stajda aldığım eğitim beni iş ve meslek hayatına hazırlamada yeterlidir.	Özel sektör	148	3,6	1,0	0,011	0,916
	Kamu sektörü	46	3,6	1,3		
	Toplam	194	3,6	1,1		
11. Staj eğitiminde bölümüm ile ilgili yeni teknolojileri tanıma ve kullanma fırsatı buldum.	Özel sektör	148	3,7	1,1	0,005	0,943
	Kamu sektörü	46	3,7	1,3		
	Toplam	194	3,7	1,1		
12. Staj eğitimi çalışan-işveren arası ilişkiler kurabilmemi sağladı.	Özel sektör	148	4,1	0,9	2,761	0,098
	Kamu sektörü	46	4,4	0,8		
	Toplam	194	4,2	0,9		
13. Staj eğitimi ile kendime olan güvenim arttı.	Özel sektör	148	4,1	0,9	1,489	0,224
	Kamu sektörü	46	4,3	0,8		
	Toplam	194	4,1	0,9		
14. Staj eğitimi sorumluluk bilincimi arttırdı.	Özel sektör	148	4,4	0,7	1,389	0,240
	Kamu sektörü	46	4,5	0,5		
	Toplam	194	4,4	0,7		
15. Staj eğitimi bana yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor.	Özel sektör	148	4,2	0,8	0,696	0,405
	Kamu sektörü	46	4,3	0,8		
	Toplam	194	4,2	0,8		

16. Staj eğitimi liderlik yeteneğimi ortaya çıkardı.	Özel sektör	148	3,8	0,9	0,154	0,695
	Kamu sektörü	46	3,8	1,0		
	Toplam	194	3,8	1,0		
17. Staj eğitimi sosyal sorumluluk sahibi olmamı sağladı.	Özel sektör	148	4,1	0,9	2,855	0,093
	Kamu sektörü	46	4,3	0,7		
	Toplam	194	4,1	0,8		
18. Staj eğitimi ekip çalışması yapabilmemi sağladı.	Özel sektör	148	4,0	0,9	2,487	0,116
	Kamu sektörü	46	4,2	0,8		
	Toplam	194	4,0	0,9		
19. Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.	Özel sektör	148	3,8	1,0	2,157	0,144
	Kamu sektörü	46	4,0	1,0		
	Toplam	194	3,8	1,0		
20. Staj eğitimi iş disiplini ve iş ahlaki kazanmama yardımcı oldu.	Özel sektör	148	4,3	0,7	1,680	0,196
	Kamu sektörü	46	4,5	0,8		
	Toplam	194	4,4	0,7		
21. Staj eğitimi sonunda başka bir iş yerinde çalışacak bilgi ve beceriye sahip oldum.	Özel sektör	148	4,0	1,0	0,581	0,447
	Kamu sektörü	46	3,9	1,2		
	Toplam	194	4,0	1,0		

*p<0,05

Bağımsız gruplarda t testi sonuçlarına göre;

- Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir.
- Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.
- MYO' da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.
- Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.

İfadelerine katılım düzeyi staj yapılan sektöre göre anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). Anlamlı farklılık gösteren bu ifadeler için özel sektörde staj yapanların ifadelere katılım düzeyi kamuda staj yapanların ifadelere katılım düzeyinden anlamlı derecede daha büyüktür.

Staj Uygulamalarının Verimliliği ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Meslek Yüksekokulunu Tercih Etme Sebebine Göre Değişimi

Staj uygulamalarının verimliliği ve muhasebe eğitimine katkısı ile ilgili olarak verilen ifadelere katılım düzeylerinin meslek yüksekokulunu tercih etme sebebine göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup

olmadığını tespit etmek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir.

Tablo 45:Staj Uygulamalarının Verimliliği ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin Meslek Yüksekokulunu Tercih Etme Sebebine Göre Değişimi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	P
1. Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	4,4	1,0	1,642	0,151
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,9	1,4		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	4,3	0,9		
	Evime yakın olması	12	3,7	1,6		
	Aile ve arkadaşlarımla istemesi	9	4,4	1,0		
	Diğer	18	4,2	1,1		
	Toplam	194	4,1	1,2		
2. MYO' da aldığım muhasebe eğitimi mesleğin temel bilgilerini öğrenmem açısından yeterlidir.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	3,9	0,9	2,940	0,014*
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,3	1,1		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	3,5	0,9		
	Evime yakın olması	12	3,3	1,4		
	Aile ve arkadaşlarımla istemesi	9	3,9	1,1		
	Diğer	18	3,3	1,2		
	Toplam	194	3,5	1,1		
3. Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	3,9	1,1	0,616	0,688
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,6	1,2		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	3,7	1,0		
	Evime yakın olması	12	3,8	1,3		
	Aile ve arkadaşlarımla istemesi	9	3,9	1,2		
	Diğer	18	3,9	1,1		
	Toplam	194	3,7	1,1		

4. MYO' da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	3,4	1,2	1,694	0,138
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,0	1,2		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	3,6	1,0		
	Evime yakın olması	12	3,2	1,3		
	Aile ve arkadaşlarımla istemesi	9	3,1	1,4		
	Diğer	18	3,6	1,1		
	Toplam	194	3,3	1,2		
5. Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	3,5	1,4	0,316	0,903
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,3	1,3		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	3,6	1,2		
	Evime yakın olması	12	3,3	1,3		
	Aile ve arkadaşlarımla istemesi	9	3,2	1,2		
	Diğer	18	3,5	1,0		
	Toplam	194	3,4	1,3		
6. Stajda yaptığım işler sürekli tekrarlanan benzer işlerden oluşmaktadır.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	4,0	1,1	0,358	0,877
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	4,0	0,9		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	3,8	0,9		
	Evime yakın olması	12	3,7	1,2		
	Aile ve arkadaşlarımla istemesi	9	3,8	1,3		
	Diğer	18	3,8	0,9		
	Toplam	194	3,9	1,0		
7. Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	3,9	1,0	2,065	0,072
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,4	1,3		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	3,7	0,8		
	Evime yakın olması	12	4,1	0,9		
	Aile ve arkadaşlarımla istemesi	9	3,3	1,7		

	Diğer	18	4,0	0,6		
	Toplam	194	3,7	1,1		
8. Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	3,8	0,9	1,474	0,200
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,4	1,3		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	3,5	0,7		
	Evime yakın olması	12	3,9	1,3		
	Aile ve arkadaşlarımın istemesi	9	3,3	1,4		
	Diğer	18	3,4	1,0		
	Toplam	194	3,6	1,1		
9. Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarıyı artırıyor.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	3,7	1,1	0,978	0,432
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,4	1,3		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	3,8	1,0		
	Evime yakın olması	12	3,8	1,1		
	Aile ve arkadaşlarımın istemesi	9	3,1	1,1		
	Diğer	18	3,6	1,1		
	Toplam	194	3,6	1,2		
10. Stajda aldığım eğitim beni iş ve meslek hayatına hazırlamada yeterlidir.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	4,0	0,9	2,903	0,015*
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,3	1,2		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	3,8	0,9		
	Evime yakın olması	12	3,4	1,2		
	Aile ve arkadaşlarımın istemesi	9	3,7	1,4		
	Diğer	18	3,6	1,0		
	Toplam	194	3,6	1,1		
11. Staj eğitiminde bölümüm ile ilgili yeni teknolojileri tanıma ve kullanma fırsatı buldum.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	3,7	1,4	0,287	0,920
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,7	1,1		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	3,7	1,0		

	Evime yakın olması	12	3,8	1,1		
	Aile ve arkadaşlarımın istemesi	9	3,3	1,1		
	Diğer	18	3,9	0,8		
	Toplam	194	3,7	1,1		
12. Staj eğitimi çalışan-işveren arası ilişkiler kurabilmemi sağladı.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	4,3	0,8	0,607	0,695
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	4,2	0,8		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	4,1	0,8		
	Evime yakın olması	12	4,0	1,3		
	Aile ve arkadaşlarımın istemesi	9	4,1	1,1		
	Diğer	18	4,1	0,9		
	Toplam	194	4,2	0,9		
13. Staj eğitimi ile kendime olan güvenim arttı.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	4,2	0,7	1,279	0,275
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	4,1	1,0		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	4,4	0,8		
	Evime yakın olması	12	4,1	0,7		
	Aile ve arkadaşlarımın istemesi	9	3,8	1,2		
	Diğer	18	3,8	1,1		
	Toplam	194	4,1	0,9		
14. Staj eğitimi sorumluluk bilincimi arttırdı.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	4,5	0,6	1,501	0,191
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	4,5	0,7		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	4,4	0,5		
	Evime yakın olması	12	4,3	0,9		
	Aile ve arkadaşlarımın istemesi	9	4,1	1,1		
	Diğer	18	4,1	0,8		
	Toplam	194	4,4	0,7		
15. Staj eğitimi bana yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	4,3	0,7	0,574	0,720
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	4,2	1,0		

	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	4,3	0,6		
	Evime yakın olması	12	4,2	0,6		
	Aile ve arkadaşlarımla istemesi	9	3,9	1,2		
	Diğer	18	4,1	0,9		
	Toplam	194	4,2	0,8		
16. Staj eğitimi liderlik yeteneğimi ortaya çıkardı.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	4,0	0,9	1,783	0,118
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,7	1,0		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	4,0	0,9		
	Evime yakın olması	12	3,2	0,8		
	Aile ve arkadaşlarımla istemesi	9	3,7	1,4		
	Diğer	18	3,8	1,0		
	Toplam	194	3,8	1,0		
17. Staj eğitimi sosyal sorumluluk sahibi olmamı sağladı.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	4,3	0,8	1,538	0,180
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	4,1	0,8		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	4,3	0,7		
	Evime yakın olması	12	3,8	0,7		
	Aile ve arkadaşlarımla istemesi	9	3,9	1,3		
	Diğer	18	3,8	1,0		
	Toplam	194	4,1	0,8		
18. Staj eğitimi ekip çalışması yapabilmemi sağladı.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	4,2	0,8	1,091	0,367
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,9	1,0		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	4,1	0,8		
	Evime yakın olması	12	4,0	0,6		
	Aile ve arkadaşlarımla istemesi	9	3,7	1,2		
	Diğer	18	4,0	1,0		
	Toplam	194	4,0	0,9		
19. Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak	51	4,1	0,9	2,861	0,016*

uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.	istemem					
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,7	1,0		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	4,1	0,8		
	Evime yakın olması	12	3,4	0,8		
	Aile ve arkadaşlarımın istemesi	9	3,3	1,0		
	Diğer	18	3,7	1,1		
	Toplam	194	3,8	1,0		
20. Staj eğitimi iş disiplini ve iş ahlakı kazanmama yardımcı oldu.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	4,4	0,6	1,111	0,356
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	4,4	0,8		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	4,4	0,7		
	Evime yakın olması	12	4,1	1,1		
	Aile ve arkadaşlarımın istemesi	9	4,4	0,7		
	Diğer	18	4,1	0,6		
	Toplam	194	4,4	0,7		
21. Staj eğitimi sonunda başka bir iş yerinde çalışacak bilgi ve beceriye sahip oldum.	Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem	51	4,3	0,7	3,472	0,005*
	Puanımın bu bölüme yetmesi	73	3,7	1,1		
	Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem	31	4,2	0,7		
	Evime yakın olması	12	4,0	1,1		
	Aile ve arkadaşlarımın istemesi	9	4,1	0,9		
	Diğer	18	3,6	1,3		
	Toplam	194	4,0	1,0		

*p<0,05

Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına göre;

- MYO’ da aldığım muhasebe eğitimi mesleğin temel bilgilerini öğrenmem açısından yeterlidir.
- Stajda aldığım eğitim beni iş ve meslek hayatına hazırlamada yeterlidir.
- Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.

- Staj eğitimi sonunda başka bir iş yerinde çalışacak bilgi ve beceriye sahip oldum.

İfadelerine katılım düzeyleri meslek yüksekokulunu tercih etme sebebine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre;

“MYO’ da aldığım muhasebe eğitimi mesleğin temel bilgilerini öğrenmem açısından yeterlidir.” ifadesi için; Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istediği için tercih edenlerin ifadeye katılım düzeyi puanı o bölüme yettiği için ve diğer nedenlerden dolayı tercih edenlerden anlamlı derecede daha yüksektir. Bunun sebebi meslek yüksekokullarının amaçları doğrultusunda bu bölümü mesleğini yapmak için seçen öğrencilerin ilgi, istek ve motivasyonunun diğer öğrencilere göre daha yüksek olacağı düşüncesi ile açıklanabilir.

“Stajda aldığım eğitim beni iş ve meslek hayatına hazırlamada yeterlidir.” ifadesi için; Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istediği için tercih edenler ile Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istediği için tercih edenlerin ifadeye katılım düzeyi puanı o bölüme yettiği için tercih edenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.” ifadesi için; Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istediği için tercih edenlerin ifadeye katılım düzeyi; puanı o bölüme yetenler, evlerine yakın olduğu için tercih edenler, aile ve arkadaş isteği doğrultusunda tercih edenler ve diğer nedenlerle tercih edenlerden anlamlı derecede daha yüksektir. Ek olarak Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istediği için tercih edenlerin ifadeye katılım düzeyi, evlerine yakın olduğu için tercih edenler ve aile ve arkadaş isteği doğrultusunda tercih edenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj eğitimi sonunda başka bir iş yerinde çalışacak bilgi ve beceriye sahip oldum.” ifadesi için; Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istediği için tercih edenler ile Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istediği için tercih edenlerin ifadeye katılım düzeyi puanı o bölüme

yettiği için tercih edenler ve diğer nedenlerle tercih edenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Staj Uygulamalarının Verimliliği Ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin İş Yerinin Stajyer Kabul Etme Sebebine Göre Değişimi

Staj uygulamalarının verimliliği ve muhasebe eğitimine katkısı ile ilgili olarak verilen ifadelere katılım düzeylerinin iş yerinin stajyer kabul etme sebebine göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını tespit etmek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir.

Tablo 46: Staj Uygulamalarının Verimliliği Ve Muhasebe Eğitimine Katkısı İle İlgili Olarak Verilen İfadelere Katılım Düzeylerinin İş Yerinin Stajyer Kabul Etme Sebebine Göre Değişimi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
1. Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	4,2	1,2	2,206	0,089
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	4,3	1,1		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	3,9	1,4		
	Diğer	13	3,5	1,7		
	Toplam	194	4,1	1,2		
2. MYO' da aldığım muhasebe eğitimi mesleğin temel bilgilerini öğrenmem açısından yeterlidir.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	3,6	1,0	1,171	0,322
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	3,6	1,0		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	3,3	1,2		
	Diğer	13	3,3	1,4		
	Toplam	194	3,5	1,1		
3. Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	4,0	1,1	2,794	0,042*
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	3,8	1,1		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	3,3	1,3		
	Diğer	13	3,7	1,1		
	Toplam	194	3,7	1,1		
4. MYO' da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım	İşletmeye personel yetiştirmek	40	3,5	1,2	5,265	0,002*
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	3,4	1,1		

İşletmede uygulayabiliyorum.	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	2,7	1,3		
	Diğer	13	2,8	1,0		
	Toplam	194	3,3	1,2		
5. Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	3,7	1,2	5,085	0,002*
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	3,6	1,2		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	2,7	1,3		
	Diğer	13	3,2	1,3		
	Toplam	194	3,4	1,3		
6. Stajda yaptığım işler sürekli tekrarlanan benzer işlerden oluşmaktadır.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	3,5	1,2	3,556	0,015*
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	4,0	0,8		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	4,1	1,1		
	Diğer	13	4,0	1,2		
	Toplam	194	3,9	1,0		
7. Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	3,9	1,0	4,094	0,008*
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	3,8	1,0		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	3,2	1,2		
	Diğer	13	3,6	1,3		
	Toplam	194	3,7	1,1		
8. Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	3,7	1,1	3,369	0,020*
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	3,7	1,0		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	3,2	1,2		
	Diğer	13	3,0	1,3		
	Toplam	194	3,6	1,1		
9. Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarıyı artırıyor.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	3,8	1,0	2,618	0,052
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	3,7	1,1		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	3,2	1,3		
	Diğer	13	3,3	1,3		
	Toplam	194	3,6	1,2		
10. Stajda aldığım eğitim beni iş ve meslek hayatına hazırlamada yeterlidir.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	3,7	1,1	0,727	0,537
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	3,7	1,1		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	3,6	1,1		
	Diğer	13	3,2	1,2		
	Toplam	194	3,6	1,1		

11. Staj eğitiminde bölümüm ile ilgili yeni teknolojileri tanıma ve kullanma fırsatı buldum.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	3,7	1,2	0,210	0,890
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	3,8	1,0		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	3,6	1,3		
	Diğer	13	3,6	1,1		
	Toplam	194	3,7	1,1		
12. Staj eğitimi çalışan-işveren arası ilişkiler kurabilmemi sağladı.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	4,5	0,8	3,433	0,018*
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	4,2	0,8		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	4,2	0,7		
	Diğer	13	3,6	1,3		
	Toplam	194	4,2	0,9		
13. Staj eğitimi ile kendime olan güvenim arttı.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	4,2	0,8	1,242	0,296
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	4,2	0,9		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	3,9	1,1		
	Diğer	13	4,1	0,8		
	Toplam	194	4,1	0,9		
14. Staj eğitimi sorumluluk bilincimi arttırdı.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	4,6	0,6	1,097	0,352
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	4,4	0,7		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	4,4	0,6		
	Diğer	13	4,2	0,8		
	Toplam	194	4,4	0,7		
15. Staj eğitimi bana yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	4,2	0,8	0,272	0,846
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	4,3	0,8		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	4,1	0,9		
	Diğer	13	4,2	0,9		
	Toplam	194	4,2	0,8		
16. Staj eğitimi liderlik yeteneğimi ortaya çıkardı.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	4,0	1,1	2,265	0,082
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	3,9	0,8		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	3,6	1,0		
	Diğer	13	3,4	1,2		
	Toplam	194	3,8	1,0		
17. Staj eğitimi sosyal sorumluluk sahibi olmamı sağladı.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	4,3	0,8	2,684	0,048*
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	4,2	0,8		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	4,2	0,9		

	görmeleri					
	Diğer	13	3,5	1,0		
	Toplam	194	4,1	0,8		
18. Staj eğitimi ekip çalışması yapabilmemi sağladı.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	4,1	0,8	1,150	0,330
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	4,1	0,9		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	3,9	1,0		
	Diğer	13	3,6	1,2		
	Toplam	194	4,0	0,9		
19. Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	3,9	1,1	2,916	0,035*
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	4,0	0,9		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	3,5	1,0		
	Diğer	13	3,4	1,0		
	Toplam	194	3,8	1,0		
20. Staj eğitimi iş disiplini ve iş ahlakı kazanmama yardımcı oldu.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	4,3	0,8	2,587	0,054
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	4,4	0,7		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	4,3	0,7		
	Diğer	13	3,8	1,1		
	Toplam	194	4,4	0,7		
21. Staj eğitimi sonunda başka bir iş yerinde çalışacak bilgi ve beceriye sahip oldum.	İşletmeye personel yetiştirmek	40	4,2	0,9	1,537	0,206
	İş deneyimi kazanmamı sağlamak	103	4,0	1,0		
	Ucuz iş gücü olarak görmeleri	38	3,7	1,2		
	Diğer	13	4,2	0,9		
	Toplam	194	4,0	1,0		

*p<0,05

Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına göre;

- Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.
- MYO' da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.
- Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor.
- Stajda yaptığım işler sürekli tekrarlanan benzer işlerden oluşmaktadır.
- Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.

- Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.
- Staj eğitimi çalışan-işveren arası ilişkiler kurabilmemi sağladı.
- Staj eğitimi sosyal sorumluluk sahibi olmamı sağladı.

• Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı ifadelerine katılım düzeyi anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre;

“Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.” ifadesi için; işletmeye personel yetiştirmek amacıyla cevabı verenlerin ifadeye katılım düzeyi ucuz iş gücü olarak görmeleri cevabı verenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

“MYO’ da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.” ifadesi için; işletmeye personel yetiştirmek ve iş deneyimi kazanılmasını sağlamak cevabı verenlerin ifadeye katılım düzeyi ucuz iş gücü olarak görmeleri cevabı verenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor.” işletmeye personel yetiştirmek ve iş deneyimi kazanılmasını sağlamak cevabı verenlerin ifadeye katılım düzeyi ucuz iş gücü olarak görmeleri cevabı verenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Stajda yaptığım işler sürekli tekrarlanan benzer işlerden oluşmaktadır.” ifadesi için; iş deneyimi kazanılmasını sağlamak ve ucuz iş gücü olarak görmeleri cevabını verenlerin ifadeye katılım düzeyi işletmeye personel yetiştirmek cevabı verenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.” ifadesi için; işletmeye personel yetiştirmek ve iş deneyimi kazanılmasını sağlamak cevabı verenlerin ifadeye katılım düzeyi ucuz iş gücü olarak görmeleri cevabı verenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Stajdaki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.” ifadesi için; işletmeye personel yetiştirmek ve iş deneyimi kazanılmasını sağlamak cevabı verenlerin ifadeye katılım düzeyi ucuz iş gücü olarak görmeleri cevabı verenler ve diğer cevabı verenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj eğitimi çalışan-işveren arası ilişkiler kurabilmemi sağladı.” ifadesi için; işletmeye personel yetiştirmek cevabı verenlerin ifadeye katılım düzeyi diğer cevabı verenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj eğitimi sosyal sorumluluk sahibi olmamı sağladı.” ifadesi için; işletmeye personel yetiştirmek, iş deneyimi kazanılmasını sağlamak ve ucuz iş gücü olarak görmeleri cevabı verenlerin ifadeye katılım düzeyi diğer cevabı verenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.” ifadesi için; işletmeye personel yetiştirmek ve iş deneyimi kazanılmasını sağlamak cevabı verenlerin ifadeye katılım düzeyi ucuz iş gücü olarak görmeleri ve diğer cevabı verenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Teknoloji ve ekonomi alanında yaşanan hızlı gelişmeler ile hem ulusal hem de uluslar arası platformda rekabet ortamının oluşması nitelikli iş gücünün önemini arttırmıştır. İhtiyaç duyulan nitelikli iş gücünü yetiştirmek mesleki eğitimin en önemli amacıdır. Gelişmiş ülkelerin mesleki eğitime ve insan kaynaklarının gelişimine verdikleri önem ile kalkınmaları süreklilik kazanmaktadır. Mesleki eğitime verilen önem ile nitelikli iş gücünün gelişimi sağlanacak, işsizlik ve yoksulluk gibi sorunlar azalacaktır. Nitelikli iş gücünün eğitilmesi ve yetiştirilmesi örgün ve yaygın eğitim ile gerçekleştirilmektedir. Örgün eğitimde mesleki ortaöğretim ile başlayan süreç meslek yüksekokulları ile bir üst öğretime taşınmaktadır. Mesleki eğitimde önemli yeri olan meslek yüksekokullarında eğitim teorik ve uygulama şeklinde tamamlanmaktadır. Mesleki eğitiminin istenilen nitelikte olabilmesi için öğrencilere akademik bilgiler ile beraber uygulamaya yönelik bilgi ve becerilerin de kazandırılması önemlidir. Öğrenciler derslerinde öğrendikleri teorik mesleki bilgileri uygulayacakları staj çalışmaları ile iş yaşantısına uyum sağlayacak ve mesleki tecrübe kazanacaktır. Eğitimin uygulama kısmını oluşturan zorunlu staj uygulamasının verimliliği eğitimin kalitesini doğrudan etkileyecektir.

Bu çalışma ile Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümünde eğitim gören öğrencilerin yaptıkları stajın verimliliği ve aldıkları mesleki eğitime katkısı incelenmiştir. Bu kapsamda Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerinin yaptığı zorunlu staj uygulamasının verimliliğini arttırmak adına şu önerilerde bulunulmuştur:

Araştırma sonucunda öğrencilerin çoğunun Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümünü, programın hedef ve amaçlarını dikkate almadan tercih ettikleri görülmüştür. Öğrencilerin bölümü tercih etmeden önce program hakkında bilgiye sahip olmaları adına bölümün amaçları ve kazanımlarının tanıtıldığı broşürler hazırlanıp liselerin rehberlik servislerine bırakılarak, ayrıca bunun için hazırlanacak afişlerin öğrencilerin görebileceği sosyal alanlara asılarak program tanıtımları yapılabilir.

Staj yapılacak işletmenin öğrencinin MYO’ da aldığı eğitimi uygulayabileceği donanımına sahip olması, işletmede staj eğitimini yürütecek öğretici personelin bulunması gerekliliği ve staj yapılacak işletme tespitinin öğrenciye bırakılmasından doğacak problemlerin engellenmesi gibi sebeplerden dolayı staj yerinin belirlenmesi okul tarafından yapılabilir. Dolayısıyla staj yerlerinin tespitinin sistemli bir şekilde yapılabilmesi için MYO’lar bünyesinde “İş Yeri Belirleme Komisyonu” kurulabilir.

Yaz döneminde yapılan zorunlu staj uygulamasında öğrencilerin meslek yüksekokulunun bulunduğu bölgeden başka bir yerde staj yapması öğrencilerin öğretim görevlileri tarafından denetlenmeden stajlarını tamamlamalarına sebep olmaktadır. Bu durum öğrencilerin yaz stajını yapmadan evrak üzerinde yapılmış gibi göstermelerine sebep olabilir. Bu sebeple öğrencinin staj yaptığı yerde bulunan meslek yüksekokulu ile kayıtlı olduğu meslek yüksekokulu arasında oluşturulacak iş birliği sayesinde koordinasyon içinde olmaları sağlanarak öğrencinin denetimleri yapılabilir.

Araştırma sonucuna göre öğrencilerin büyük çoğunluğu staj uygulamalarını özel sektör işletmelerinde yapmayı tercih etmişlerdir. MYO ’ların amacı sektöre nitelikli ara eleman yetiştirmek olduğu düşünüldüğünde özel sektör işletmeleri ve MYO arasındaki işbirliğine önem verilmeli ve özel sektör kuruluşlarından gerekli ilgi ve destek alınmalıdır. Bu doğrultuda MYO ders programı ve içerikleri sektörün koşullarına uygun olarak güncellenmelidir.

Öğrencilerin aldıkları teorik eğitimin tamamını staj yaptıkları işletmelerde uygulayamadıkları görülmektedir. Stajda edinilecek iş tecrübesinin işletmenin faaliyet alanı ile sınırlı olacağından staj uygulamasının iki dönemde farklı faaliyet kollarındaki (ticaret, üretim, hizmet) işletmelerde yapılması öğrenilen teorik bilgilerin daha geniş uygulama alanını bulmasını sağlayacaktır.

3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunda öğrenciler yirmiden fazla personeli olan işletmelerde asgari ücretin %30’u, yirmiden az personeli olan işletmelerde ise %15’inden az ücret ödenemeyeceği hükmü yer alır. 2016 yılında geçici madde ile ödenecek en az ücretin asgari ücretin net tutarının %30’undan az olamayacağı eklenmiştir. Yaptığımız çalışmada öğrencilerin bir kısmı işletmelerin kendilerini ucuz iş gücü olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin emeklerinin

karşılıklarını almaları, kendilerini ucuz iş gücü olarak görmemeleri adına stajyerlere ödenen ücret arttırılabilir. Özel sektör işletmelerin artan ücretler sonucu stajyer çalıştırmak istemeyecekleri düşünülerek ödenen ücretin yirmiden fazla personel çalıştıran işletmelerde 1/3'ünün, yirmiden az personel çalıştıran işletmelerde 2/3'ünün devlet tarafından ve finansmanının İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılandığı devlet teşviki kalıcı hale getirilebilir.

Staj uygulamalarının amacı öğrencilerin iş deneyimi kazanmalarını sağlamaktır. Öğrencilere staj yerlerinde rotasyona dayalı bir sistem içinde farklı görevlendirmeler yapılarak iş tecrübelerinin artmasına imkan sağlanmalıdır. Bunun için derslerde öğretilen konu başlıkları hakkında öğrencilerin uygulama yapmalarını planlayan gelişim tabloları hazırlanıp staj yapılan işletmelere verilerek öğrencilerin o konularda deneyim kazanması sağlanabilir.

Araştırmamızda zorunlu staj uygulamasının öğrencilere alanları ile ilgili bilgi ve beceriler kazandırmasıyla beraber, kendine güven, sorumluluk, risk alabilme, girişimcilik ve fırsatları değerlendirme, çalışan işveren ilişkileri, iş ahlakı ve iş disiplini gibi iş yaşamında kullanacağı yeterlilikler de kazandırdığı görülmüştür.

Çalışmamız kapsamında yukarıda belirtilen önerilerin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerinin yaptığı zorunlu staj uygulamasının verimliliğini arttıracak görülmüştür. Bölümün kazanımlarının farkında olan ve mesleği seven öğrencilerin çalışma yaşamında daha başarılı olacakları düşünüldüğünde ara elemen ihtiyacını sağlayan MYO'ların öğrencinin ve ara elemana ihtiyaç duyan sektörün görüş ve isteklerini göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Bu bağlamda MYO'ları ve sektörden sağlanacak katkı ve desteklerle, öğrencilerin iş hayatına girmelerindeki ilk basamak olan staj yerlerine daha uygun şekilde yerleştirilmeleri sağlanmalı, özellikle mesleki elemen yetiştiren ülkemizdeki MYO'ların mesleki programların müfredatlarını ve ders içeriklerini teknolojik, sosyal gelişmelere, yasal değişikliklere ve sektörün ihtiyaçlarını karşılayacak niteliklere göre yenileyerek günümüz koşullarını uygun bir duruma getirmelidir. Araştırmamız ve yapılan önceki çalışmalar değerlendirildiğinde sonuç olarak yaşanan aksaklıklara ve sistemde yapılabilecek düzenlemelere rağmen zorunlu staj uygulamasının mesleki eğitime olumlu katkılarının olduğu tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

Akdemir,A., Mert Karagöz, A., Salihoğlu,G., Konakay, G., Adalı,P., Koçyiğit, E. ve Zaimoğlu, Ö. (2015). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Kariyer Planlarının Motivasyon Düzeylerine Etkilerinin Araştırılması. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*. 4 (1): 52-90.

Akhun, İ. *Okul Sanayi Ortaklaşa (Osanor) Eğitimi: Öğrencilerin İşyerlerinde Çalışması*. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5480>, (12.03.2019).

Aksakaloğlu, H. (2013). *Ticaret Meslek Liselerinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğu: Bursa İli Örneği*.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aktuğ, H. (1983). Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu, Ülkemizdeki Uygulama. *Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu*, Ankara.

Akyüz, Ü. (2015). Milli Eğitim Bakanlığı'nca Tamamlanmış Avrupa Birliği Eğitim Projeleri'nin Yönetici ve Uzman Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*. 40 (181): 191-216

Alkan, C., Doğan, H. ve Sezgin,İ. (2001). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Ataman, Ü. (2007). Muhasebe Mesleği Ve Meslek Yüksek Okullarında Muhasebe Eğitimi. *Anadolu Bil Meslek Yüksek Okulu Dergisi*. 2 (5):1-17.

Ayboğa, H. (2003). Globalleşme Sürecinde Ülkemizde Muhasebe Mesleği ve Meslek Mensuplarının Eğitimi. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*. 18(1), 327-359.

Başer, H. (2010). *Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi ve İş Dünyasının Beklentilerine Göre Yapılandırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bolat, Y. (2016). Türkiye'de 2005-2015 Yılları Arasında Mesleki ve Teknik Eğitim Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3 (8), 151-167.

Bolat, Y. (2016). *Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Mevcut Durumu ve Farklı Ülkelerle Karşılaştırılması*. Ankara: Pegem Akademi.

Bursa Uludağ Üniversitesi Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü Ders Programları. <http://bilgipaketi.uludag.edu.tr/Programlar/Detay/1037?AyID=25>), (25.03.2019).

Coşkun, A., Kılıç R. (2011). Meslek Liselerinde Modül Değerlendirme Sınavlarının Çevrimiçi Uygulanması. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*. 4 (1): 29-40.

Coşkun, S., Kır, A. ve Özbay, F. (2017). Meslek Yüksekokulu Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılarının Ve Mesleki Eğitimden Beklentilerinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*. (Özel Sayı):314-329.

Çamtosun, İ. (2008). *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi Sürecinde Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitiminin Meslek Yüksek Okullarındaki Muhasebe Eğitimine Etkileri: İstanbul’da Bir Alan Araştırması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çetin, S.,Giderler,C., Güler, M. (2017). Yöneticilerin Çalışanların Motivasyonuna Ve Performansına Etkisi: Kamu Kuruluşunda Bir Çalışma. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 19 (4): 36-49.

Çetin, Ş. (2005). Öğrenci Stajlarında Yararlanılan Dersler Üzerine Ampirik Bir Değerlendirme: Mersin Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 16(2): 153-169.

Çolak,N. (2014). İkmep ve Elektrik Ön Lisans Programları. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi*. 2 (Özel Sayı):113-124.

Daştan A. (2008). *Bilgi ve Eğitim Teknolojilerinde Yaşanan Gelişmelerin Muhasebe Eğitimine Etkisi: Türkiye Değerlendirmesi*. Ankara: Sıramat Ltd. Şti.

Demir, B. (01.Mart.2018). *Yükseköğretim Kurulu*.
<https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/meslek>,
(10.04.2019).

Demir, B. (2015). Meslek Yüksek Okullarında Verilen Muhasebe Eğitiminde Stajın Önemi, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 4 (3): 76-80.

Demirtaş. B., Yılmaz, Ö. (2013). Türkiye’de Yükseköğretimde Küresel Standardizasyonu Yakalamada İkmep ve Örnek Ülke Modelleriyle Karşılaştırma. *Electronic Journal Of Vocational Colleges*: 130-135.

Dolmacı, N., Duran, Y. (2017). Ön Lisans Düzeyinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Zorunlu Staj Uygulamasına İlişkin Görüşleri, Sorunları Ve Çözüm Önerileri: Isparta Meslek Yüksekokulu Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 9 (21): 254-267.

Duman, T. (2001). Avrupa Birliği Eğitim Programları “Leonardo Vinci Programı”. *Milli Eğitim Dergisi*. (150):77-78.

Erol, M., Erkan, G. (2008). Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Biga İktisadi ve İdari Birimler Fakültesinde Bir Araştırma, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10 (14): 284-301

Ertürk, S. (1991). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan Yayınları.

Gelpiş, Y. (2008). *Ticaret Lisesi Kökenli Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimlerinin Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gençoğlu Gücenme, Ü., İşseveroğlu, G. (2010). Türkiye’de Meslek Yüksekokullarındaki Eğitimin Muhasebe Mesleğine Katkısı Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. (47): 28-40.

Göksan, S.T., Uzundurukan S., ve Keskin S.N. (2009). Yaşam Boyu Öğrenme ve Avrupa Birliği'nin Yaşam Boyu Öğrenme Programları. *1. İnşaat Mühendisliği Eğitimi Sempozyumu*. Antalya: 143-151.

Görmüş, A.Ş. ve Bektaş, Ç. (2002). Sektör temsilcilerinin meslek yüksekokulu öğrencilerini algılamalarına yönelik bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2, 19-30

Günay, D., Özer, M. (2016). Türkiye’de Meslek Yüksekokullarının 2000’li Yıllardaki Gelişimi ve Mevcut Zorluklar. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 6 (1): 1-12

Hatunoğlu, Z. (2006). Muhasebe Eğitiminde Bilgi Teknolojisi Kullanımının Sunum Etkilerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. (30): 190-200.

Hayat Boyu Öğrenme. *Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi Projesi II*. <http://hayatboyu.meb.gov.tr/hayat-boyu-ogrenmenin-gelistirilmesi-projesi-ii-sona-eriyor/>, (20.12.2018).

Kabakçı Karadeniz, H.(2018). Meslek Yüksekokullarında Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programlarındaki Müfredatının İncelenmesi. *Başkent University Journal of Education*. 1:55-61.

Kalkınma Bakanlığı. (2014). *Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018 Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması Raporu*. Ankara.

Kandemir, T.,Kardeş.Z. ve Baykut,E. (2016). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açıları: Afyon Kocatepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 18 (2): 133-151.

Karaağaçlı, M. (2002). *Mesleki eğitim ve Teknoloji Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karabatak, S.,Şengür, D. (2017). Mesleki ve Teknik Eğitimde Yapılan Düzenlemelere ilişkin Okul Yöneticilerinin Görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*. 5 (1): 72-81.

Karacan, S., Karacan, E. (2004). Staj Uygulamalarına İlişkin Bir Araştırma: Kalite ve Verimlilik İçin İş Yerleri – MYO İşbirliğinin Gereği. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 8 (2):168-184

Kaya, U.,Daştan, A. (2006). Türkiye’de Lisans Düzeyinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Öğrenci-Öğretici ve Uygulayıcılar Açısından Değerlendirilmesi. *XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*. İstanbul.

Kutlu, H.A. (2011). *Muhasebe Meslek Ahlâkı*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

MEB. *Mesleki Ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Proje ve Protokol Teknik Destek*.<http://mtegmprojeler.meb.gov.tr/index.php?pg=uluslararasıprojeler>, (18.12.2018).

MEB. MESGEP Projeler. *Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü*.<http://mesgep.meb.gov.tr/Hakkimizda>, (18.12.2018).

MEB. (2012). *Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı*. Ankara: Başak Matbaacılık Tan. Hiz. Ltd. Şti.

MEB. *Resmi İstatistikler*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64>, (15.05.2019).

MEB. (2015). *Türk Eğitim Sistemi ve Ortaöğretim*. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü.

MEB. (2013). *Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018*.
http://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_07/29122004_mte_stareji_belgesi_2014_2018_1.pdf, (17.12.2018).

MEB. (2018). *Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No:1*.
https://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_11/12134429_No1_Turkiyede_Mesleki_ve_Teknik_Egitimin_Gorunumu.pdf, (05.04.2019).

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği. *Resmi Gazete*. 16.09.2017. http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/20161748_MYLLY_EYYTYM_BAKANLIYI_ORTAYYRETYM_KURUMLARI_YYNETMELYYY.pdf. 01.04.2019.

Orhaner, E.,Hussein, A. (2007). *Ticaret ve Turizm Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Otlu, F., Durmuş, A. F. ve Solak, B. (2012). Meslek Yüksekokulları Muhasebe ve Vergi Bölümlerindeki Muhasebe Eğitimi ve Bölümün Geleceği Hakkında Bir Araştırma: Malatya Meslek Yüksekokulu Uygulaması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. (55): 35-50.

Örs, F. (2003). Meslek Yüksekokullarının Toplumsal İşlevi Bir Meslek Yüksekokulunun Kurumsal İmaj Araştırması. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (10): 1-16.

Özgüler, D., Koca, T., ve Özgüler, A.T. (2013). Meslek Yüksekokullarında Eğitim Öğretim Süresinin İrdelenmesi. *Electronic Journal of Vocational Colleges*. (Özel Sayı): 40-43.

Özsoy, C. (2007). *Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin İktisadi Kalkınmadaki Yeri ve Önemi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Sevilengül, O. (2009). *Genel Muhasebe*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Süer, H. M. (2007). *Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şengel, S. (2011). Türkiye’de Muhasebe Meslek Elemanı Talebi Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (50): 167-180.

Tazegül, A., Kutlu, H.A. ve Elyıldırım, Ü.Y. (2014). Yeni Yaklaşımlar ve Öğrenme-Öğretme Etkinlikleri – Muhasebe Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yöntemler ve Araçlar. 33. *Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*:31-53.

Tek, N. (2010). *Finansal Muhasebeye Giriş ve Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulamaları*. İzmir: Birleşik Matbaacılık.

Tugay, O.,Ömürbek, V. (2014). Meslek Yüksekokullarında Verilen Muhasebe Derslerinin Uygulamada Kullanılma Düzeyi ve Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 7 (3): 53-74.

Turan, K. (1992). *Mesleki teknik eğitimin gelişmesi ve Mehmet Rüştü Uzel*. İstanbul: Milli Eğitim Basım Evi.

Turan, K. (1996). *Ahilikten Günümüze Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihi Gelişimi*. İstanbul: M. Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.

Türkiye Ulusal Ajansı. (2017). *Türkiye Ulusal Ajansı ile Erasmus+ Eğitim, Gençlik ve Sporda Avrupa Fırsatları*. Ankara.

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği. (1999). *Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması*. İstanbul.

Uçum, M. (2011). *AB Projelerinin Mesleki Eğitim Merkezlerinin Gelişimine Katkısının Değerlendirilmesi*, Düzenleyen MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı.

Ulusal ve Uluslararası Projeler. *Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Bilgi Portalı*. http://mtegm.meb.gov.tr/portal_taslak/?sayfa=ogrenci_projeler, (18.12.2018).

Yardımcıoğlu, M., Büyükşalvarcı A. (2007). Muhasebe Eğitiminde Meslek Yüksek Okullarının Yeterliliği ve Tercih Edilme Sebepleri: Selçuk Üniversitesinde Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. (36): 173-178.

Yılmaz, Y. (2011). *İşletmelerdeki Beceri Eğitimi Uygulamasının Muhasebe Eğitimine Katkısı ve Erzurum İl Genelindeki Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe*

Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerinde Bir Uygulama. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yöyen, İ. (2008). *Mesleki Ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesine (Megep) Dahil Olan ve Olmayan Öğrencilerin Depresyon ve Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılması.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yükçü, S. (2005). *Yönetim Açısından Maliyet Muhasebesi.* İzmir: Birleşik Matbaacılık.

Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. <https://istatistik.yok.gov.tr/>, (15.05.2019).

Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, <https://dokuman.osym.gov.tr/Pdfdokuman/2018/Yks/Kontkılavuz6082018.Pdf>, (15.05.2019).

Zaif, F., Ayanoğlu Y. (2007). Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye'de Bir İnceleme. *Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 9 (1): 115- 136.

Zorlu, K. (2012). Türkiye'de Ara Eleman İhtiyacına Yönelik Tespitler ve Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir Araştırma. *TİSK Akademi*. 1.

2018 Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. OSYM. <https://www.osym.gov.tr/TR,15240/2018-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu.html> 01.04.2019.

2019 Meslek Yüksekokulları İle Açıköğretim Önlisans Programları Mezunlarının Lisans Öğrenimine Dikey Geçiş Sınavı (Dgs) Kılavuzu. <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2019/DGS/kilavuz26042019.pdf>, (04.06.2019).

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu. Resmi Gazete.
06.11.1981. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf> 01.04.2019

Mesleki Eğitim Kanunu (3308 S.K.). Resmi Gazete. 19.06.1986.
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3308.pdf>. 01.04.2019

356 Sayılı Cumhurbaşkanî Kararının Eki. (22 Kasım 2018)
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/11/20181123-4.pdf>, (15.05.2019).

EKLER

Ek 1: Anket

Değerli Arkadaşlar,

Bu araştırma "Meslek Yüksek Okulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü Öğrencilerinin Staj Uygulamalarının Verimliliği ve Muhasebe Eğitimine Katkısının İncelenmesi; Uludağ Üniversitesi Örneği" ni belirlemek amacıyla yapılmaktadır.

Staj uygulamasını yapmış olan sizlerin görüşlerini danışacağımız bu ankete vereceğiniz cevaplar araştırmanın sonuçları bakımından büyük önem taşımaktadır. Anket sorularına vereceğiniz cevapların gerçeği yansıtmaması, araştırmanın doğru ve güvenilir bir şekilde sonuçlandırılmasını sağlayacaktır.

Ankette istenilen bilgiler yalnızca araştırma amaçlı kullanılacak olup ankete kişisel bilgilerinizi yazmanıza gerek yoktur. Zaman ayırarak çalışmamıza yapacağınız katkılar için teşekkür ederiz.

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Nilgün KUTAY

Araştırmacı
Rahime ERGÜN YILDIRIM

1. **Cinsiyetiniz**
a) Kadın b) Erkek
2. **Mezun olduğunuz lise türü**
a) Anadolu Lisesi
b) Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Muhasebe Bölümü)
c) Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (muhasebe bölümü dışında)
d) İmam Hatip Lisesi
e) Diğer
3. **Öğretim türü**
a) 1.Öğretim b) 2.Öğretim
4. **Staj yaptığınız iş yerini ne şekilde buldunuz.**
a) Okul aracılığı ile
b) Tanıdıklarımın aracılığı ile
c) Gazete, internet, radyo vb. ilanlar ile
d) Diğer.....
5. **Staj yaptığınız iş yeri hangi sektörde faaliyet gösteriyor?**
a) Özel sektör b) Kamu sektörü
6. **Meslek yüksek okulunu tercih etme sebebiniz nedir?**
a) Muhasebe bürolarında ya da işletmelerin muhasebe birimlerinde çalışmak istemem
b) Puanımın bu bölüme yetmesi
c) Dikey Geçiş Sınavı ile lisans bölümlerine geçiş yapmak istemem
d) Evime yakın olması
e) Aile ve arkadaşlarımın istemesi
f) Diğer.....
7. **Staj yaptığınız işletmenin stajyer kabul etmesinin sebebi sizce nedir?**
a) İşletmeye personel yetiştirmek
b) İş deneyimi kazanmamı sağlamak
c) Ucuz iş gücü olarak görmeleri
d) Diğer.....

Staj uygulaması hakkında verilen yargılara katılma derecenizi işaretleyiniz.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Staj yaptığım departman eğitim aldığım bölüm ile ilgilidir.					
2. MYO' da aldığım muhasebe eğitimi mesleğin temel bilgilerini öğrenmem açısından yeterlidir.					
3. Staj uygulamasında derslerde aldığım mesleki bilgileri uygulama becerisi verilmektedir.					
4. MYO' da aldığım mesleki eğitimin tamamını staj yaptığım işletmede uygulayabiliyorum.					
5. Staj yaptığım işletme beni sadece alanım olan işlerde görevlendiriyor.					
6. Stajda yaptığım işler sürekli tekrarlanan benzer işlerden oluşmaktadır.					
7. Staj eğitimi aldığım işletme ileride çalışmayı düşündüğüm mesleğe yönelik beklentilerimi karşılıyor.					
8. Stajda ki görevlerim muhasebe eğitiminin gerektirdiği işlerden oluşur.					
9. Stajda edindiğim bilgi ve beceriler okul başarıyı artırıyor.					
10. Stajda aldığım eğitim beni iş ve meslek hayatına hazırlamada yeterlidir.					
11. Staj eğitiminde bölümüm ile ilgili yeni teknolojileri tanıma ve kullanma fırsatı buldum.					
12. Staj eğitimi çalışan-işveren arası ilişkiler kurabilmemi sağladı.					
13. Staj eğitimi ile kendime olan güvenim arttı.					
14. Staj eğitimi sorumluluk bilincimi arttırdı.					
15. Staj eğitimi bana yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor.					
16. Staj eğitimi liderlik yeteneğimi ortaya çıkardı.					
17. Staj eğitimi sosyal sorumluluk sahibi olmamı sağladı.					
18. Staj eğitimi ekip çalışması yapabilmemi sağladı.					
19. Staj eğitimi ile mesleki teori ve pratiği bir arada uygulama ve analiz etme yeteneği kazandırdı.					
20. Staj eğitimi iş disiplini ve iş ahlakı kazanmada yardımcı oldu.					
21. Staj eğitimi sonunda başka bir iş yerinde çalışacak bilgi ve beceriye sahip oldum.					